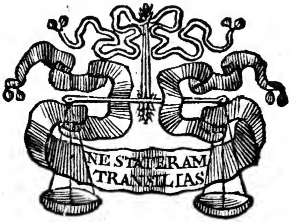
NOVA
LIBRORVM
RARIORVM
CONLECTIO,

QVI

VEL INTEGRI INSERVNTVR VEL ACCVRATE RECENSENTVR.

FASCICVLVS QVINTVS.

HALAE MAGDEBVRGICAE. A. MDCCXVI.
IN OFFICINA RENGERIANA.

CONTINENTVR IN HOC FASCICVLO QVINTO.

IACOBI HASAEI
U. J. D. & in Illustr. Athenaeo Bremensi
Philosophiae Moralis Professoris P.
DE

BERYTENSI JURECONSULTORUM ACADEMIA

Liber singularis
Quo
Nonnulla simul Iuris Civilis & aliorum scriptorum loca illustrantur.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
PROSTAT IN OFFICINA RENGERIANA.
An. M DCC XVI.

Perquam Magnificis,Excellentisſimis,
Ampliſſimis & Conſultiſſimis

VIRIS

DN. WERNERO KÖHNEN

ICto & Conſuli,

DN. IO. HOLLER

ICto & Conſuli,

DN. HENR. MEIER

ICto & Senatori

Illuſtris Athenaei *Bremenſis*,iſti nuperrime, his vero cum maxime Curatoribus

SVMMIS SVIS MAECENATIBVS

IACOBVS HASAEVS
S.

Poſtea quam quibusdam abhinc menſibus, iſtum, quem VOBIS, VIRI SUMMATES, offero, libellum, Halam Venedorum, quo typis ibi excuderetur, miſiſſem, nihil judicabam potuiſſe me tempeſtivius agere, quam ut haec laborum meorum primordia, Magnificis Athenaei noſtri conſtituendi *Duumviris* nun-

nuncuparem. Non, quod ego, meo me pede metiri ignarus, crediderim aliquid abs ingenio meo posse proficisci, quod exasciatae adeo perpolitaeque doctrinae viris offerri dignum esset; sed, quod multae rationes, ponendum esse hunc pudorem, persuaderent. Ex quarum magna segete, si unam modo depromam, cum iidem Amplissimi Senatus Patrii nomine Athenaeo nostro, in quo ejusdem decreto ego publice Philosophiam profiteor, praesint, eoque nunquam non summa cum laude & maxima illustrium meritorum gloria defuncti sint: iis potissimum otii negotiique mei rationes proxime & secundum DEum reddendas esse, existimabam. Eo autem tempore, dum id animo meditabar, VOBIS adhuc Magnifice KOEHNEE, & amplissime MEIERE, ea cura Gymnasii maximo

merito vestro commissa erat, quemadmodum & alter vestrum eandem, fortunante DEo, praeclaris quibusvis studiis exornat etiamnum. Exosculabar idcirco mirificam propitii Numinis in nos benignitatem, qua VIROS doctrina non minus & prudentia, quam humanitate & promovendarum litterarum studio consummatissimos, *Curatores* Gymnasio concesserat, idemque, quo ea nobis gaudia diuturna esse jubeat, summis desideriis, cum publico litte arum, tum privo nomine meo, comprecabar. Interea tamen temporis, bibliopola moras nectente, dum libellus ille, quem VESTRIS solum nominibus, AMPLISSIMI, quos modo compellabam, DUUMVIRI, inscr.bere cogitabam, opinione tardius in publicam lucem prodit, contigit nuper, ut tertio die, ex quo Con-

Consulare quoddam funus efferendum fuit, simul magnificum Curatoris Athenaei munus ex patriis moribus in novum consulem translatum, adeoque TIBI, Excellentissime KOEHNEE, ademtum iri, quod tanta cum sollicitudine per *quatuor* integra *lustra* ornasti, acceperim. Quae in his non patriae modo, sed & rerum nostrarum angustiis, mearum fuerint partium, nemo erit qui non ex facili intelliget. Nimirum quo, quibus poteram, precibus supremum Numen venerarer, ut ex Amplissimo Ordine Senatorio cum Curia Consulem, tum Lyceum nostrum Curatorem non alium quam KOEHNEO, (quo nihil esse consummatius tot rerum argumentis didicimus,) SIMILEM nancisceretur. Dici autem vix potest, quantis postea laetitiis incesserim, ex quo ille ad me delatus est

nuntius, JOHANNEM HOLLERUM, illud Musarum ac justitiae delitium, & grande praesidium, consulem & scholae simul ipso jure Ephorum designatum esse. In quo viro, tantis eruditionis & civilis sapientiae humanitatisque studiis perpolito, cum rerum nostrarum arbitrum DEum exactissime votis meis, rite antea conceptis, respondisse norint mecum omnes boni, non intermisimus, quin, actis DEo gratiis, alia, pro TUA, JOHANNES HOLLERE, vir supremo isto in Republica nostra consulatus honore dignissime, pro TUA, inquam, incolumitate, quae Patriae simul communis est, vota nuncuparemus. Quandoquidem itaque ex eo tempore, quo ego publice in patrio Athenaeo docui, præter Magnificum KOEHNEUM, cujus digne vices excepisti, & TE quoque,

Ma-

Magnifice HOLLERE, nuper ſcholarcham conſulem cum Athenaeum noſtrum, tum ego, ejus quaedam pars, fauſtis ominibus nacti ſumus, TIBI quoque iſtum de *Berytenſi JCtorum Academia* libellum ſimul offerre cum debui, tum ut qui maxime volui perlibenter. VOS itaque non ſolum MAGNIFICI COSS. Sed TE quoque AMPLISSIME MEIERE, vir omnibus non minus doctrinae edecumatae, quam elegantiſſimae humanitatis & prudentiae numeris abſolutiſſime, ſummum in modum cupio rogatos, uti exiguum hunc ingenii mei foetum, quem VESTRO favori potiſſimum committo, tanquam obſidem ſummae meae erga VOS obſervantiae accipiatis. Sin minus ipſa opuſculi elaboratio, ſaltem, ſi a veſtra humanitate diſceſſero, ejus *argumentum* mihi quomodo promittit, eundem pari, qua me con-

ſueviſtis, benevolentia exceptum iri. Agit quippe de rebus litterariis atque *Academicis*, pro quarum ſalute VESTRA ſollicitudo nunquam non vigil eſt & excubans, & quidem de ea cumprimis Academia, ex qua *Juris* diſciplina in qua VOS, ceterarum non neſcii, regnatis, tantis doctrinae augmentis per univerſum terrarum orbem fuiſſe propagatam oſtendimus. Quod ſupereſt DEus, VOS, EXCELLENTISSIMI VIRI ET SUMMI MAECENATES, ad prorogandos porro religionum, juſtitiae & eruditionis verae terminos, ad augendum Patriae decus, ad illuſtris ſplendorem Lycei, ad ampliſſimarum domuum VESTRARUM incrementum, & mearum quoque rerum grande praeſidium, quam diutiſſime jubeat eſſe ſuperſtites. Ita vovebam Bremae pridie Kal. Junias, Anni CIↃIↃ CCXVI.

JA-

JACOBI HASAEI
DE
BERYTENSI
IVRECONSVLTORUM ACADEMIA
LIBRI SINGULARIS
CAP. I.
QVO PROLEGOMENA EXHIBENTUR.

Exordium, & instituti ratio §. I. *Nomina* eorum, qui de hoc argumento *paucissima* scripserunt. §. 2. Cl. *Fabricii* promissa opera §. 3. Dissertationis *partitio* & Summa. §. 4. De *Urbis Beryti commemorabilibus* alibi dicetur. §. 5.

§. I.

CUm nuperis diebus aliquid vacivi temporis nactus eram, quo, intermissis paululum severioribus *Justitiae* & *Philosophicarum* artium meditationibus, ad elegantia cultissimarum litterarum studia, remis-

missio concedebatur, non potui non simul in earum adhortationum redire memoriam, quibus amici & necessarii id abs ingenio meo impetratum iri autumabant,ne ea,quae in hoc doctrinae genere me passim animadvertisse viderant, in publicam mittere lucem, subterfugerem. Tametsi vero ab eorum quoque sententia tandem aliquando vt vt timida & dubia mente, non eram usque adeo alienus: Nihilo tamen secius ancipiti cogitandi cura detinebar,quodnam cumprimis argumentum, quo eruditorum hominum de nostris qualibuscunque conatibus explorarem sententiam, elucubrarem. In eam denique veni cogitationem, cum ipse *Juris* scientiam, quo in ea excolenda vitae tabernaculum collocem, amplexus sim: In ea vero ab ineunte adolescentia fuerim persuasione, quam nondum ex animo meo proscribere potui, nihil ad excolendas digne graviorum studiorum disciplinas aptius esse, quam si illis earum *litterarum*, quas *humanitatis* nomine censemus, cultus accedat: Nihil me posse tempestivius agere judicavi, quam si, una velut fidelia duos parietes dealbando, ejusmodi materiam pertractarem, qua fortassis nonnullae simul *Juris Civilis* & *politiorum litterarum* partes illustrari possent.

§. II.

Dum vero ea propter *Historiae Juris* recessus animo excutiebam, obversabatur, neminem, quoad id mihi compertum est, BERYTENSEM IVRECONSVLTORVM ACADEMIAM, iustis laboribus explicuisse, dignam tamen multiplici nomine, quo non usque adeo inter eruditos ignobi-

lis

lis & sepulta velut quiesceret. Memineram enim, me ea de re *Joh. Strauchii* clarissimi & eruditissimi JCti, querimoniam legisse in dissertatione Brunswigae A. 1662. evulgata, qua tit. Cod. de *Metropoli Beryto* illustrat. Cap. I. §. 1. Quanquam autem non eram nescius, iam ante Cl. *Strauchii* editam hanc dissertationem, nonnulla de hac iuris Academia monuisse Amplissimum *Conringium* in diss. I. Antiq. Academ. p. 18. & nuper *Baelium* in Edit. secunda Lexici Crit. p. 570. voce *Berytus* & *Menagium* Amoen. Iur. Civ. c. 24. Imo, praeter hos viros summos, ipsum Cl. *Strauchium* quaedam hac de re monuisse, quae ejusdem dissertationis, quam laudavimus, Cap. IV. §. 11 -18. & 22--27. tum Cap. V. §. 1--5. continentur. Vidi tamen simul, tantum abesse, quo eorum opera plene res pertractata sit, ut, aliud agendo, modo pauculas aristas spicasque ex magna rerum messe evulserint, quam aliorum laboribus reliquisse videantur. Quod ipsum vel exinde quis facile pervidebit, cui nostram hanc operam, ut ut exiguam, cum eorundem doctis annotationibus conferre adlubuerit. Ne dicam Cl. *Strauchium*, alienissima his ipsis rebus, forte de industria, intermiscuisse. Sed hoc eo nomine dictum velim, quod ita sentiam, quantum alii mihi hoc in re laboris reliquerunt, tantundem & me aliis dubio procul relicturum. Qui enim ego, non ignarus quam curta mihi suppellex sit, sperare aut dicere possem, me omnem rem plene exhausisse. Interea tamen, reticere nomina horum virorum, nefas duxi, quos hac de re aliquid litteris consignasse peculiari quadam opera, scio; ne, conspecto titulo solum, quispiam in eam,

eam, me horum compilasse scrinia, cadat suspicionem.

§. III.

Propemodum tamen ab hoc studio me revocasset *Ioh. Alb. Fabricius*, quem monuisse vidi Bibl. Graec. L. V. c. 1. §. 28. p. 247. se de Beryto, Iuris disciplina celebri, ad Eunapium, cuius editionem ab ipsius industria avide expectamus, acturum. Qui quidem Vir eruditissimus cum ab iis, quibus ad hanc rem elucidandam opus est, praesidiis sit longe instructissimus, optandum foret, vt luculentae doctrinae copiam, qua gaudet, hic vellet depromere. Verum, ex quo viri huius humanissimi sententiam rogaui, me certiorem fecit, sibi tantum animum esse, quae ad vexati illius loci apud Eunapium de Anatolio in Vita Proaeresii facient lucem, annotare: Mihi vero autorem esse, quo de hac Academia plene, quoad otium esset, commentarer. Cumque eo tempore ipse praesens Hamburgi essem, laudare satis non possum, quantopere Vir Celeberrimus instructissimae suae Bibliothecae usu, hos conatus nostros promoverit.

§. IV.

Absoluetur autem hoc schediasma his potissimum partibus, ut primum sollicite in huius Academiae *originem* excussis aliorum sententiis, inquiram: Dein eius fata breviter ruspabor. Tum, de *doctrina Juris*, qua incluta maxime fuit, agam. Hinc illius *Acroateria*, *leges*, *privilegia*, ceteraque commemorabilia excutiam. Iis exactis, *Antecessorum* numerum, qui illic *ius* docuerunt, & quorum nomina ad nos peruenerunt, recensebo. Postea de *Academicis Ciuibus*, quos ibi stu-

ſtudiis *legum* dediſſe operam ſcimus, ſermocinabor, iisque cum *Theologis*, tum vero *Jureconsultis*. Denique de aliis claris & *eruditis Berytiis* civibus exhibita quadam Sylloge, pluribus te, Lector, morari, noſtra intereſſe non cenſeo.

§. V.

Decreveram quidem de *Vrbe Beryto* eiusque variis *rebus commemorabilibus* principio nonnulla exhibere, ejusque per omnia ſecula *Hiſtoriam* enumerare, quo lector, quam celebri fama haec fuerit Phoenicia vrbs & jucunda ſitu, intellexiſſet. Sed, cum ſecus ac putaram, majorem in numerum ea excreverint, quae hanc in rem congeſſi, quam vt praemitti libello poſſint, niſi capitonis inſtar monſtro haud abſimilem eum fingere animus eſſet, eadem alio & commodiore tempore exhibere, DEo annuente, potius fore judicavi. Interea tamen loci de hujus vrbis *nomine* pauca primum delibaſſe, non usque adeo improbatum iri ſperarem. Ad quam rem enarrandam, nunc nos accingimus.

CAP. II.

DE

VRBIS BERYTI ETYMO, ET NOMINIS BEROES ORIGINE.

Berytus an ſit ex באר *puteus*. Urbes *beeroth* & aliae quae a *fontibus* nomen habent §. 1. an potius ex בירות quia *forte munimentum* fuit. Hinc & *Birthae* urbis nomen eſſe, obſervatur. §. 2. Variae vrbes *Beryto* cognominae §. 3. Vrbs *Barathena* venit ex *Barath* & עין *een* fons. Quod & in *Cyrene* aliisque animadvertitur §. 4. Berytus vocata *Beroe*. §. 5. Non a. ab *Euſebio* & *Stephano Byz*. contra *Grotium* & *Harduinum*. §. 6.

no-

notantur quidam errores Nonni. §. 7. dicta est Beroe a *Macedonica* vrbe cognomina. Aliae vrbes Syriae quibus a Macedonicis nomen fuit. §. 8.

§. I.

BERYTI vocis origo, cum ea vrbs *Phoeniciae* fuerit pars, quin ex prisca quoque *Phoenicum* lingua eruenda sit, nulla ambigo ratione. Praecipue, cum ea in re veterum scriptorum possim uti auctoritate. Stephanus enim Byzantinus, in voce Βηρυτὸς, dedit nobis *duplicem* huius vocabuli in lingua *Phoenicia* significationem. Ex quibus, vtra eligi debeat, paucis disquiremus. Earum prima est, quod ab *aquoso* solo, vbi plurimi *putei* & fontes, nomen acceperit, quia βῆρ Phoenicibus notat *puteum*. Ἐκλήθη δὲ inquit, διὰ τὸ ἔνυδρον. Βῆρ γὰρ τὸ φρέαρ παρ᾽ αὐτοῖς scilicet Phoenicibus. Neque haec significatio adeo inepta est; Primum, quia in lingua Hebraea & Syra באר *beer* notat *puteum*, quae vox in constructione pluralis numeri habet בארות *beeroth*, *putei*; unde conuenientia cum *beryt*, additaque Graeca terminatione, *Berytus*, facile apparet. Sic & Hesychius βῆρ τὸ φρέαρ, Σύροι. *Syri* PVTEVM *vocant* βῆρ. Accedit his, quod in Regionibus, quae sub *orientem* solem cadunt, multae *vrbes* a *fontibus* & *puteis*, qui horum populorum lingua עין *en* & באר *beer* dicuntur, nomen suum nactae sint. Exempla habes in *Bersabe*, באר שבא, *Ensemes* עין שמש & similibus, de quibus vide celeb. *Braunii* diss. de DEO Γαριβόλῳ, quam inter Sel. Sacr. L. V. Diss. VII. reperies, §. 20. p. 799. Augent huius etymologiae probabilem rationem, quod similis nominis, & eiusdem

dem forte originis, vrbes alibi reperiantur. Sic Iosuae XVII, 25. habemus בארות *Beeroth*, vbi Alexandrini βεηρωθὰ aliique Codd. βηρὼθ & βεερὼθ. Habemus & vrbem ברותה *Berotha* Ezech. XLVII, 16. vbi Alexandrini Μααβθηρὰς, sed rectius quidam codd. βηρωθὰμ & βηροθὰ, quae fortasse vrbs est βηρώθη, quam in Galilaea superiori prope *Kades* fuisse tradit Iosephus A. I. L. V. c. 1. vti & de prioris loci situ, praeter Geographos, consulere potes Eusebium de Nom. & loc. Hebr. qui *Nicopolim* fuisse dictam tradit.

§. II.

Quicquid huius sit, potior tamen altera vocis *Beryti* ex eadem lingua denominatio videtur, quam Stephanus Histiaei & Helladii testimoniis confirmat; Nimirum a vocabulo βηροῦτ, quod Phoeniciis *robur*, *fortitudinem* denotat. Ἱστιαῖος δὲ ἐν πρώτῃ, inquit, τὴν ἰσχὺν βηροὺτ Φοίνικας ὀνομάζειν, ἀφ' ἧς καὶ τὴν πόλιν, ὡς Ἑλλάδιός φησιν. Docuit enim vir summus S. Bochartus Can. L. II. cap. XII. p. 743. & cap. XVII. p. 775. vocem βηροῦτ siue בארות *beruth* venire ex אביר *Abir*, quae *validum* quidvis & cui ἰσχὺς adest, indicat. Ea enim in plurali habet אבירות *Abiruth*, unde abiecta prima littera, qua re nihil in Hebræa lingua frequentius, venit בירות *biruth* & בארות *beruth*. Vnde haec vox eadem est cum בירה *bira*, siue vt Chaldaei vocant בירתא *birtha*, *civitatem* denotante. Adeoque Berytus origine sua *fortem munitamque* vrbem significaret, vti eandem quoque Nonnus L. XLI, Dionys. aliique late describunt, non

ſolum ut pulcherrimam, ſed & *munitisſimam.* Confirmant hanc rem quae de *Birtha* Meſopotamiæ quadam vrbe (eſt enim *birtha* ejusdem originis ac *beruth* variante pro diverſa dialecto pronuntiatione) dicit Ammian. Marcell. L. XX. c. 18. qui tamen eam *Virtam* vocat, V pro B poſito, eamque vt validiſſimam vrbem a Perſis fruſtra oppugnatam fuiſſe refert. *Rex Virtam adoriri diſpoſuit*, inquit, *MUNIMENTUM valde vetuſtum, vt aedificatum a Macedone credatur Alexandro, in extremo quidem Meſopotamiae ſitum, ſed MURIS velut SINUOSIS & CORNUTIS inſtructioneque varia INACCESSUM.* Unde ego hanc *Birtham* cenſeo exinde illud nomen nactam eſſe, & a Borcharti ſententia divortium facere cogor, qui illud ex Chaldaico בריתא *biretha*, qua *plateae*, ex quibus vrbs conſtat, inſigniuntur, deduxit Phal. Lib. IV. cap. XXI. p. 157.

§. III.

Nec mediocriter in hac me ſententia confirmant variae vrbes, quae, huic *Beryto* cognominae, ex eadem dubio procul origine nomen nactae ſunt. Eas tamen a *fontibus* accepiſſe nomen non vsque adeo probabile eſt, ac quidem a *munita* earundem ſtructurae facie, vtpote cum haec *generalior* ratio ſit pluribus vrbibus non adeo diſconveniens. Sic & *Troiana* quaedam vrbs fuit βέρυτις cujus Stephanus h. v. meminit. In Lycaonia quaedam *Barathe* βαράθη, vel βερέθη vt aliis vocatur, de qua vid. Cellarii Geogr. Ant. L. III. c. IV. p. 205. & alia *Perte* in eadem regione. Pariter, *Barathiam* quandam prope Syrtes in Africa memorat Ptolemaeus. Imo, oppidum Arabiae βηρυτὸς,

cu-

cuius gentile aeque ac nostrae vrbis sit Βηρύτιος, refertur a Stephano Byz. in Βηρυτός. Idem nomen est oppidi cuiusdam Aethiopiae ad Nilum quod Straboni Βερηθὶς *Berethis* audit L. XVII. p. 565. Sic & diversa est ab illa *Birtha* Mesopotamiae, de qua antea, alia in Arabia deserta prope Thapsacum ad ripam Euphratis.

§. IV.

Litem vero omnem dirimet fortasse vrbs *Barathena* quam ad felicis Arabiae montes collocat Ptolemaeus. Censeo enim illam ex ברת *barath* sive ברות *beruth* & voce עין, quae *fontem* notat, compositam esse. Unde prius nomen non potuit ex באר *fons* sive *puteus* descendere, quia ea adest in voce עין significatio, a qua necesse esse, quo τῦ *barath*, diversæ sit, liquido satis apparet. Ne tamen cuiquam videatur mirum, me vocis *Barathena* vltimam partem ex עין *Ecn fontem* deducendam esse contendere, id a rei veritate non alienum esse, paucis quibusdam similibus exemplis efficiemus. Habemus enim simili ratione vrbem in tribu Ruben בעל מעין Num. XXXII, 38. Jos. XIII, 17. cuius vltima vox est ab עין *fons* vid. Cl. Braunium l. c. §. 19. Idem observo in etymo vrbis Africae *Cyrenes* a Batto conditae ad fontem *Cyram* Κυρῆς πηγὴν de qua Steph. Byzantinus in Κυρήνη. Observat enim Illustrissimus Spanhem. ad Callim. H. in Apoll. v. 88. Eustathium ad Dion. Perieg. p. 32. ejus sub nomine Κύρης παγῆς *Cyrae fontis* hoc est קור עין meminisse. Eadem quoque terminatio Phoeniciae originis in *Pirene*, celebri adeo fonte, aliisque potest observari, quae latius excutere hujus

 non

non adeo loci est. Ex his vero singulis vocis *Beryti* etymon a βηρὼτ, quod notat ἰχὺν, quam a βῆρ hoc est φρέαρ, contendimus esse verosimilius.

§. V.

Illis itaque missis, ad alterum huius vrbis nomen, quo etiam insignitur, illustrandum paucis accedimus. Illud est BEROES, quod eam a Nympha *Beroe*, quae Semeles, matris Bacchi, nutrix fuit (vid. Hygin. fol. 167. & 179.) accepisse fabulatur Nonnus L. XLI. Dion. p. 1074. cum ipsi dicitur *Beroes*

> Νύμφης ὀψιγόνοιο φερώνυμος, ἣν μετανάσαι
> Υἱέες Αὐσονίων ὑπατήϊα φέγγεα Ῥώμης
> Βηρυτὸν καλέουσιν ----

eidem & alibi audit πρωτοφανὴς ΒΕΡΟΗ, totoque libro XLI. eam vocat fere nullo alio quam *Beroes* nomine, vt ex locis, quae subsequentibus sectionibus citabimus, apparebit. Eodem nomine vocatur quoque in Epigrammate Theaeteti in Iulianum ICtum L. IV. Anthol. tit. 1.

> Τοῦτον Ἰουλιανὸν νομικῆς φάος, εἶπον ἰδοῦσαι
> Ῥώμη καὶ ΒΕΡΟΗ ---

Pluribus haec non tangimus quod notata jam sint Scaligero in Euseb. p. 130. & Menagio in Amoen. Iur. Civ. cap. XXIV. p. 134. Ed. Franeq. ubi tamen alter locus, quem ex Nonno citat, non L. III. sed XLI. Dionys. legitur. Memini quidem ab aliis alia scriptorum loca, quo Berytum *Beroen* vocari comprobarent, in praesidium vocata esse. Nescio tamen, an

an Cl. Harduinus ad Plin. L. V. c. 30. recte Eusebium in Chronicis, & Guil. Grotius in L. de Vitis ICtorum L. II. c. 6. p. 144. Stephanum Byzantinum citaverint, quo nomine vtrique jam vapularunt P. Baelio, qui hanc in Lex. l. c. addit ἐπίκεισιν. *Le temoignage mesme ne serve point de preuve. Car je n' ai point trouvé qu' Eusebe ni qu' Etienne de Bisance disent cela.* Plura hic Baelius non notat.

§. VI.

Sed age, indagemus utriusque celeberrimi viri erroris fontem, qui Baelium latuit. Grotio enim dubio procul fraudi fuit, quod, cum apud Stephanum reperisset in v. βερόη. ἔςι καὶ πόλις ΣΥΡΙΑΣ ἀφ' ἧς Βασιανὸς ἄριςος ῥήτωρ. putaverit eum de hac Beryto loqui, cum illa *Beroe* sit altera *Beroea*, prope *Chalcida* de qua vid. Cellarii Geogr. Ant. L. III. c. XII. p. 430. Pari vero ratione & Ortelius ad illum locum utrasque vrbes confudit. Illius enim vrbis incolae, cuius ibi meminit Stephanus, dicuntur Βερόειαι, eorumque gentile est Βεροεὺς, vt ibidem monet idem autor. Ex quo satis patet eam a nostro Beryto diversam esse, cuius cives dicuntur βηρύτιοι sicut ἀξώτιοι & αἰγύπτιοι, eodem monente in βηρυτός. Primum vero, has vrbes diversas esse, vt vt in eadem regione sitas, animadvertit Scaliger ad Eusebium p. 130. qui tamen ab eodem errore vir summus sibi temperare non potuit, quo minus easdem secum invicem eopse loco permutaverit. Censet enim *Beroen*, de qua loquitur ibi Eusebius, eandem cum hac *Beryto* esse. Eusebium tamen de alia longe loqui Beroe exinde manifestum esse censeo, quod eam re-

ferat inter vrbes *Laodiceam*, *Seleuciam*, *Apamiam*, *Edessam* & *Pellam* quas SELEUCUS CONDIDIT, quod ipsum huic prope Chalcida contigit. Nostram autem Berytum Seleuco longe esse antiquiorem alibi comprobabimus. Idem vero hic Eusebii locus, & summi Scaligeri auctoritas, fraudi fuere, vt puto, cl. Harduino, quod *Berytum* sub *Beroes* nomine apud *Eusebium in Chronicis* occurrere scripserit.

§. VII.

Dum vero in huius vocis Beroes *originem* inquiro, primo castigandus est Nonni error, qui, loco §. 5. citato, eam vrbem a Græcis *Beroen* a Romanis *Berytum* vocari profitetur. *Beryti* enim vox, cum *phoenicia* sit, dubio procul prima est, & verum vrbis nomen. Tum, non modo Latini, sed & Graeci, eandem Berytum βηρυτὸν vocant, vt neminem ex scriptorum mille locis fugere potest. Contra enim, quod scio, omnes Graeci autores, qui *prosa* scripsere oratione, vocant illam βηρυτὸς; Nonnulli contra *poetae* βερόην; Nullus inde dubito, quin *Beryti* nomen *Beroes* longe sit antiquius. Neque etiam audiendus pariter Nonnus, qui vrbem a Nympha *Beroe* nomen nactam esse, vt solet, fabulatur.

§. VIII.

Non levi autem conjectura ducor, Berytum vocatam esse primum *Beroen* tempore *Seleucidarum* ob nominis cum *Beroea* βέροια, *Macedoniae* vrbe celebri, affinitatem, de qua, praeter cetera loca scriptorum, mentio est Actor. XVII, 10. 13. Idem & alteri prope Chalcida Beroeae Syriae vrbi contigit. Solen-

lennis enim mos erat Macedonibus Seleucidis, *Syriae* vrbes novis exornare *Macedonicarum* civitatum nominibus, pari ratione vti in vtraque India Hispanis Anglis, Batavis, Gallis, vt suarum regionum nomina peregrinis imposuerint, moris fuisse novimus. Sic *Cyrrhus* Κύῤῥος vrbs Syriae, vnde *Cyrrhestica* regio est, nomen habuit ab vrbe Macedoniae *Cyrrho* & populo Κυῤῥηστῶν *Cyrrhestarum*. Pariter in utraque regione, tam Syria quam Macedonia, fuit vrbs *Chalcis*. Est & alia vrbs Macedoniae, alia Syriae, cui *Europi* nomen est, vt Stephanus Byzant. in Εὔρωπος animadvertit. Sed quid multis? Testis satis luculentus est Appianus qui ita p. 201. loquitur ἐν τῇ Συρίᾳ πολλὰ Μακεδονικῶν πολισμάτων ὀνόματα, Βέῤῥοια, Ἔνδεσσα, Πέρινθος. *Syria plena est MACEDONICARUM civitatum vrbibus COGNOMINIBUS. Berrhoea* &c. Pluribus haec & alia de vrbe hac commemorabilia ideo nunc pertractare latius vel exinde animus parum est, quod ad ipsius *Academiae* perlustrandam dignitatem festinemus.

CAP. III.

DE BERYTENSIS ACADEMIAE ORIGINE.

Dudum eam *ante* Justinianum conditam fuisse oportet. §. 1. *Sc. Gentilis* ad *Augustum* refert, sed non recte probat ex Ulpiano §. 2. alii ad *Hadrianum*. § 3. Menagius ad *Alex. Severum*. §. 4. Cujus argum. examinantur. §. 5. Nostra sententia, eam aetate *Augusti* conditam esse, ex abstruso quodam apud Nonnum Vaticinio eruitur. §. 6. 7. Quae ejus verosimilitudini obstare viden-

dentur, diluuntur, & in contrariam partem probantur argumentis. Nonnulla de *Romano orbis Imperio.* §. 8. 9. 10. Non longe orta esse videtur a XII. Augustei Imp. anno post *pugnam Actiacam*, §. 11.

§. I.

In hac ipsa BERYTIENSI Celeberrima ad mediterraneum mare vrbe Phoeniciae, IVS ROMANVM olim studiosis iuuenibus traditum esse, multis autorum veterum locis edocemur. Imprimis notum est, *Iustinianum* Imperat. quos per Tribonianum atque socios compilari iussit, exactaque opera in lucem protrudi, Iuris Ciuilis *libros*, huius quoque Academiae Antecessoribus de nota meliori commendasse, atque vt eos publice interpretarentur, imperatorio decreto sanciuisse. Vid. Constitutiones, quas *Digestis* praemisit, in tit. *Cod. de Vet. Iur. Enucl. L. 1. tit. 17.* Ex quibus compertum est maxime & peruulgatum omnibus, *Iustiniani* tempore cumprimis insignem & celebrem fuisse hanc Academiam. Earundem simul constitutionum verbis docemur, hanc tamen scholam minime *huic* Imperatori debere sua *incunabula*; sed eadem *priorum* principum aeuo inuestiganda esse. Iustinianus enim, reparaturus de integro priuilegium huic iam vrbi olim concessum *quod istic* SOLVM *in prouincia leges doceri* placeat, ita loquitur in §. 7. *Prooem. Dig. ad Antecessores de rat. doc. Iuris* quod Constantinopoli XVII. Kal. Iun. A. DXXXIII. prodiit, monens. Priuilegium illud vrbi huic *iam a RETRO PRINCIPIBVS constitutum esse*, prohibetque postea ne ALIIS *in locis ius explicetur quae a MAIORIBVS tale non meruerint priuilegium.*

II.

§. II.

Multam exinde aeuo nostro rem eandem eruditis negotii vim fecisse scimus, sicubi cui quam felici adeo esse licuerit, quo veros eius natales, quos dudum ante Iustiniani tempora illuxisse oportet, deprehendat. *Scipio Gentilis*, vir eruditissimus, in c. IX. L. I. Parerg. Iuris, eam ad AVGVSTI ætatem euehit, cuius beneficio ea vrbs hanc felicitatem nacta sit. Quanquam tamen ipse ab hac sententia non alienus sim, Academiam hanc suam debere *Augusto* originem, vt postea disquirere animus est: Vellem tamen virum doctum rem hanc aliunde comprobasse, quam ex *Vlpiani* fragmento, ex *Lib. 1. de Censibus in l. 1. §. 1. ff. de Censib.* Ibidem enim loci nulla omnino, neque *schola Berytiae*, neque eius *doctrinae iuris* mentio fit; sed tantummodo in hanc vrbem *Coloniam Romanam* deductam esse, & *Ius Italicum* eandem accepisse *beneficio Augusti* commemoratur. Quae tamen ad hanc scholam iuris probandam, non vsque adeo explorata sunt.

III.

Ex aliorum sententia oportet hanc scholam floruisse minimum temporibus HADRIANI. Simul atque enim vetus Epigramma in *Iulianum Antecessorem Berytium*, de quo cap. VIII. erit disquirendi occasio, in *Salvium Iulianum* celeberrimum perpetuorum edictorum editorem scriptum volunt, vt *Bertrandus*, *Brodaeus*, aliique; fateantur quoque necesse est, temporibus *Hadriani*, quibus Salvius Iulianus vixit, Berytiensium Athenaeum iam fuisse conditum. Sed cum

alium Iulianum istic loci, & longe recentioris aevi, intelligendum esse ab aliis iam ostensum sit, de quo postea, eo minus sententiae huic refutandae principio nobis immorandum est.

§.IV.

Diuersus ab his *Aegidius Menagius* eam non longe ante ALEXANDRI SEVERI ortam fuisse tempora coniicit: partim exinde, si beneficium studii legum iamdudum hanc aetatem Seueri superasset, ex quo concessum primum est, quod hanc rem, admodum insignem, prioris aetatis scriptores silentio haud praeteriuissent; *partim* quod his silentibus *primus*, vt putat, Gregorius Thaumaturgus eius meminerit. Eum vero Gregorium Alexandri Seueri aetate floruisse. vid. eius Amoen. Iur. Civ. cap. XXIV. p. 135.

§. V.

Elegans quidem ista viri doctissimi est obseruatio. Attamen, quod exinde conficere velit, *non multo ante* Alexandri Seueri tempora scholam Berytiensem conditam esse, argumentis vtitur non vsque adeo probabilibus. Gregorius enim Thaumaturgus in Panegyrico ad Origenem de ea non velut de *recentiori* Academia sermocinatur, sed huiusmodi, quae dudum per orbem terrarum fuit *celeberrima*. Vnde, se in eam, ad capiendum doctrinae iuris cultum, conferre voluisse, eadem oratione commonefacit. Vt adeo ex adverso potius concluderem, siquidem illa sua aetate *recens* inaugurata esset, aut non longo abhinc tempore, eum id ipsum verbo dubio procul monuisse. Neque etiam ex prioris aetatis scriptorum silentio, eam adeo *novam* esse, aliquid solidi excluditur. Obseruandum enim

enim est, non hic de re litterarum elegantiorum aut politices agi, quarum res commemorabiles tamen abs coaeuo scriptore vix vbiuis commemoratae sunt; Sed de Academia sermonem esse, vbi *ius* docebatur. Qua vero de re potiorem in orbe litterario nanciscimur conquerendi causam, quam omnem paene de rebus veterum *iuridicis* Historiam, vna cum millenis veterum ICtorum libris, irreparabili iactura, periisse? Quocirca, nemini posset videri mirum, si eam rem, ante hanc aetatem, nullibi memoratam esse, comperiamur. Si enim hic ipse Gregorii Panegyricus periisset, quod, quo minus fieri potuerit, non video, aut is animi sui sententiam, quod legum causa Berytum proficisci voluerit, non enarrasset, utpote quam modo παρέργως referat; Ex eadem Menagii sententia ad longe inferiorem ætatem deprimendi essent ejus scholæ natales, siquidem ex primo quodam de re testimonio, eam *antea* non extitisse, legitima possemus uti ratiocinatione. Attamen, non usque adeo veram esse Menagii sententiam Gregorium Thaumaturgum *primum* ejus meminisse, ex illustri quodam *Iuvenalis* loco, qui Domitiano imperante floruit, Cap. seq. efficiemus.

§. VI.

Atque hæc sunt eruditorum de hujus scholae primordiis sententia. Ex quibus, cum nulla rebus ipsis satisfaciat, videamus numne certioribus quibusdam argumentis in *prima* ejus *exordia* queamus descendere. Miror itaque Menagii, summi viri, vt cæteros taceam, diligentiam fugisse, insignem quendam *Nonni* locum ex L. XLI. Dionys. (quem tamen librum ibidem loci a-

li-

liquoties citat) ex quo, si quid ego video, *certam* ejus *aetatem* eruere possumus non infeliciter. Refert enim Nonnus, antiquissimis temporibus extitisse vaticinium, Jovem, *postea* quam *Augustus devicisset CLEOPATRAM*, concessurum *Romae* orbis *imperium*: BERYTO autem LEGVM custodiam. Neque enim antea peccata hominum expunctum & pessum datum iri, donec *Beryto* doctrina *Iuris* & *aequi* concessa, ea vrbs servaret cæteras, utpote quae custode *Legum* muro circumducenda esset. Verba poetæ hæc sunt. p.1074.

Σκῆπτρον ὅλης ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ὅτε χθονὸς ἡνιοχεύσει,
ΡΩΜΗι μὲν ζαθέῃ δωρήσεται Αὐσόνιος Ζεὺς
ΚΟΙΡΑΝΙΗΝ. ΒΕΡΟΗ δὲ χαρίζεται ἡνία ΘΕΣΜΩΝ
Ὁππότε θωρηχθεῖσα Φερεσσακέων ἐπὶ νηῶν
φύλοπιν ὑγρομόθοιο κατευνήσει ΚΛΕΟΠΑΤΡΗΣ
Πρὶν γὰρ ἀτασθαλίη πτολιπόρθιος ὔποτε λήξει
Εἰρήνην κλονέουσα σαόπτολιν, ἄχρι ΔΙΚΑΖΕΙ,
ΒΗΡΥΤΟΣ βιότοιο γαληναίοιο τιθήνη
Γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον ἀκαμπεῖ τείχεϊ ΘΕΣΜΩΝ.
Ἄστεα πυργώσασα μία πτόλις ἄστεα ΚΟΣΜΟΥ.

Cum Augustus totius terrae imperium nanciscetur
Summus Jupiter ROMAE quidem dabit
Imperium, sed BEROE concedit FRENA LEGUM
Quando armata scutiferis navibus
Pugnam navalem sopiet CLEOPATRAE.
Prius enim delictum vrbes devastans
Pacemque turbans, quae vrbes servat, nunquam quiescet:
Vsque dum BERYTUS, vitae tranquillae nutrix
TERRA simul marisque res IUDICABIT, atque

Non

Non flexo LEGUM muro, vrbes
Mundi totius, vna vrbs aedificabit.

§. VII.

Cum illud Nonni vaticinium non exiguum nostræ sententiæ fundamentum sit, merito illud aliqua luce reddimus illustrius. Vnde primum ejus occasionem recensebimus, tum a quibusdam objectionibus, quas ei regeri posse videmus, vindicabimus. Occasio haec est. Postquam Nonnus L. XLI, multa de vrbis *BEROES* (quo nomine *Berytum* appellari Cap. II: §. 5. fin. vidimus.) longissima antiquitate retulisset, eamque cum *Nympha* Beroe, matre Bacchi, in comparationem adduxisset; narrare, seu potius fabulari, pergit, *Venerem* hujus Nymphæ Beroes conspecta *elegantiori forma*, probataque ejus flexanima sermonum eloquentia, cœpisse *vrbes* varias animo circumvolvere *legum*, libidines hominum pravas sanctionibus coercentium, *doctrina* celebres, quarum aliquam Beroes nomini faceret ἐπώνυμον. Quapropter clara illa Cypri Paphique Dea vrbem *Athenarum* animo meditatur, cogitans *Solonis leges* Athenis esse promulgatas, quæ tot mala proscripserunt. Inde Athenas profecta celeri itinere Venus, intrat *Harmoniae* domum, quæ rerum omnium fautrix ferebatur. Simul atque autem cum ea de vrbe futura *legum nutrice* sermones confert, adhibitis simul *Astraea*, quæ θεμιστοπόλων τροφὸς ἀνδρῶν, & *Mercurio* ἐννόμῳ, consilii adjutoribus v. pag. 1070. Venus orditur colloquium, Harmoniam alloquens.

Εἶπε τίνι πτολίων ΒΑΣΙΛΗΙΔΟΣ ὄργανα ΦΩΝΗΣ
Λυσιπόνων ἀτίνακτα φυλάσσεται ἡνία ΘΕΣΜΩΝ
Dic qua in vrbe instrumenta regiæ voluntatis
LEGUM inconcussa frena custodiantur.

Re-

Refert autem ſibi ante *trecentos* annos, Iouem cum Iunone iungenti connubio, in operæ præſtitæ præmium a Ioue pollicitum eſſe, quos θέσμα δίκης μιῆ πτολίων ὧν ἔλαχον h. e. *una earum civitatum quæ Veneris imperio ſubditæ erant* acceptura eſſet *Iuſtitiæ cultum ac præſidium*; qui locus, (ut omnia fere) peſſime ab interprete acceptus eſt. Cum τὸ ἔλαχον reddidit *ſortitus eſt*, non videns ad Venerem eſſe referendum. Venus varias vrbes excutiens animo, quæ eam ut tutelarem Deam venerantur, pergit interrogare Harmoniam.

> - - - ποθέω δὲ δαήμεναι εἰ χθονὶ Κύπρου
> Ἠὲ Πάφῳ τάδε δῶρα φυλάσσεται, ἠὲ Κορίνθῳ
> Ἢ Σπάρτῃ (λυκόεργος ὅθεν πέλεν) ἠὲ καὶ αὐτῆς
> Κούρης ἡμετέρης ΒΕΡΟΗΣ εὐήνορι ΠΑΤΡΗ.

h. e. *ſcire cuperem ex te* Harmonia, *utrum* Cyprus, an Paphus, *num* Corinthus *vel* Lacedæmon *ex qua Lycurgus ortus eſt*, *num vero Nymphae* BEROES PATRIA (hoc eſt *Berytus*, cui etiam Venus imperabat) *hanc nactura ſit felicitatem*. Harmonia Venerem jubet quieto eſſe animo, dicitque ſe *ſeptem* antiquis ſcripta in *tabulis*, totidem Planetis ἐπωνύμοις, ſervare *futura totius mundi fata*, dudum egregiis ibi vaticiniis prædicta, quæ Vates celebris *Ophion litteris Phœniciis* (γράμματι Φοινικόεντι h. e. *vel antiquiſſimis* vel certe *Hebraicis* priſcis ſiue Phœnicis,) quondam exaraſſet. v. p. 1072. Quas ſimul atque oſtendit Veneri tabulas, illa antiquiſſimarum perluſtrans vrbium futuri aevi fata, ſtatim vidit hoc ipſum Ophionis commemorabile valde de Vrbe *Beryto* antiquum vaticinium ſcriptum in tabula rubicundo minio, quod priori §. exſcripſimus.

VIII.

§.VIII.

Sed quibus, inquies, rationibus ex his, veluti pictorum pergulis, ubi veri nihil, omnia ficta esse videntur, aliquid quod certæ & genuinae historiæ in locum recenseam, expiscaberis? Id ut accipias brevibus, rogo. Sicuti enim negare non possum, nec volo, Nonni poematis plerasque circumstantias de Bacchi in Indiam expeditione, tum hanc ejus partem de Beroe & *causa* conditae Berytiensis Academiae de qua §. 7. à poeta conficta esse more ipsius & poetarum solenni. Ita pariter illis assentiri non possum, qui his fabularum involucris nihil veri certique subesse forsan augurarentur. Vnde, cum ea quidem, quæ de antiquo vaticinio ludit, poeticæ debeantur fingendi licentiæ, non tamen pariter cum CERTVM TEMPVS condendae hujus scholae nominat, nempe post *Cleopatram ab Augusto devictam* & adeptum *Romano* principi *orbis imperium*, merae fabulae sunt. Imo ejus rei *causa* cum fingat omnia: non video quid rationis impediat, quo minus judicemus hic *verum* hujus scholæ *principium* indicari. Nonnus enim primam ejus originem sua aetate scire optime etiamnum potuit. Dein, cum ejus *natales* celebrare carmine *data opera* voluit, dubium vix est, quin in eam rem *studio* inquisiverit. Quam, si scivit, cur ipsi fidem denegabimus, aut in aliud aevum, eo invito, detrudemus, aut denique eum non candide indicasse illud judicabimus? Scivisse eum autem rem optime ex inde decerno, quod *certae* aetati aevi Augustei eandem adscripserit, quam si nescivisset, qui temere determinasset, cum quotidie ex documentis aliis falsi argui & erroris potuisset.

IX.

IX.

Porro cum *alteram* ejusdem *partem* vaticinii *verissimam* esse sciamus, nimirum *Romam* post *Actiacam pugnam* maxime vindicasse sibi *Orbis imperium*: ad *alterius* quoque partis *veritatem* integram, juste concludimus eousque, dum falsi melioribus argumentis conuincamur. Aut enim haec cum illis sunt habenda, vt Terentii verbis vtar, aut haec cum illis amittenda sunt. Quem vero fugeret post *Actiacam* victoriam Romanos imperii sui terras splendido *τῆς οἰκουμένης orbis habitabilis* titulo insigniuisse, v. Luc. II, 1. Matth. XXIV, 14. & Imperatorem Rom. vocari in *l. 9. ff. ad L. Rhod. de Jactu. Κύριον τοῦ κόσμου mundi dominum*, ad quam legem hac de re plenissime egit peculiari dissertatione Illustris *Coccejus* Pater. Ubi, cum ea quae in rem hanc congeri possunt, exhauserit, video tamen summam ipsius industriam egregium hunc Nonni locum fugisse, qui omnium princeps esse potest. Addi iis quoque posset celebris Fl. Iosephi historici ad Fl. Vespasianum allocutio. Cum enim is, notum illum, qui per orientem & vicinas regiones tum temporis circumferebatur, de exorituro novo orbis totius reges rumorem, blanditiei & adipiscendi favoris causa, in Vespasianum cadere pronuntiaret, ita Imperatore praesente fatur. ΔΕΣΠΟΤΗΣ δὲ οὐ μόνον ἐμοῦ σὺ, ἀλλὰ καὶ ΓΗΣ, καὶ ΘΑΛΑΣΣΗΣ, καὶ ΠΑΝΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΓΕΝΟΥΣ. *Nam DOMINUS quidem non mei solius es tu CAESAR, verum etiam TERRAE MARISQUE ac TOTIUS HUMANI GENERIS.* referente ipso L. III. de Bell. Jud. cap. XIV. p. 754. coll.

L.

L. VII. cap. 12. p. 961. & in vita sua p. 584. Hinc quoque *ROMA* vocatur CAPUT ORBIS TERRARUM *in l. 1. (de Vet. Jur. Enucl.* §. 10.) & *βασιλεύουσα* ἉΠΆΝΤΩΝ *πόλις* ΜΗΤΗΡ, quae quidem *omnibus* leges dat, sed nullas a quapiam recipit, a Iuliano Imp. orat. 1. p. 5. & inde *Romana* lingua vocatur *βασιλικὴ dominans*, a Gregorio Thaumat. Paneg. in Orig. p. 165. Ed. Mog. quae, cum vbique terrarum in usu sit, laudatur quoque quod sit *συσχηματιζομένη τῇ ἐξουσίᾳ τῇ βασιλικῇ conveniens maiestati tanti imperii:* Et quæ huiusmodi plura sunt.

§. X.

Parum autem feliciter hic quispiam proficiet, si regerat, *solius* Nonni longe recentioris aevi scriptoris testimonio, quo vtimur, rem hanc stare & cadere non posse. Eum enim eorum quae §. 5. & 8. monui memorem esse volo: & cogitare praeterea, rerum esse innumerabilium copiam, de quarum veritate dubitare velle inconsulto Pyrrhonismo accenseri posset, tametsi *semel* & a recentiori longe scriptore consignata sunt. Vnde me aliquando legisse memini, viro cuiquam erudito placuisse *περὶ τῶν ἁπαξλεγομένων* librum conscribere, earumque veritatem ab aliorum illiberali incredulitate defendere. Quod si vero & mihi coniectura quadam firmiorem reddere sententiam meam liceat non ab eo alienus essem, qui affirmaret, eo tempore Augusti, quo totus fere orbis Graecus Asiaticus & Africanus imperii pars erat, & *legum* Romanarum inde *frenis* simul regebatur, probabilem quandam rationem deposcere, vt non modo Romae, sed & in dissita

quodammodo abhinc *vrbe* provinciali, *leges* hæ *doceantur*, cum omnibus minime commodum esse potuerit, ex vltimis prouinciis in Latium vsque ea de causa tam magnum iter emetiri.

§. XI.

Si itaque Nonni sequimur autoritatem, Berytiensem scholam paulo post *Victoriam Actiacam* conditam esse asserentis, simul unumquemque consiteri oportebit, non longis a XII. Imperii Augustei annis, Scholam illam erectam fuisse, vtpote quo Augustus Antonio & Cleopatra devictis, Aegyptum in provinciam redegit. Cum enim certum sit & evictum satis, Augustum per LVII. annos imperio praefuisse, opus est tantum quo, eum *duodecimo* Antonium Cleopatramque debellasse, doceamus. Exiguo enim tempore quia eius cum M. *Antonio* & M. *Lepido* duravit *Triumviratus*, tum per annos fere XII cum Antonio fuit *Duumvir*, reliquos *solus* gubernavit. Sueton. Aug. c. 8. *Ab eo tempore* (scilicet quo J. Caesar occisus, & Octavius scriptus Heres hereditatem adiit) *primum cum M. Antonio Marcoque Lepido, dein tantum cum Antonio per DUODECIM fere annos, novissime QUATUOR & QUADRAGINTA rempublicam SOLUS tenuit.* Pariter hoc inde apertum est, quia post pugnam Actiacam statim Aegyptum in provintiam redactam esse, nemo nescit, id contigisse anno Augustei Imperii XII. Cos. XI. TRIBUN. POT. XIV. ex inscriptione apud Gruter. p. XXXII. n. 1. discimus. Vnde, cum Suetonius scripserit Augustum XLIV. annos *solum* regnasse, ii vero anni ab occupata Aegypto coeperint, is facillime cum Philo-

ne

ne conciliabitur, qui Legat. ad Caium p. 1013. annis modo XLIII. tenuisse Aegyptum hunc Imperatorem memorat. Inde enim scire possumus, eum hanc provintiam non annis XLIV. *plenis* gubernasse, sed eo exoriente aut medio Augustum humanis rebus satisfecisse. Haec vero ad illustrandum elegantissimum Nonni locum, quo natales scholae huius clara in luce ponantur, commentari visum fuit.

CAP. IV.

QUO OBSCURUS IUUENALIS LOCUS, DE HAC BERYT. SCHOLA AGENS, EXCUTITUR.

Locus Juvenalis agit de *Egnatio Celere Bareae* magistro. §. 1. & 2. Variae de eius patria sententiae. §. 3. fuit *Berytius* §. 4. per *Gorgoneum Caballum* i. e. *Pegasum* a Iuven. notari *Pegasum* ICtum observatur. §. 5. Scholiastes Iuvenalis illustratus. *Ius Pegasianum* quo sensu dictum. Examinatur sententia Menagii. §. 6. aliae proponuntur. *Ius* saepe vocatur ab *autore* liti iuridici. *Pegasus* hic saepe *citatur* a veteribus ICtis. §. 7. ab eo *SC. Pegasianum*. §. 8. Secta Proculeianorum ICtorum ab eo nomen habet *Pegasianae*, quae maximae fuit autoritatis. §. 9. Summis dignitatibus functus hic *Pegasus*. Vnde eum satyrice saepe tangit Iuuenalis §. 10. Coniectura de alio loco Iuuenalis qui fortasse non de quodam *Icaro*, vt volunt, sed hoc Pegaso agit. §. 11. Egnatius fuit *Graecus*. Syri dicti *Graeci*. §. 12.

§. I.

Quo vero eo magis Nonni sententiam, priori capite illustratam, firmemus, neque *primum* esse Gregorium Thaumaturgum, qui Beryten-

sis Scholae mentionem fecit, secus ac Menagio visum fuit, comprobemus: Eruditi lectoris judicio modeste commissam heic loci volo sententiam meam in *Iuuenalis* quendam obscurissimum locum quo, si quid ego video, huius Academiae jam meminisse eum censerem. Attamen quo magis hic obscurissimi Satyrici verba tracto, eo satius & coniecturae cuidam, adeoque & meae, venia concedi potest. Legitur locus in Satyr. III. v. 114.

Et, quoniam coepit G R A E C O R U M *mentio, transi*
Gymnasia, atque audi facinus maioris abollae.
S T O I C U S *occidit* B A R E A M. *delator amicum*
D I S C I P U L U M Q U E *Senex*, R I P A N U T R I T U S I N I L L A,
A D *quam* G O R G O N E I *delapsa est pinna* C A B A L L I.

Sed, inquies, videre cuperem quibus fidiculis ex his Verbis *Berytensem Iuris Academiam* extorseris. At, spero id me tam clare ostensurum, vt de aequi lectoris adsensu, non omni ex parte dubitem.

II.

Quod vt eo justiori ordine fiat, principio mihi concedi postulo, ad nullam aliam alludi a poeta Historiam, quam *P. Egnatii Celeris* Philosophi STOICI, qui BAREAM Soranum, cuius PRAECEPTOR fuerat in Philosophicaum artium studiis, & postea AMICUS per calumnias Neroni, corruptus pecunia, falso testimonio accusavit, quod Proconsul A-

siae

siae minoris, nihil earum rerum quae ad vtilitatem publicam curasset, sed potius Seditiones in provintia aluisset, Tacit. L. XVI. Annal. c. 30. De nullo enim alio haec intelligi possunt, vt jam observatum est passim post Domitium Calderinum, qui id optima ratione pervidit. De hoc autem Egnatio legimus apud Tacitum L. IV. Hist. c. 10. *Tum inuectus est Musonius Rufus in PUBLIUM CELEREM, a quo BAREAM Soranum FALSO TESTIMONIO circumventum arguebat:* Et postea. *Quippe Sorani sancta memoria* (vt hominis innocentis) *CELER professus SAPIENTIAM* (hoc est *Philosophiam*) *dein testis in BAREAM, PRODITOR corruptorque AMICITIAE* (haec mihi vulgata lectio Lipsiana potior est, vtvt I. F. Gronovius alteram in textum intulit) *cuius se MAGISTRUM ferebat* & L. XVI. Annal. c. 32. cum antecedentibus capitibus de hac Bareae accusatione late egisset, *mox datus TESTIBUS locus, & quantum misericordiae saevitia accusationis permoverat, tantum irae P. EGNATIUS testis concivit. CLIENS hic SORANI* (i. e. Bareae) *& emtus ad opprimendum Amicum, auctoritatem STOICAE sectae praeferebat*, HABITU *& ore ad exprimendam imaginem HONESTI exercitus, caeterum animo PERFIDIOSUS, & SUBDOLUS, avaritiam ac libidinem occultans.* Quid vero his potest consimilius esse ac quae apud poetam legimus. Nullus enim alius Bareas a quopiam amico & magistro accusatus & delatus est. Late quoque haec eadem Historia refertur a Dione Cassio in Nerone pag. 171. Edit. Roberti Stephani. Sed, cum eius verba longiora

 sint,

sint, non exscribimus. Conferatur quoque Scholiast. Iuuenalis ad Sat. I. v. 33. & ad Sat. VI. v. 552. ubi vtroque in loco putat Scholiastes a poeta traduci Egnatium. Vltimo loco quae habet, omitti non possunt. *Heic*, inquit, *EGNATIUM PHILOSOPHUM significat, qui filiam BAREAE Sorani, quam, cum ipse ad magicam discendam esset hortatus, detulit Neroni, ob quam rem mori cum patre iussa est a Nerone. Egnatium autem heic poeta ob delationem hanc ipsam SAEPE lacerat, vt superius dixit. Stoicus occidit Baream* &c. Ex quo elucescit Egnatium hunc non modo in *patrem* sed & in *filiam* scelus commisisse.

§. III.

At, quia hic Egnatius Philosophus dicitur a poeta *ripa nutritus in illa ad quam Gorgonei delapsa est pinna Caballi*, iste locus varias eruditorum de patria huius Philosophi coniecturas extorsit. Id quidem extra omnem censeo controuersiam esse positum, per *Gorgoneum Caballum* intelligendum esse alatum *PEGASUM*, qui hoc inde nomen accepit, quod e sanguine Medusae *Gorgonis* filiae & Neptuno natus sit. Confer cum Natal. Com. Mythol. L. VII. c. XI. & XII. Hyginum fab. 152. & Apollodor. L. II. Bibl. p. 89. Edit. Salmur. & quae viri docti ad hunc ipsum locum notarunt. Quam vero censes vrbem denotari, ad quam *penna Pegasi* delapsa est? Isaacus Casaubonus, vir vndecunque doctissimus ad Persii init. verbis *nec ora prolui fonte caballino*, intelligendam esse vrbem CORINTHUM monet patriam Egnatii. Sed, fuit istic quidem insigne *Pegasi*, attamen non *Pegasi penna delapsa* est, vt canit poeta. Me-

Melius quodammodo vetus Scholiastes ad verba *ripa nutritus in illa; Apud TARSON, civitatem Ciliciae quam praeterfluit amnis Cydnus. Cuius vrbis conditor Perseus, qui nomen civitati ex facto dedit, quia VNA ibi ex TALARIBUS PINNIS EI EXCIDIT.* Verum non loquitur Poeta de *Perseo* sed de *Pegaso*, adeoque nec hunc admittimus. Quae cum ita sint, Ioh. Britannicus aliique ex hoc loco eruunt eum *Thebis* Boeotiae natum esse Egnatium, quod ibi ad Heliconem montem *Pegasus* fontem Hipprocrenen calcis ictibus eduxit. Sed nec hic rem acu tetigit eadem de causa, cur Casauboni sententiam non admisimus. Omnium maxime ad ipsam rem accederet Ian. Parrhasius, qui Epist. 24. eandem *Tarsum* Ciliciae, Pauli Apostoli quoque patriam, quod ad eam, cum Bellerophon *Pegaso* in coelum adscenderet, *Pegasus* plantam pedis, Graecis ταρσὸν dictam, fregerit. Sed, nec hic ostendere poterit Egnatium fuisse Tarsensem civem. Mitto Grangaei aliorumque explicationes, qui *Cretam* & alias vrbes, quibus cum Gorgone Medusa aliquid vel leve commercii est, intelligendam esse hariolantur.

§. IV.

Quo minus itaque vlli eruditorum horum sententiae accedere possimus, facit apertum Dionis Cassii testimonium, qui hunc P. Egnatium Celerem BERYTO oriundum fuisse scripsit loco quem antea citavimus. καὶ τοῦ Σωρανοῦ ΠΟΥΠΛΙΟΣ ΕΓΝΑΤΙΟΣ ΚΕΛΩΡ φιλόσοφος κατεψευδομαρτύρησε. Δύο γὰρ ἀνδρῶν συνόντων αὐτοῦ Κασσίου τε Ἀσκληπιοδότου καὶ ἐκείνου ΒΗΡΥΤΙΟΥ, ὁ μὲν Ἀσκληπιόδοτος κ. τ. λ.

Quod cum Dionis testimonium de patria Egnatii cum Iuuenalis verbis conciliare non posset Grangaeus, vir doctus, in eam sententiam venit, duobus vltimis versibus alium intelligi a poeta virum quam antecedentibus, quem autem dicit se judiciorum formula decidere, N.L. *non liquet.* Verum tam manifestus sermonis nexus apud poetam non potest pati, quin vltimi simul versus cum antecedentibus de *vno* eodemque homine, adeoque & Egnatio Celere, intelligantur. Ex quibus id conficio, cum Dio Cassius Patriam Egnatii faciat BERYTUM, de *eadem* quoque vrbe *Berytensi* deberi haec verba Iuuenalis explicari, quibus Egnatii patriam innuit.

§. V.

Rogabis itaque, Lector, cum haec tuear, quid *Beryto* unquam cum *Pegaso* eiusque *alatis pennis* & *Caballo* illo *Gorgoneo* fuerit commercii? Quam ob rem vt me paucis extricem puto viros doctos frustra fuisse, qui hic a poeta indicari illum *Pegasum*, de quo in fabulis, voluerunt. Ex quo non aliter fieri potuit, ac vt in tot sententiarum divortia secederent. Cum vero Poetae nostro solennis mos sit, Satyricorum more, obscuris verbis, quibus ad fabulas veterum alludunt, homines traducere, atque infinita apud eum reperiamus quae ex *Iure Romano* explicari debeant. Ita quoque existimo eum de nullo alio hic loqui quam PEGASO celeberrimo IURISCONSULTO: praecipue cum & eundem alibi claris verbis notet. Praecipue Sat. IV. v. 76.

- - - rapta properabat abolla

PE

PEGASUS, attonitae positus modo villicus vrbi.
Anne aliud tunc praefecti? quorum optimus atque
INTERPRES LEGUM SANCTISSIMUS, omnia quanquam
Temporibus divis tractanda putabat inermi
IUSTITIA.

Huius vero viri cum maxima, suo & subsequente aevo, in *Iure* fuerit autoritas, hinc factum est, vt *jus* nomen acceperit IURIS PEGASIANI, vnde apparet quo sensu, alludens ad alas *Pegasi* Mythici, poeta dixerit, Egnatium nutritum esse in *illa ripa* (est enim *Berytus* civitas *maritima*) *ad quam Gorgonei Caballi penna*, id est PEGASIANA IURIS DISCIPLINA, huius *Pegasi* quasi *penna delapsa* est. Quia illud *Ius Pegasianum* ibi *docebatur.* Et merito quidem id notat Satyricus quod Egnatius, Celer tantum scelus ac facinus maioris abollae, seu indignum Philosopho (quibus *abolla* vestis erat) committere non erubuerit, vtpote qui ipse in ea vrbe sit *nutritus* vbi *leges* inculcabantur eaedem, contra quas tamen ille tam turpiter graviterque deliquit. Parem itaque mentem vides poetae ac verbis Iustiniani Imp. habemus in §. 7. *Prooem. D. ad Antecess.* vbi cum jubeat, quo reiiciantur ex aliis civitatibus Professores ibi jus docentes, quod illud Beryto soli privilegium in provintiis datum sit, notat hoc inde aequum esse, quod in iis civitatibus extra Berytum hi *NON leges DOCEANT sed in leges COMITTANT.* Simili ratione notat Iustinianus, quod ii juuenes, qui CPoli vel Beryti LEGITIMA deberent peragere studia, tamen

nequam ludis in tyrones *pessimos* HIS IPSIS IN LOCIS CONTRA *LEGES ludos exerceant*. ibid. §. 9.

§. VI.

Attamen, ne haec de *Pegaso* ICto frustra adstruxisse videamur, ratioque appareat cur *Pegasi* potissimum nomine utatur poeta, cum *iuris disciplinam* indicare voluit, necesse est, ut pluribus haec arista fricetur. Animadvertendum itaque, ut diximus, ab hoc ipso *Pegaso* ICto *ius* nomen nactum esse PEGASIANI. Innuit hoc vetus Iuvenalis Scholiastes ad Sat. IV, v. 77. ubi simul plura de hoc optimo ICto tradit. *PEGASVS*, inquit, *Trierarchi filius, ex cujus Liburnae parasemo nomen accepit, IVRIS studio GLORIAM memoriae meruit, ut LIBER vulgo NON HOMO diceretur. Hic functus omni honore, cum provintiis plurimis praefuisset, urbis curam administravit. Hinc est PEGASIANVM scilicet IVS, quod IVRIS PERITVS fuerat.* Vides itaque ab eo dictum IVS PEGASIANVM. At, quo sensu, nunc disquirendum est. Ægidius Menagius, vir undecunque doctissimus, censuit pari ratione *Pegasianum* dici qua *Papyrianum* & *Flavianum*, ita enim apud Menagium legendum est, cum pessime excusum sit *jus Flaminianum* Amoen. Iur. Civ. cap. 17. p. 90. At, rationis nonnihil est, quae me impediat, quo minus id viro summo largiri possim. Quo enim sensu *Ius Papyrianum* dictum sit, discimus ex *l. 2. §. 5. ff. de orig. Iur.* cujus haec verba sunt. *Is liber* (nempe compilatio legum Regiarum a S. Papyrio facta) *appellatur IVS CIVILE PAPYRIANVM; non quia Papyrius de suo quidquam ibi adjecit, sed quod LEGES sine ordine latas in VNVM composuit.* Atque hoc est illud

illud

lud *ius civile Papyrianum* in quod commentarium scripsitGranius Flaccus teste Paulo ICto L. X. ad Legem Iuliam & Papiam in *l. 144. ff. de Verbor. signif.* Par ratio est *iuris Flaviani*, ut ex §. *7. l. 2. Pomponii de orig. Iuris* discimus. *Hic liber, quia actiones continet, appellatur IVS CIVILE FLAVIANVM, sicut ille* Ius civile Papyrianum. *Nam nec Gnaeus Flavius de ... quicquam adjecit libro.* Ita etiam ius *Hermogenian...*, *Iustinianeum* etc. dici novimus. At quod eod... sensu quoque *Pegasianum* dictum sit, non crederem facile, quia huiusmodi compilationis ab hoc Pegaso factae, qui satis in libris Iuris est περιβόητος, vel ulla, ut ceterarum, sine omni dubio extaret memoria. Quam tamen nullibi vel me vel alium observasse memini.

§. VII.

Ea propter, cum hac non possit, rem alia tentemus via. Pro inde, cum et ille, qui ipse *ius* scribit, seu partem *iuris*, ab illius nomine *ius* dicatur, quid impedit quominus & *Ius Pegasianum* vocetur, quod ipse *Pegasus* ICtus composuit & scripsit. Fuit enim ille, ut recte Iuvenalis monet, *optimus interpres Legum & sanctissimus*, & Scholiastes eius, quod *iuris peritia tantam memoriae gloriam meruerit, ut vulgo* Liber non homo diceretur. Atque is ipse *Pegasus* est, qui varios libros Iuris scripsit, ex quo factum, ut non uno loco in *Digestis* eius autoritas allegetur. Ita citatur cum Trebatio *Pegasus* quorum sententia ratione statuarum in civitate positarum adprobatur in *l. 41. ff. de A. R. D.* sic & cum Proculo comparet iunctus in *l. 30.* §. *2. ff. de Pecul.* ut & in materia de ferruminatione citatur cum

Cas-

Cassio in *l. 27. ff. Eod.* laudatur quoque ejus sententia cum simili Labeonis in *l. 12. §. 3. ff. de Instr. & Instrum. Leg.* item cum sententia Nervae & Cn. Domitii *l. 6. §. 4. ff. de Pecul. Leg.* solus vero citatur autor suae sententiae in *l. 8 ff. Eod. & l. 12. §. 16. de Instr. & Instr. leg.* tum adstruitur *plerosque* ICtos id dicere quod *Pegasus* dixit in *l. 12. §. 18. ff. Eod.* Denique, apparet quoque eum responsa Iuris scripsisse aliter atque Cassius, quia erat sectae Proculeianae, ex *l. 115. §. 2. ff. de Verbor. Oblig.* Ex quibus singulis hujus *Pegasi* in iuris prudentia magnum nomen apparet. Pari autem ratione, ut nos *Pegasianum ius* dictum censemus, nomen accepit *IUS AELIANUM, quia cum deerant quaedam genera agendi* (compilationi *Iuris Flaviani*) non post multum *temporis spatium. Sextus Ælius alias actiones composuit* (adeoque ipse eas scripsit) & *LIBRUM populo dedit, qui appellatur Ius Ælianum.* Ex quo apparet quod liber cuius quis ICtus autor est, possit ab eo nomen nancisci.

VIII.

Accedit quod non infima *Iuris Romani* pars, qua heredi ex S. C. quartam ex bonis fidei commissis detrahere licebat, ab hoc ipso *Pegaso* Icto nomen acceperit SC. PEGASIANI. Latum enim illud est Imperante Vespasiano ipso & Pusione COSS teste *§. 5. Inst. de Fideicomm. hered.* Postea (post SC. Trebellianum) *Vespasiani Augusti temporibus, Pegaso & Pusione Consulibus, senatus censuit, ut ei, qui rogatus esset hereditatem restituere, perinde liceret quartam partem retinere, atque ex Lege Falcidia ex legatis retinere conceditur.* Vnde quoque SC. Pegasianum vocatur. *§. 5. 6. 7. Inst. Eod.* Verum, quod multae captiosae lites ex hoc SC.

SC. oriebantur, Iustinianus illud cum Trebelliano confudit, unde nunc habet heres detractionem quartae, adeo ut tantum hereditatis onera praestare teneatur ratione suae detractae quartae partis vid. §. 7. *I. Eod.* cum not. Vinnii, & Iac. Contii L. II: Var. Lect. c. 4. Quia autem, pariter ac iuxta L. Falcidiam in legatis, ex SC. Pegasiano in fideicommissis, quartam detrahere licebat, hinc SC. Pegasianum in Digestis vocatur semper *Falcidia*, & quarta Pegasiana, *quarta Falcidiae* notante Vinnio *ad* §. 5. *I. de Fideic. Hered. n. 2.* ut ut inter Falcidiam & Pegasianam, Trebellianicamque sint nonnullae differentiae, qua de re vid. Perill. Henrici Coccei, summi ICti, diss. *de differentiis Falcidiae & Trebellianicae*

§. IX.

Verum nihilominus ex alia & causa oriri potuit, ut *Ius*, quo post Vespasiani tempora utebantur, *Ius Pegasianum* vocaretur. Fuit enim tantae autoritatis *Pegasus*, ut sectae, cui deditus erat, Proculeianorum, deleto pene Proculi nomine, adpellatio accesserit *PEGASIANORUM*, & ipsius autoritate ad ceteros descenderit, vid. Boekelen de Fam. Ictorum. Cap. IV. p. 37. & Cap. IX: p. 101. coll. Gravina Orig. Iur. Civ. L. I. §. 77. Quandoquidem itaque Proculeianorum seu Pegasianorum prae altera ICtorum secta, quae erat Cassianorum vel Salinianorum, maior ut plurimum fuerit autoritas, quam Proculi eiusque successorum summae dignitates curabant: Nihil intercedit, quin, ut potior secta ICtorum a Pegaso *Pegasiana*, ita & *ius*, cui illi dediti, *Pegasiani* nomen acceperit. Et fortasse in urbe Beryto Professores potissimum *sectae Pegasianae* ad-

di-

dicti fuere, quo inde *Gorgonei* huius *caballi* seu *Pegasi* Roma in vrbem Berytum *pennam delapsam* esse, indicet Satyricus. Memini quidem me dissentientem habere doctissimum Boekelen, qui de Fam. Ictorum, communem sententiam, quod Proculeianae Scholae *maior* autoritas fuerit Sabiniana, labefactare conatur pag, 95. seq. Argumentis tamen non utitur usque adeo certis. *Fuit enim PROCULI maior autoritas, nam etiam plurimum potuit* ut dicit ICtus in *l. 2. §. ult. ff. de Orig. Iuris*, ubi nulla est comparatio inter *Proculum* & *Nervam* ICtos, ut idem vir doctus censet, verum opposita ratio est autoritatis *Longini* & *Proculi*, qui, utut ex *equestri ordine* natus esset, tantum tamen nancisci autoritatis non potuit, quo ab eius nomine secta *Longiniana*, sed a Proculo potius Proculeiana dicta fuerit. Neque exinde argumentari poterit, quod in nostro Iuris corpore multis in legibus ad Sabini & Cassii sententiam ius exactum sit, ut facit p. 96. Cum ius nostrum ex sententia Triboniani temporibus Iustiniani demum conditum sit: nos vero de aetate Vespasiani & paulo subsequente, quo loco Proculeianorum autoritas fuerit, disquiramus. Neque etiam censemus Sabinianorum sententiam semper neglectam & in praxi fori nihili habitam fuisse, contrarium enim exemplis adstruximus in diss. nostra inaugurali disquis. Iuris. X. Attamen, his parum obstantibus, potuit Sabinianis semper maior fuisse autoritas Proculeianorum

§. X.

Quicquid horum sit, apparet saltem ex his omnibus *Pegasum* nostrum fuisse magnum Iuris scientiae incrementum; cuius pariter sententiis in rebus iuridi-

cis,

cis, quo primas tenerent, maximum *autoritatis* accessit ex illustribus, quibus functus est, dignitatibus. Non enim solum multis honoribus auctus est in *provintiis*, ut ex Scholiaste Iuvenalis notavimus, verum etiam Romae *Praefectus urbi* fuit sub *Vespasiano* teste Pomponio ICto *l. 2. §. ult. ff. de Orig. Iuris* & Iuvenale eodem in loco, ubi eum *modo villicum urbi* appellat, quia *villicus* quemvis notat *praefectum*, ut optime docuit Salmasius ad Lamprid. Alex. Sev. c. 15. & ex eo Menagius Amoen. Iur. Civ. c. 17. quibus adde hunc Horatii locum L. I. Ep. 14. pr.

VILLICE Sylvarum & mihi me reddentis agelli.

Hunc tamen me debere animadversioni eiusdem a Böekelen. l. c. p. 38. profiteor. Imo & eodem imperante *consul* teste §. 5. *I. de Fideic. hered.* Vt adeo instar *Pegasi* alati supra ceteros aevi sui ICtos *evolarit*. Vnde apparet satis rationis cur Pegasum hunc praecipue nominet Iuvenalis sub *Gorgonei caballi nomine*. Deinde, cum aliter fieri non potuerit, quin eam in urbem, ubi aliud nihil quam *Ius Romanum* docebatur, ut Cap. VI. probabimus, etiam *Pegasi* decreta & libri Iuris advenerint, hinc quoque *Berytum* Egnatii patriam vocari puto *ripam ad quam Gorgonei delapsa est pinna caballi.* Videturque omnino hac in re aliquid latere Satyrici, quod is pariter *Pegasus* se velut alter alatus, de quo in fabulis, supra omnes non modo peregrinos sed & cives Romanos in altum extulerit. Maxime enim id agit poeta hac satyra, quo invehatur, cum in mores peregrinos Graecosque, quae Romae invaluere, tum homines *peregrinos*, qui in ea civitate ad summas dignitates adspiraverunt. Hinc de eiusdem

Pe-

Pegasi fortuna Satyr: IV: quod fuerit *ATTONITAE modo villicus urbi* quae mirata est alte *volantis* huius *pegasi* ad honorum gradus *velocitatem*. Vti & in eo quod eum non *praefectum* sed *villicum urbis* vocet, latere aliquid Satyrici optime contra Salmasium animadvertit Menagius.

§. XI.

Cum itaque nostrum Pegasum aliquoties notet poeta, propono aliam ad alterius in eadem Satyra Iuvenalis loci coniecturam, ubi eundem notari *Pegasum* ICtum iudicarem v. 79.

omnia novit
GRAECULUSs esuriens, in coelum, iusseris, ibit
Ad summam, non Maurus erat, neque Sarmata,
nec Thrax,
QVI SVMSIT PENNAS, mediis sed natus Athenis.

Vbi poeta, uti priori in loco a patria Berytium Egnatium, sic hic quendam Atheniensem notat qui *pennas sumsit*, hoc est qui ad *summarum dignitatum* culmen accessit. Simulatque proinde vidimns hunc *Pegasum* ICtum fuisse *summis* in urbe *dignitatibus* admodum quid adversi esse potest, quominus alicui persuasum esse possit, eum ad *Pegasi*, alati illius *equi*, celeres *pennas* facta allusione, hunc indicare *Pegasum* rursus ICtum, summae autoritatis virum. Duo enim haec loca se illustrant simul, cum in altero quoque de PENNIS *Pegasi* loquatur. Sed haec de ultimo loco haesitanter adfirmo, quia Patria huius Pegasi mihi explorata non est, tamen is qui pennas sumsit *mediis natus Athenis* dicatur, Peregrinum vero Pegasum ICtum

non

non Romanum, fuisse certum est. *Athenien∫em* tamen esse potuisse, fortasse quodammodo ex Schol. Iuvenalis colligi posset, qui *Pega∫um* TRIERARCHI *filium fui∫∫e & a* Patris *Para∫emo navis accepi∫∫e nomen*, tradit. Nihil enim notius est, quam τριηραρχίαν, qua quis dives unam vel plures *triremes*, aut plures unum exstruere seu copiis & commeatibus adornare loco vectigalium iubebatur, nullibi magis ac ATHENIS locum habuisse vid. Schefferum de Militia Nav. L. II: c. 4. & Scholiast. Aristoph. ad Pluti v. 172. & Equit. v. 908. Sed hac de re, praeter coniecturam, nihil certi habeo quod adfirmem. Maiori tamen probabilis rationis specie nostram niti sententiam puto ac illam, quam quidam doctissimi viri ad hunc locum protulerunt, censentes *Icarum* quendam hominem denotari, qui in altum *∫ublatus* Nerone Imperante, misere de fortunae prosperae felicitate, ad infima quaeque, exemplo Icari Daedali filii, detrusus sit. Principio enim Satyricus de nullo loquitur cui fortuna *adver∫a* postmodum fuit, sed de huiusmodi, quem illa *∫umtis* quasi *pennis* in *altum* extulerit. Tum huiusmodi *Icarum* hominem Neronis tempore, cui eiusmodi casus fuere, floruisse ullo probare ipsos posse exemplo, non facile crederem. Adducunt quidem locum ex Suetonio quem censent de tali *Icaro* loqui. Sed me harum ibi nihil reperisse rerum confiteor. Non enim de quodam, cui *Icari* nomen, loquitur Suetonius, sed de quodam damnato, qui in *Spectaculo Naumachico* sub Nerone *Icari* fabulam exhibere iussus fuit. Clara verba sunt in Neron. c. 12. *Exhibuit & naumachiam marina aqua innantibus belluis — Inter Pyrricharum*

argumenta, Taurus Pasiphaen ligneo iuvencae simulacro abditam iniit, ut multi spectantium crediderunt. ICARUS *primo statim conatu iuxta cubiculum eius decidit, ipsumque cruore respersit.* Par ratio est in altero Martialis loco ubi quis in spectaculo *Daedalum* referre debuit, Epigr. spectac. 8. cum ita iocatur

Daedale Lucano cum sic lacereris ab urso,
Quam cuperes PENNAS nunc habuisse tuas.

Quibus ultimis verbis imitatur Ovidium de Icaro & Daedalo scribentem L. III. Trist. El 4. v. 24. *Nam pennas ambo non habuere suas.*

§. XII.

Sed vereor, ne te, Lector, una in re diutius, quam par fuit, motus sim. Ea propter, ad alia properabo, si quidem paucis ad prioris loci Iuvenalis lucem expedivero, qui *Egnatius Celer*, homo *Berytius*, de quo cum loqui diximus, possit *Graecus* dici. Se enim de Graecis acturum tradit Satyricus, inquiens, *At quoniam facta est GRAECORUM mentio, transi &c.* Notat enim ad h. l. Theodorus Pulmannus Iunium ex Mscr. notasse Heliodorum ibidem intelligendum, quibus addit, *alii de Egnatio exponunt, qui num GRAECUS fuerit, ignoro.* Imo *Graecus* is fuit quia *Berytius*. Postquam enim *Seleucidae*, Macedonicae originis, *Syriae* regno, vt *Lagidae* Aegypto, praefuere, vtriusque provintiae populi quoque *Graecorum* nomine veniunt. Quod vt de Aegyptiis observat Is. Vossius Var. obs. c. 10. ita de *Syris* hic quoque animadverti posset pluribus locis, si iis indigeremus. Sed Iuvenali satis ex aliorum locorum collatione lucis

fi-

fiet. Apparet enim id apertissime ex hac ipsa Satyra, vbi *Graecorum* nomine, vtut & alios *Graecos*, maxime *Syros* traducit.

Hinc, quia Roma *Syris* moribus vtebatur, eam vocat *Graecam vrbem* v. 61.

Graecam vrbem, quamvis quota portio faecis A-
CHAEO.

Statim autem subiungit quinam hi *Graeci* sint, nimirum *Syri*, pergens v. 62.

Iam pridem SYRUS in Tiberim defluxit Orontes
Et linguam, & mores, & cum tibicine chordas
Obliquas, nec non GENTILIA tympana secum
Vexit, & ad circum jussit prostare puellas

Ita ei peregrinos Rhetores, Grammaticos, Geometras, aliptas Schoenobatos, augures, medicos, qui Romae erant, novimus *Syrorum* vt plurimum fuisse progeniei, quos cum omnes poeta nominasset, addit v. 76.

- - - omnia novit GRAECULUS esuriens, in cae-
lum jusseris, ibit.

Ita quoque maxima cum Romae esset, prostitutae libidinis meretricum *Syrarum* ceterorumque orientis populorum, copia illac quoque apud nostrum *Graecarum* nomine sub Satyram veniunt Sat. VI. v. 191.

Concumbunt GRAECE - - *lascivum interve-*
nit illud ΖΩΗ ϗ ΨΥΧΗ.

quibus vocibus vltimis juuenibus hae mulierculae adblandiebantur. Addatur & illud Virgilii, aut quisquis autor poematis in *Copam* huiusmodi meretricem

Copa STRISCA caput GRAIA redimita mitella.

Denique & ipsos *Berytienses* Iuuenes vocantur *Graeci* in Canon. 71. Synodi sextae CPolitanae, adeo vt haec pluribus pertractare nos parum juvet. Proinde, quo porro fata *Scholae Berytensis* nunc enarremus, his viam quasi munire voluimus.

CAP. V.

DE

FATIS BERYTENSIS ACADEMIA.

Monetur eam saltem dudum ante A. C. 231. fuisse longe celeberrimam §. 1. Quod porro probatur §. 2. Obiterque cum *octennium* quòd Gregorius Thaumaturgus sub Originis disciplina exegit §. 3. tum Origenis *fugae* Alexandrinae & *nativitatis* anni eruuntur §. 4. Percensentur scholae Beryt. *fata*, vsque ad *Constantinum M.* §. 5. Tempore *Constantini* vastata est terrae motu, notatur Gothofredus. §. 6. de fatis vsque ad *Theodosium* M. §. 7. De afflicto eius per *terrae motum* statu sub *Iustiniano* & fuga in vrbem Sidona. §. 8. inquiritur in *annum* huius terrae motus §. 9. De *occasu* Scholae post Iustinianum sub Saracenis §. 10.

§. I.

Ex quo itaque satis in Academiae primordia inquisiuisse videmur, rerum series nos eo deducit, vt quae ipsi ab origine prima vsque ad vltimos dies *fata* manserint, ordine, quo par est, enumeremus. Confiteri quidem oportet, nobis ab *Augusteo* aevo vsque ad *Alexandri Seueri* tempora nullibi quid occurrisse in veterum scriptorum monumentis, si ab illo Iuuenalis loco, quem cap. priori illustra-

ſtravimus, diſceſſeris, quod ad hanc ſcholam aliquantopere illuſtrandam lucis quidpiam conferre poſſet. Interea tamen loci in eorum hominum gratiam (ſi qui forent forte) quibus noſtra praecedentibus capitibus illuſtrata, de Scholae huius *Auguſtaeo* jam *aevo* exordiis, ſententia parum arrideret, non modo generatim, quod Menagius fecit, eam *Alexandri Seueri* aeuo floruiſſe, ſed *certum annum*, qui CCXXXI. eſt poſt Chriſti Soſpitatoris noſtri natales auſpicatiſſimos, ex Gregorii Panegyrico eruam, quo Scholam hanc oportet fuiſſe toto orbe celebratiſſimam.

§. II.

Quandoquidem enim admittimus, quod a Tillemontio, Basnagio, aliisque eruditis viris comprobatum eſt, Gregorii Thaumaturgi hunc *λόγον προσφωνητικὸν* ſiue *πανηγυρικὸν εὐχαριςίας* recitatum eſſe publice Caeſareae Palaeſtinae Anno C. CCXXXIX. Hinc Annum CCXXXI. conficimus facile, quo Gregorius Berytum ſtudii Iuris gratia, migrare voluit. Habuit enim Gregorius hunc Panegyricum Caeſareae tum temporis, cum Origenis magiſtri ſui diſciplinae valediceret, vt non ſolum ipſe liber teſtatur, ſed & praeterea fidem faciunt Suidas, in Γρηγορ. & Hieronymus in catal. Script. Eccleſ. c. 65. Hoc vero ſermone narrat is fata ſtudiorum ſuorum, & vitae vniuerſæ, praecipue vero qua ratione Caeſaream ad Originem peruenerit cum ipſi tum temporis animo fixum fuerat *Legum* ſtudii cauſa *Berytum* proficiſci, qua de re cap. IX. pluribus diſſerere dabitur §. 3. Apparet vero hinc, de 239. annis, quo Panegyricus dictus eſt, demendos eſſe annos illos quos ſub Origenis

disciplina Gregorius exegit, vtpote cum ille *ante* illos Berytum, ceu celeberrimam legum doctrina vrbem, iter meditabatur.

§. III.

Quanquam autem disertis verbis, cum Eusebius L. VI. Hist. Eccl. c. 30. tum Hieronymus & Suidas ll. cc. prodiderint memoriae Gregorium per *quinquennium* modo cum Caesareae tum Alexandriae audiuisse Origenem: Attamen, audiendus ipse potius est Gregorius, qui, hoc ipso in panegyrico, studii sui sub Origenis ductu innuit *octennium.* Petit enim exordii loco veniam, quod a dicendi veneribus imparatus ad recitandum Panegyricum prodierit, cum jam OCTAVUS annus sit, (ΟΚΤΑΕΤΗΣ inquit *μοι χρόνος ἤδη*) ex quo nullam orationem habuerit ipse scripseritve aut quempiam publice dicentem scribentemve audierit, *ὅτι μὴ τῶν θαυμασίων* ΤΟΥΤΩΝ *ἀνδρῶν Praeter hos admirabiles viros*, nempe qui tum Caesareae praesentes orationis recitationi aderant. Vid. p. 170. Oper. Gregor. Ed. Mogunt. Indicio autem haec sunt, eum *ante* hoc *octennium* dedisse *alibi* studiis Rhetoricis operam, quod ipsi in patria contigit, vbi eum XIV. annorum adolescentem mater ad Rhetorices studia destinauerat, vid. p. 184. coll. p. 183. Is vero relicta patria, quae Neo-Caesarea Cappadociae vrbs erat, *Berytum* tendebat statim. Sed casu tum accidit, vt Caesaream ad Origenem venerit, vt cap. IX. probabimus. Si itaque istis 239. annis demantur 8. annus erit 231. quo Berytum jam legum studii causa insignis famae fuisse oportet. Imo eam iam longe ante haec tempora legum doctrinam professam esse,

ex-

exinde certum est quod Gregorius de ea non vt recentiore sed antiqua & dudum dedicata loquatur, conf. §. 5. cap. III. Quod obseruasse, juncto Iuuenalis testimonio, eo saltem prodest, quo mihi nimiae credulitatis nota non inuri possit, si, Nonni testimonio fidem habens, *Augustum eius* autorem esse asseram.

§. IV.

Obiter quoque, ex iis quae antea occupauimus, notari velim, scire nos hinc posse Origenem hoc ipso 231. anno ex Alexandria Demetrii Episcopi inuidia Caesaream profugisse. Nam eopse anno simul cum Gregorius, tum Origenes Caesaream deuenerunt. Vnde Thaumaturgus Origenem sibi, Berytum tendenti, Caesaream velut in occursum venisse refert in Paneg. p. 186. *Τὸν ἱερὸν τοῦτον ἄνδρα* (Originem puta) *ἐκ τῆς Αἰγύπτου τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως ἔνθα* (Caesareae) *τὴν ἑστίαν ἔχων ἔτυχε πρότερον, καὶ αὐτὸν ἐκίνει καὶ μεταναστῆ ἐπὶ τόδε τὸ χωρίον, ὥσπερ* ΑΠΑΝΤΗΣΟΝΤΑ *ἡμῖν, ἕτερα πράγματα κ.τ.λ.* Praeterea, cum hanc Origenis fugam in eius aetatis annum XLVI. cum Eusebius tum alii coniiciant, exinde pariter Origenem anno *quinto* supra *centesimum* & *octuagesimum* natum esse scimus, vt vt alii eius natiuitati annum *octuagesimum sextum* tribuant, qua in re ex anni jam labentis aut elapsi ratione facilis est conciliatio. Vid. Euseb. L. VI. Hist. Eccl. c. 2. Atque haec hactenus *παρέργως*. Nunc, quo Academiae fata porro ruspemur, sedula cura pergimus.

§. V.

Idem autem qui temporibus Alexandri Seueri etiam DIOCLETIANI & MAXIMIANI huic scho-

lae splendor fuisse videtur, *ex l. un. C. de iis qui act. vel profess. se excus.* qua edictum habemus, ne iuuenes ex hac academia ante annum aetatis XXV. ad publica munera admoveantur. Addatur testimonium de *Appiano* Martyre, Berytiensi studioso, qui tempore *Maximiani* juuenis etiamnum Martyrii cruciatus perpessus est. de quo cap. X. Post haec vero tempora vsque ad CONSTANTINUM M. neminem, qui eius meminerit noui scriptorem. Principio a seculi IV. quo is Imp. imperio potitus est, eam non incelebrem extitisse, cum ex Historia de *Anatolio* Berytiensi ciue, tum Tryphyllio Ledrorum Episcopo qui ea aetate ibi studiis operam dederunt, scimus. Verum de iis etiam cap. IX. & X. dicemus.

§. VI.

CONSTANTIO eius filio rerum potiunte eam valde celebrat Geographus anonymus. de quo cap. 7. Tunc enim scriptorem *Constantii* floruisse temporibus, multis euincit doctissimus ICtus, *Iac. Gothofredus* in §. 5. Proleg. obseru. suarum, quibus hunc autorem egregie illustrauit; Conferantur eiusdem notae p. 12. & 13. Prolegom. fin. cum ipsius autoris p. 11. & 15. extr. Sicut autem vrbium simul atque Academiarum, quae earum ambitu continentur, fata esse pari loco solent: Ita & Berytiensem scholam nostram nonnihil detrimenti cepisse auguramur cum ea vrbs teste Cedreno anno XII. Constantii TERRAE MOTU depopulata est. Inquit enim τῷ 113. (n. anno huius Imp. ad quem ille videndus) ΣΕΙΣΜΟΣ μέγας ἐγένετο ἐν ΒΗΡΥΤΩ τῆς Φοινίκης ὡς τὸ πλεῖον τῆς πόλεως πεσεῖν. Monemus autem non improbe heic loci illum terrae mo-

motum distinguendum esse ab alio, qui postea tempore Iustiniani eandem vrbem vexauit, idque eo magis, cum vtrumque ipse doctissimus *Gothofredus* confundere videatur in notis ad anonym. huius Geographi Expos. mundi p. 13.

§. VII.

Aetatibus IULIANI & THEODOSII M. eorumque qui inter hos medii regnarunt, vixit *Libanius* Sophista, quem, Iuuenes magno numero *legum* discendarum causa statim Berytum proficisci, neglectis eloquentiae studiis, conquestum esse cap. X. videbimus. Seculo quoque 5. tempore *Theodosii iunioris* eam inclutam fuisse capite eodem ex historia de *Iohanne & Arcadio*, Xenophontis Cpolitani senatoris filiis, probabimus. Circa hoc aeuum vixere quoque *Leontius* & *Eudoxius* qui hic leges *docuere*, vnde cap. VIII. de iis erit agendi locus. Confirmari id quoque potest *Nonni*, quem iam citauimus hoc cap. & *Zachariae Scholastici* testimoniis, qui hoc seculo floruere. Etiam de posteriori vid. cap. 7.

§. VIII.

Sexto seculo Imperante IUSTINIANO eam summum felicitatis nactam esse fastigium, multis erudimur documentis. Tum enim vixit *Iulianus* ille quem Beryti magna cum doctrinae iuris fama docuisse ex epigrammate quodam in Anthologia discimus. vid. c. 8. Multo autem benignius largiusque hanc historiam ex ipso Imperatore haurimus, qui offerens huic Academiae, sicut ceteris, conscripta iussu suo iurium volumina, eius saepe cum *in constitutione ad Antecessores tum ad senatum & omnem populum*, in tit. *Cod.*

de Vet. Iur. enucl. facit mentionem. Teſtem pariter habemus *Agathiam* ſcholaſticum, ex quo plura quam ipſis Iuris noſtri libris diſcimus, in L. II. de Geſtis Iuſtin. p. 47. Edit. Vulcanii. Nimirum Iuſtiniani tempore eam vrbem inſigni terrae motu concuſſam eſſe rurſus, penitusque ſubuerſam ac praeter πολὺν ὅμιλον ἰθαγενῶν καὶ ἐνδαπῶν ἀνδρῶν *multam inquilinorum cateruam*, magnum quoque Academicorum ciuium numerum periiſſe qui erant νέοι ἐπήλυδες εὐπατρίδαι καὶ παιδείας ἄριστα ἔχοντες οἱ δὴ παρῆσαν τοὺς ῥωμαίους ἀναλεξάμενοι νόμους *Iuuenes peregrini nobiles & egregiae doctrinae qui ibi cognoſcendarum Romanarum legum cauſa commorabantur*, ex eodem ſcimus. Addatur his *Antoninus Martyr* qui poſt hunc terrae motum Palaeſtinam peragrauit, cuius haec verba ſunt ex itinerario: *Venimus in ſplendidiſſimam ciuitatem* BERYTON *in qua NUPER fuit* STUDIUM LITTERARUM *quae & ipſa ſubuerſa fuit, dicente nobis Epiſcopo ciuitatis cui cognitae fuerant perſonae exceptis* PEREGRINIS (hi ſunt ſtudioſi cives) *qui ibi perierant.* Porro refert Agathias totam ibi tum corruiſſe Academiam, eamque vna cum Profeſſoribus translatam eſſe SIDONEM eousque, dum Berytus ex ruina ſua emerſiſſet μετεσκευάσαντο τοιγαροῦν, inquit, ἐν τῷ τότε οἱ τῶν νόμων ἀφηγηταὶ εἰς ΣΙΔΩΝΑ πόλιν τὴν γείτονα, καὶ ἐν τῇ μετῆκτο τὰ Φροντιστήρια, ἕως πάλιν ἡ ΒΗΡΥΤΟΣ ἀνεδομήθη. Praeterea annotat, vrbis reſtaurationem ἀνοικισμὸν & Profeſſorum in eam doctrinaeque reditum διδασκαλίων ἐπάνοδον *anno* poſtea, quam Sidona confugerant, (χρόνῳ ὕστερον) contigiſſe.

§. IX.

§. IX.

Hic autem terrae motus accidit eo tempore, quo Childebertus senior cessit Lothario iuniori & filiis hereditatem quam Theobaldus iuvenis a. DLIX reliquerat, de qua inter se contendebant, atque tum, cum omne Francorum Imperium ad solum Chlotarium, mortuo paullo post sine heredibus Childeberto, devenit. Hoc vero anno DLVIII. contigit, ut ex eodem Agathia discimus. Relata enim hac primum historia, eandem Copula statim cum hoc terrae motu, qui Berytum vastavit, conjungit, ἀπὸ δὲ τὸν αὐτὸν inquiens χρόνον θέρους ὥρᾳ ἔσεισε μέγα κ, τ. λ. HOC IPSO ANNO &c. Num autem ista huius civitatis vastatio eadem an diversa fuerit a quadam ejus καταχαύσει, quam *Ioh. Barbucalli* quatuor Epigrammata celebrant in L. I. Anthologiae ubi a *Vulcano* simul & *Neptuno* hoc est *aqua* & *igne* legitur fuisse depopulata, tum dispiciendum erit, cum de *commemorabilibus Vrbis Beryti* agetur.

§. X.

Post Iustiniani aevum, qui A. C. DLXV. mortem obiit, altum de hac schola in scriptorum subsequentis aetatis libris silentium est. Videtur ea tamen adhuc aliquo loco fuisse & floruisse, usque dum infelix *Saracenorum* multitudo, qui seculi septimi anno XXXV, SYRIA & PALÆSTINA occupata, late orientem vastavit, &, uti omnibus bonarum artium studiis, ita & celebri huic doctrinae iuris sacrario, dubio procul ultimum exitium intulit. Interea tamen loci, cum ea de re scriptores, quod sciam, sileant, nobis de eadem

fu-

fandi nulla datur occasio. ϗ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα.

Cap. VI.

DE BERYTENSIS SCHOLAE DOCTRINA IURIS.

Docebatur Beryti *Iurisprudentia*. Gregor. Thaumaturgi locus a Vossio perperam acceptus, explicatur. §. 1. Illustrantur variae Nonni de vrbis Beryti *legum* studio poeticae fabulae §. 2. Ius hoc erat Ciuile *Romanum*. Coloniae Romanae omnes iis vtebantur. Postea & legibus CPoli datis in Asia. §. 3. 4. monstratur Doctores Ber. non Graeca sed *Romana* lingua ius Romanum tractasse. §. 5. Hinc in rebus *forensibus* Graeca lingua *Romana* interpolata est. §. 6. Iterum obscura nonnulla Nonni loca hac de re illustrantur §. 7.

§. I.

ENarraturis huius scholae commemorabilia, notandum primo erit loco, eam IVRIS & LEGVM scholam fuisse, quod ex omnibus fere constabit de eadem Veterum testimoniis, ex quibus pauca delibabimus. Hinc a Nonno Lib. XLI. Dionysiac. v. 10. θεμιστοπόλος Βερόη IVSTITIAM EXERCENS *Beroë* & p. 1060. δίκης πέδον, ἄστυ θεμίστων SOLVM IVRIS & VRBS LEGVM Berytus appellatur. Etiam p 1068. urbs Athenarum δικασπόλος, ubi legum studium summum erat, dicitur huius γνωτῆς ζῆλον ἔχειν *Sororis* (Beryti) *aemula esse*: Zachariae Scholastico loco, quem alibi citabimus, hinc Berytus audit, μήτηρ νόμων LEGVM MATER, & Eunapio p. 142. Vitae Proaeresii μήτηρ νομικῶν παιδευμάτων *scientiae* IVRIS *mater*

ter: Iustiniano Imperatori LEGUM CIVITAS in *confirm. Dig. ad Senatum* §. *9.* & LEGUM NUTRIX in §. *7. confirm: ad Antecessores.* Agathias Scholasticus L. II. de Vita & gestis Iustin. p. 47. dicit hoc fuisse *patrium* urbi huic, & *magni instar muneris*, quod talem Iuris Academiam habeat, *τοῦτο γὰρ πάτριον τῇ πόλει καὶ ὥσπερ γέρας τι μέγιστον, τὰ τοιάδε αὐτῇ ἀνεῖται διδασκαλεῖα.* Et, qui hos omnes aetate superavit, Gregorius Thaumaturgus ita, p. 186. Panegyrici in Orig. loquitur: *ἡ δὲ οὐ μακρὰν ἀπέχουσα τῶν ἐνταῦθα πόλις Ῥωμαϊκωτέρα πως καὶ τῶν νόμων τούτων εἶναι πιστευθεῖσα* παιδευτήριον i. e. *Ea vero* (Berytus) *non longe hinc* (a Caesarea Palestinae) *sita civitas est, Romani* IURIS & LEGUM *harum habita studiosum* DOMICILIUM. Perperam hunc locum accepit Gerardus Vossius Tungrensis Episcopus, cum in notis ad Paneg. p. 228. illud *ἐνταῦθα* de *patria* Gregorii intellexit, cum vicina urbs Caesarea innuatur, ubi oratio habita est. Imo peius est, quod exinde colligat Gregorii patriam non procul a Beryto distasse, cum Gregorium *Cappadocem* esse non ignoraverit. Cappadocia vero quanto terrae intervallo a Beryto iuncta sit, Tabulae Geographicae docebunt.

§. II.

Eo vero animadverso quod *Ius* ibi docebatur, plurimae Nonni *fabulae* intelligi possunt, cum ex Beroë non modo *legum* esse *originem*, verum etiam ex ea, quatuor ventos pervolare omnes vrbes, quo *vniversum* orbem *legibus* impleant, Lib. XLI. p. 1062. occinit

ἐχυ-

- - - ἐχυτλώσαντο δὲ κέρην
Τέσσαρες ΑΣΤΕΑ πάντα διïπεύοντες ἀῆται
Ἐκ Βερόης, ἵνα γαῖαν ὅλην πλήθωσι θε-
ΜΙΣΤΩΝ.

Etiam refert, nata Venere ex nympha Beroe, super *legum Latinarum* libro Oceanum, qui primus fuit *legum nuncius*, præbuiſſe *lavacrum* puerperii & ipſum natum ſimul aevum volviſſe faſcias *iuſtitiae*:

Τῇ δὲ λοχευομένῃ πρωτάγγελος εἰσέτι ΔΕΣΜΩΝ
Ὠκεανὸς πόρε χεῦμα λεχώïον ἰξύι κόσμῳ
Ἀενάῳ τελαμῶνι, χέων ὑπερκμενον ὕδωρ
Χερσὶ δὲ γηραλέῃσιν ἐς ἀρτιτόκου χρόα κούρης.
Σπάργανα πέπλα ΔΙΚΗΣ ἀνεκόφισε σύντροφος
αἰών.

Neque alia de cauſa recens natae *Beröes* nymphae *nutrix* & altrix fingitur ab eodem, Aſtraea praeſes *legum* p. 1064. elegantibus verſibus.

Καὶ ΒΕΡΟΗΝ γελόωσαν ἐτόβρεφος ἄμμιχτι
χειρῶν
Δεξαμένη παράμητρες ὅλου ΚΟΣΜΟΙΟ
τιθήνη
Παρθένος ΑΣΤΡΕΙΗ χρυσέης θρέπτειρα γενέθλης
[Εννομα] παπταίνουσαν ἀνέτρεφεν ἔμφρονι
μαζῷ
Παρθενίῳ δὲ γάλακτι ῥοὰς βλύζουσα θε-
ΜΙΣΤΩΝ
Χείλεα παιδὸς ἔδευσε καὶ ἔβλυον ἐς στόμα κούρης.

Pariter, ne longiores ſimus, huc refer, quae de Bero-

es suavi loquentia & *pulchritudine* dixit. p. 1066. Atque de legum doctrinae illic praestantia intellige etiam illud vaticinium de quo Cap. III. §. 6. *sqq.* disseruimus.

§. III.

Ius vero quod ibi docebatur erat ROMANVM. Berytus enim in *Syria* provincia *Romana* sita est, quae *colonia Romana* & *Iuris Italici* erat, ut ea de re suo loco fandi dabitur occasio. Coloniae enim ex metropoli sua debebant *leges* & instituta petere, ut pluribus Ill. Spanhemius in Orbe Romano docuit. Praeterea omnes, quae sub *ditione* Romana erant, urbes, eius quoque debuere *legibus* obtemperare. In *l. I. Cod. de Ver. Iur. enucl.* §. 10. inquit Iustinianus. *Haec obtinere volumus, quae longa consuetudo huius almae urbis comprobavit, secundum Salvii Iuliani scripturam, quae indicat, debere OMNES CIVITATES* CONSVETVDINEM *ROMAE sequi, quae CAPVT est orbis terrarum, non ipsam alias civitates.* Ideo inter Vrbis Romanae immunitates Iulianus Imp. orat. I. p. 5. commemorat, quod ἅπαντες *omnes*, quamvis aliunde orti sint, tamen ex ea urbe, quae est βασιλεύουσα τῶν ἁπάντων πόλις μήτηρ *omnibus reliquis civitatibus imperans metropolis debeant*, τοῖς ἐκεῖθεν καταδειχθεῖσιν ἔθεσιν καὶ νόμοις χρῆσθαι, *editis hinc legibus & consuetudinibus uti.* Verum, postquam imperium Cpolimi traductum, ex *altera* quoque *Roma* provincialibus vrbibus iura data sunt, unde priori loco addidit Imp. *ROMAM autem non solum intelligimus veterem sed & NOSTRAM.* Sed vide, quae ea de re pluribus Ill. Spanhemius ad Iuliani locum illum p. 36. notavit. Excipiebantur vero civitates αὐτονό-

νόμοι, quae *suis legibus* vivebant, de quibus id. p. 37. seq.

§. IV.

Sed exemplis docendum est, *Beryti* leges *Romanas* explicatas fuisse. Iuvenes varios nobilissimos, qui ibi terrae motu periere, adfuisse in Vrbe illa, quo discerent τὺς Ῥωμαίων νόμυς scribit Agathias l. II. p. 47. Etiam, cum Gregorius Thaumaturgus vellet Berytum petere *Legum* causa; sed postea venit Caesaream ad Originem, ubi relictis Iuridicis studiis, Philosophicis & Theologicis operam dedit, πολλὰ χαίρειν εἰπὼν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς νόμοις, *missis Romanarum legum studiis* referente Socrate H. E. L. IV. c. 27. De semet ipso quoque Gregorius testatur, quod forensis quidam Rhetor eum illuc adduxerit, quia animus ei fuerat τῶν Ῥωμαίων ἐκμανθάνειν νόμους Paneg. in Orig. p. 185. Etiam Studiosus quidam Alexandria Berytum petiit, ut disceret, ea, quae νομίζουσι τῶν Ῥωμαίων οἱ νομοθέται, ut initio dialogi sui Zacharias Scholasticus retulit.

§. V.

Imo hae leges non Graeca ibi, vt vt in Graeca tum civitate, sed *Romana lingua* docebantur. Sciri hoc potest ex constitutione Iustiniani, qui non solum Romanis & Cpolitanis, sed & *Berytensibus* Antecessoribus, libros Iuris, suo iussu conditos, obtulit, ut eorum opera iuvenibus explicarentur, qui, ut etiamnum supersunt, *Latina* lingua consignati fuêre. v. §. 7. *Prooem. Dig. de ratione & methodo doc. I. ad Antecess.*

Haec

Haec autem tria volumina tradi eis (Iuvenibus) *tam in Regiis urbibus* (Roma & CPOLI) *quam in BERYTENSIVM pulcherrima civitate, quam & legum nutricem bene quis appellet, volumus.* Hinc idem Gregorius, cum Romanas leges discere vellet, etiam *latinae linguae*, sibi, aliisque Graecis perdifficili operam dedit. v. Paneg. in Orig. p. 185. conqueritur quoque p. 171. quod οἱ θαυμαστοὶ τῶν σοφῶν νόμοι, οἷς νῦν τὰ πάντων, τῶν ὑπὸ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἀνθρώπων, κατευθύνεται πράγματα, ἐκφρασθέντες καὶ παραδοθέντες τῇ Ῥωμαίων φωνῇ, καταπληκτικῇ καὶ ἀλαζόνι καὶ συσχηματιζομένῃ τῇ ἐξουσίᾳ τῇ βασιλικῇ, φορτικῇ δὲ ὅμως ἐμοί: *quod admirabiles illae sapientum leges translatae & conscriptae sint latina lingua, egregia quidem & magnifica, & potestati imperantis conveniente, sibi tamen perdifficili.*

§. VI.

Vnde observandum est, postquam Romani *Graeciae* domini erant, quod in rebus Graecorum *forensibus* voces *latinae* plerumque & phrases Graecis immixtae sint, atque (eodem fere modo, uti nos nunc Gallica vernaculis miscemus) Graecae latinis vocibus interpolatae. Ea de causa omnes Graeci, qui, aut ad *forensem* aut *militarem*, aut *aulicam vitam*, cum laude, dignitateque ornandam, adspirabant, omnes *Romane* loqui didicerunt, adeo, quo Plutarchum iam dixisse novimus, suo tempore *Romana lingua totum orbem uti.* Tu egregia illa inspice, quae te docebit hac de re Casaubonus ὁ πάνυ in Exercitat. contra Baronium Ex. IX. n. 3. p. 199. seq. & p. 201. seq.

§. VII.

Si vero obſervaverimus *Romanarum legum* cunabula petita eſſe ex legibus ATHENIENSIVM a *Solone* conditis, quas Decemviri legum cauſa huc miſſi *Romam* tranſtulerunt; Eas vero ipſas eſſe XII. Tabb. leges, additis, praeter decem hinc translatis, aliis duabus tabulis; Etiam, quod omnes *Romana* lingua exaratae erant, qua re nihil tritius eſt; Hinc lux egregie fiet, elegantiſſimae illius apud Nonnum l. c. fabulae, quam de nativitate Veneris ex *Beroe* nympha in urbe *Beryto* luſit, p. 1060. ubi refertur, poſtquam Beroe Veneris mater, conſuetis ad partum propellendum novem menſibus, uterum tuliſſet, adveniſſe *Mercurium* ἔννομον & *Themida*, quo eidem laboranti partus egeſtione, obſtetricantes manus adferrent. Mercurium tum ſuſtuliſſe LATINVM librum, & *Themida* illum tumido *Beroës utero* ſubſtraviſſe, quem, vrgentibus doloribus, eiicienteque partum utero, velut tegumentum, quo partum exciperet cadentem de matre, ſubter explicuerit. *Librum* vero hunc fuiſſe ipſas LEGES SOLONIS. Verba eius haec ſunt, quae merito adſcribimus:

- - - Φθάμενοι δὲ μὲν ὠκέϊ ταρσῷ
Ἐσσομένην κήρυκα ΛΑΤΙΝΙΔΑ δέλτον ἀείρων
Εἰς ΒΕΡΟΗΣ ὠθῖνα μογοστόκος ἤλυθεν Ἑρμῆς
Καὶ Θέμις εἰλείθυια, καὶ ὀγδαλέου διὰ κόλπου
Στεινομένης ὠδῖνος ἀναπτυξᾶσα καλύπτρην
Ὀξὺ βέλος κούφιζε πεπαινομένου τοκετοῖο
ΘΕΣΜΑ ΣΟΛΩΝΟΣ ἔχουσα.

Quid vero hoc libro Latino Mercurius & obſtetricans

The-

Themis egerint, laborante partus doloribus Beroe, addit p. 1062. quod assidens Venerem vtero exclusserit super ATTICUM LIBRUM, vt Mulieres Laconicae filios suos super *rotundo scuto* pariunt.

- - - ἈΤΘΙΔΟΣ ὕψοθι ΒΙΒΛΟΥ
Παῖδα σοφὴν ἐλόχευσε. Λακωνίδες ἅα γυναῖκες,
Υἕας ὠδίνεσιν ἔπι εὐκύκλοιο βοείης:

Etiam hinc lucem accipit, quod dicat *Astraeam* nutriuisse Beroen ATTICO melle. p. 1064.

Ἀτθίδος ἡδυτόκοιο περιθλίψασα μελίσσας
Δαιδαλέην ὠδῖνα πολυτρήτοιο λοχείης
Κήρια φωνήεντα σοφῷ κεράσασα κυπέλλῳ.

Vnde Beroe etiam ἡδυεπὴς *dulciloqua*, & *mellifluam vocem fauo dulciorem* habuisse dicitur λαροτέρην σίμβλοιο μελίρρυτον φωνὴν pag. 1066.

CAP. VII.

DE BERYTENSIS ACADEMIAE ACROATERIIS PRIUILEGIIS ET LEGIBUS.

Quae scriptores de *Acroateriis* memorarunt, enumerantur. Vocantur τέμενος, ἱερὸν, & ἀνακτορον; *templa* olim *septa* §. 1. De Graeca Gothofredi versione barbari Geographi §. 2. Quoddam auditorium stupendae elegantiae ex Zacharia Schol. describitur, qui etiam correcta versione aliquoties illustratur: de voce ἀτεχνῶς §. 3. 4. In Romanorum templis fuere *pictura* variae. Vnde *Iconum* vsus ap. Christianos arcessitur. §. 5. *Priuilegium* Scholae concessum, quod ibi *solum* ius in *prouinciis* docebatur, quod tamen &

Alexandriae floruit. Agathias emendatns. §. 6. *Leges* eius Scholae recensentur. §. 7. Abundasse eam nequam studiosorum copia qui praecipue *tyrones* ludibrio habebant, docetur. §. 8. 9. 10.

§. I.

Sed age, ipsam hanc penitius iustitiae sedem contemplemur, eiusque Acroateria primum, aeque bonique velut *templa*, introspiciamus. Agathias, loco citato, vocat illud Gymnasium, *διδασκαλεῖον scholam*, & Greg. Thaumat. p. 186. *παιδευτήριον Gymnasium.* Sed alii vocibus appellant, quae veterum templis rebusque sacerrimis propriae. Ita ἀνάκτορον τῦ Θεῦ *templum Dei* Zacharias l. c. p. 168. *ἀνάκτορον* vero templum Deorum est, qui *ἄνακες* dicti. vid. hic not. Casp. Barthii p. 250. & Luciani scholiast. ad Reuiuisc. p. 17. Item quae Amplissimus *Cuperus* in obseruationum libris, & alii aliis in locis satis obseruarunt. Idem non solum *ἱερὸν* templum sed & *τέμενος τῦ Θεῦ* appellat, *interius*, quasi, *Dei fanum* p. 165. *τέμενος* enim a *τέμνω seco, diuido,* notat prima origine *terrae* quandam *portionem* ab alia diuisam. V. Suidam hac de re, in h. v. Plerumque autem omne quod DIIS sacrum & *ἀφωρισμένον*, iis velut *τέμενος* erat, vti *sacrum nemus*, *ἱερὸν τέμενος* ab Aristoph. in Lysistr. v. 484. vocatur. Maxime autem *templa*, quia olim a locis reliquis erant *separata* & *circumsepta*, vocabantur *τέμενοι.* Ita delubrum Aesculapii *τέμενος* dicitur ab Aristoph. Plut. v. 659. v. & Scholiast. Apoll. Rhodii. ad L. II. v. 812. & cl. Perizonium ad Aelian. v. H. L. VI. c. 1. it. Octav. Falconerium ad Inscript. I. Athleticam p. 21.

A-

Apud Romanos enim, qui Graecos sequebantur, templa *septa* erant & *definita*. Apulej. XI. Met. *Intra CONSEPTUM templi larem constituo:* confer Seruium ad IV. Aen. Virg. v. 199. Plerumque autem erant *quadrata*, ad quatuor mundi cardines, vt, templo augurali lituo ab augure designato, respondeant. Hinc veteres Christianos a voce *templi* abstinuisse novimus, quia Deus *loco circumscribi* non potest, vt Arnobius l. VI. adversus Gentes late obseruat p. 139. Sed in viam rursus.

§. II.

Meminit eorum Acroateriorum barbarus ille Geographus Anonymus, cuius *expositio mundi & gentium* a doctissimo Gothofredo cum eruditissimis notis edita est, cuius haec verba sunt p. 12. *Iam BERYTUS, ciuitas valde delitiosa, &* AUDITORIA LEGUM *habens, per quam omnia iudicia Romanorum. Inde etiam viri docti in omnem terrarum orbem adsident judicibus, & scientes leges custodiunt prouincias, quibus mittuntur legum ordinationes:* Barthius ad Zachar. Schol. p. 245. locum hunc laudans, habet, *quibus nituntur* sc. legibus. Sed melius placet *mittuntur*, vt ad adsessores & custodes prouinciarum referatur. Sed, nemo miretur me eius autoris verba barbaro-latina producere, qui quidem Graece scripsit quondam, vt ex superstitibus Graecismis ab aliis probatum est. Verum hodie tantum *latina* haec eius authentica versio superest. Graeca vero huius & latina elegantior versio, non autoris ipsius, sed Gothofredi editoris sunt, quod Palmerium fugit, qui in Exercit. ad Opt. Autor. Graec. cum *e-*

mendat & illustrat p. 283-286. putans Graecum scriptorem esse. Idem & aliis eruditis accidit. Vid. Celeb. Fabricii Bibl. Gr. L. IV. c. II. §. 17. Imo idem quoque Illustrissimum Spanhemium delituit, virum, si quispiam, Graecae Linguae ad miraculum peritum, qui non barbaro-latina autoris, sed Gothofredi citat, & Graeca *emendat* quoque, Notis in Iulian. Orat. I. p. 37. Quae docebunt, quam saepe eruditorum Critica fallax, & quam errare, etiam doctissimo cuique humanum sit.

§. III.

At, quam insigne & luculentum fuerit horum acroaterium aliquod, multis Zacharias, Episcopus Mytilenaeus, dialogo *de opificio mundi* celebrat. Ex quo rem ipsam percepisse iuuabit. Ducit enim studiosum quendam juuenem manu prehensum in ipsum conclaue aliquis intro. *Nam* (male in versione legitur *num*) *is erat* φιλοθεάμων *spectandi cupidus*. Iuuenis vero narrat de eo auditorio p. 166. ὑπερφυῶς γὰρ μοῦ τὰ ὦτα διατεθρύλληται ὡς τῶν πώποτε γεγονότων θεαμάτων τιμαλφέστατον καταφαίνεται: *ipsi mirum quantum aures personasse, esse illud omnium spectaculorum, quae unquam visa*, PRETIOSISSIMUM. Ita enim verto potius, non *pulcherrimum & dignissimum*, vt Tarinus. Addit, se audiuisse, quod illud, καταπεποίκιλται ἀτεχνῶς ὕλαις παντοδαπαῖς καὶ δαιμονίαις, hoc est, *quod tanta variarum rerum pictura adeo variegatum sit artificiosa & diuina, vt nulla pictoris fraus appareat, sed veras esse rerum historias putes:* Id enim sibi vult vox ἀτεχνῶς, cuius vim, non perspexit interpres. Notat enim hic

rem

rem, quae reuera ita esse videtur, vt apparet, & hoc postea explicatur, cum ait, huius esse auditorii *κάλλ⊚ ἀμήχανον, adeo pulcrum, vt nullo artificio ab alio possit exprimi.* Ἀτεχνῶς *enim* (quod ab ἀτέχνως hoc est χωρὶς τέχνης *vbi nihil artificii*, differt) sumitur pro ἀληθῶς, ἀδήλως, φανερῶς, quod *vere* & *sine fraude* ita se habet. v. Ammon. de diff. verbor. & Schol. Aristoph. ad Plut. v. 109. vid. & ib. v. 362. & Ranis v. 106. Nubibus v. 424. Dion. Chrysost. Orat. II. de regno p. 19. ἀτεχνῶς ἐσόμενον ποιμένα λαῶν, *qui vere est pastor populi.* sic τέχνη pro *arte* & *fraude* sumitur. Vid. Schol. Pindari ad Od. II. Pyth. v. 58. Sed ad Iuris auditorium reuertamur, refert Zacharias, cum τῦ δημιουργῦ τέχνην καὶ σοφίαν *artificiis ingenium, & sapientiam*, tum Eustathii Berytensis Archi-Episcopi φιλοτιμίαν tantam conciliasse Auditorio huic pulchritudinem, τοσῦτον κάλλ⊚, ὡς μηδένα ἄν ποτε τῶν φιλοθεαμόνων κόρον λαβεῖν τῆς αὐτῦ θέας. *Ut eius conspectu Spectator nullam deprehendat satietatem.*

§. IV.

Verum, ex quo ille hanc speciem eiusmodi auditorii magnificans etiam in exteris celebrari regionibus audiuit, Zacharias ipsi illud nunc oculis vsurpandum dat, qui, mira eius obstupescens elegantia, vix verba reperit, quibus illam celebret. Quae cum eius maximum splendorem testentur, integre apponenda sunt, sed semel modo id est Latine, & quidem ex versione Tarini p. 166. *O peritiam*, ait, *artificis! O praeclarum spectaculum! quae forma? quam apta? quamque elegans coagmentatio augustae DEI*

Domus! (ἀνακ]όρυ τῦ Θεῦ) *vtque tanta magnitudo* DECEM COLUMNIS *sustinetur*, *vtque* VNA *ex* MATERIA *politae omnes*, *&* *eundem inter se aspectum formamque retinent.* CANDIDAE *omnes & laeues*, *candore & laeuitate valde admodum praenitent renidentque*, *figuram eandem & speciem ostendunt. At*, *pictoris lineas vt admiror*, *& varia & periucunda spectacula*, *omnis generis picturae lumina*, *colorum gratiam & venustatem & insignem nitorem!* Igitur, hoc Acroaterium *picturis* admodum fuisse variegatum, oportet, sed an ibi res ex *sacra historia* pictae fuerint, vt Barthius in not. p. 251. coniicit, valde dubitarem, & quis post tantum temporis interuallum hoc dixerit? An vero, ex eo, quod has picturas vocet ζωογραφίας colligi possit, quod ibi variarum pictae sint *animalium* figurae, aeque incertum est, cum ζωογράφος & ζωογραφία de quouis *pictore* & *pictura* accipiatur.

§. V.

Id tamen ex eo certum est, illud ἀκροατήριον, vti nominibus templorum insignitum est, §. 6. ita quoque speciem intus *Romani templi* habuisse, vtpote quae interioribus *picturis* ornata fuerunt, quaeque varias celeberrimas Historias, vti hoc Berytense, comprehendebant. Ita Varro L. I. de Re Rust. c. 3. docet in aede Telluris *Italiam pictam* fuisse, quam forte Italiae Tabulam Geographicam fuisse coniicerem. Conferatur Cicero IV. Verrin. c. 55. & Liuius XXIV. 16. Qua occasione id quoque obseruari velim, quod *Pontificiorum* templorum ornatus, quorum parietes depictis Biblicis pleni Historiis, ex hac Roma-

no-

norum gentilium consuetudine *originem* habuisse videatur: sicuti & *imagines Sanctorum* in Aedibus sacris positae exinde, quod statuas & simulacra Deorum *Romani* in *templis* semper erecta habuere, natales nactae sunt. Quinimo, inde omnis *Icolonatriae* in Ecclesia Christiana arcessenda *origo*, vt & *Iconomachicorum bellorum*, inter Orientis & Occidentis Ecclesias. Ea vero nemini mira videbuntur me adstruere, qui nouit, omnem *Pontificiae superstitionis* religionem, ex seruatis longa consuetudine *gentilitii* cultus *priscis ritibus*, velut ex *fonte* suo dimanasse, quod probare, si huius loci esset, non adeo foret difficillimum. Quae tamen nunc, his angustiis inclusi, mittimus, & ad alia movemus lacertos.

§. VI.

Inter *Priuilegia* huius Academiae, hoc ei, cum aliorum Imperatorum, tum Iustiniani indultum beneficentia legimus, quo eadem in toto Oriente *vnica* sit & sola Academia: neque alia praeter *Romanam* & *Constantinopolitanam* in toto orbe esse debeat, sub poena *denarum auri librarum.* Legitur illud in Prooem. Dig. ad Antecessores §. 7. his verbis, quibus ei simul Institutiones, Pandectae, & Codex ad explicationem traduntur. *Haec autem tria volumina a nobis composita tradi eis* (sc. studiosis ciuibus) *tam in Regiis vrbibus* (Romae & CPoli) *quam in BERYTENSIUM pulcherrima ciuitate, quam & legum nutricem bene quis appellet, tantummodo volumus, quod iam & a retro principibus constitutum est, & NON in ALIIS LOCIS, quae a MAIORIBUS tale non meruerint PRIUILEGIUM, quia audiuimus, etiam in Alexandria*

E 5 *splen-*

splendidissima ciuitate, & *in* CAESAREENSIUM & *in* ALIIS, *quosdam imperitos homines diuagare*, & *Doctrinam discipulis adulterinam tradere*, *quos sub hac interminatione ab hoc conamine repellimus*, *vt*, *si ausi fuerint in posterum in hoc perpetrare*, & *extra VRBES REGIAS* & *BERYTENSIUM metropolin hoc facere*, DENARUM AURI LIBRARUM POENA *plectantur*, & *reiiciantur ab ea ciuitate*, *in qua non leges docent*, *sed in leges committunt.* Conferatur §. II. f. vbi ait: *Quae OMNIA obtinere*, *sancimus in OMNE AEUUM*, *ab omnibus tam PROFESSORIBUS quam legum AUDITORIBUS* & *librariis* & *ipsis Iudicibus obseruanda;* quae huius diplomatis clausula est. Optime vero ex hoc loco, *nullibi* locorum aliter in ἐπαρχίᾳ jus doceri debuisse colligit Scipio Gentilis L. I. Parerg. Iur. c. 9. Attamen & *Alexandriae* Iustiniani tempore *legum* studiis operam dedit Agathias Scholasticus. Testatur enim ipse, se tum iurium discendarum causa Alexandriae fuisse, cum Berytus aliaeque vrbes terrae motu concuterentur: L. II. p. 48. ἐτύγχανον γὰρ αὐτοῦ διατρίβων, inquit, (agens de *Alexandrino* terra motu) παιδείας ἕνεκα τῆς πρὸ (legendum πρὸς) τῶν νόμων, & postea dicit, se *Alexandria Byzantium* nauigasse, dubio procul etiam *Iuris* studii gratia p. 49.

§. VII.

Ad LEGES Academiae referri potest Impp. *Diocletiani* & *Maximiani constitutio*, qua cautum, ne ex Academia Berytensi ante XXV. aetatis annum ad publica munera vocarentur *L. X. Cod. Tit. 49. de his qui aetate vel professione se excusant*, *quae* scripta *est ad Se-*

Seuerinum & Scholares Arabiae. Dubio procul etiam Beryto, ſicut omnibus Academiis aliae leges datae, quibus ciuibus Academicis petulantia, aliaque inſolentis animi ludibria interdicta ſunt, idque ex eo colligi poteſt, quia iubet Imp. Prooem Dig. ad Antecc. §. 10. vt CPOLI & ROMÆ in *iuuenes petulantes animaduertat Praefectus vrbis. In* BERYTENSIVM *autem* CIVITATE, *tam vir clariſſimus, praeſes Phoeniciae maritimae, quam Beatiſſimus eius ciuitatis Epiſcopus, &* LEGVM PROFESSORES.

§. VIII.

Aliter vero fieri non potuit, quin in Academia eiusmodi, ſemper magno ſtudioſorum numero frequenti, vt alibi, in cap. penult. §. ult. docemus, multi quoque ex eo numero turpi luxuriae & nequitiae operam dederint, qui tum alios probos quoque, quibuscum iis neceſſitudo eſt, ad vitam iniquiorem, & parum ſtudioſis ciuibus dignam, ſeduxerint. Veriſſimum enim Pauli illud ex veteri poeta dictum: Φθείρουσιν ἤθη χρησθ᾽ ὁμιλίαι κακαί. Tales vero plurimos quoque Beryti fuiſſe tempore *Maximiani* ex Euſeb. L. VIII. H. E. c. 14. diſcimus, qui miraculi loco ducit, quod Apphianus Martyr (quem ibi *legibus* operam dediſſe videbimus) non turpium ſodalium horum exempla ſit ſecutus, verum homine pio & Chriſtiano dignam vitam tranſegerit: Παράδοξον καὶ εἰπεῖν, inquit, ὡς ἐν τοιαύτῃ πόλει τῶν νεωτερικῶν ἐπιθυμιῶν, ὑπεράνω γενόμενος, καὶ μήθ᾽ ὑπὸ τῆς ἀκμῆς τοῦ σώματος μήθ᾽ ὑπὸ τῆς τῶν νέων ἑται-

ρί-

ἐίας διαφθαρεὶς τὸν τρόπον, σωφροσύνην ἠσπάζετο, κοσμίως τὸν ἑαυτοῦ διεξάγων βίον κ. τ. λ.

§. IX.

Tempore *Iustiniani* quoque cum in *CPolitana* tum *Berytensi* Academia, *Tyronum* Iuris, quos *dupondios* vocare solebant, Imperator vero *Iustinianos nouos* appellari mauult, iniqua quaedam erat introducta initiatio. Nouitii enim a veteranis studiosis publico ludibrio exponebantur, quam Imperator *summa interminatione interdixit contumeliam* §. 9. *de ratione & methodo studii iur. ad Antec. Illud vero satis necessarium constitutum*, inquit, *cum summa interminatione edicimus, vt NEMO audeat, neque in hac splendidissima ciuitate* (Cpoli) *neque in* BERYTENSIUM *pulcherrimo oppido, ex his qui LEGITIMA peragunt STUDIA, indignos & pessimos, imo magis seruiles, & quorum effectus iniuria est, LUDOS exercere, & alia crimina vel in ipsos PROFESSORES, vel in SOCIOS suos, & maxime in eos qui rudes ad recitationem legum perveniunt, perpetrare. Quis enim ludos appellet eos, ex quibus crimina oriuntur. Hoc etenim fieri nullo pati modo, sed optimo ordini in nostris temporibus & hanc partem tradimus, & toto postero transmittimus seculo. Cum oportet prius animas & postea linguas fieri eruditas:* Addit §. 10. *Et haec omnia in hac quidem florentissima ciuitate praefectus urbis tam Observare, quam Vindicare, prout delicti tam iuvenum, quam scriptorum qualitas exegerit, curae habebit.* Si quis iis collatis, nostras Academias contempletur, nonne mutatis tantum nominibus, eandem in *Professores*, in *socios*, in *tyrones aliosque* ludi fabulam fate-

te-

tebitur? sed quinam hi *ludi* pessimae notae fuerint, ab eruditis an quisitum est.

§. X.

Animadvertendum autem huiusmodi quoque *ludos*, eorum qui *leges* discunt, Cpoli prohibitos esse, ne GRAECOS imitarentur, (vbi Berytenses innuere videntur,) in Synodo sexta Cpolitana Canone 71. vbi quaedam ludorum horum species vocatur κύλιστρα *Volutatio* (vid. ad eum locum Balsamonis Commentarium) vox vero illa ex *Palaestra* est, vbi luctatores volutabantur. Notat enim κυλίζειν & κυλίνδειν, *voluere, deuoluere*. Quare mihi non displicet Cl. *Strauchii* sententia, qui in illa Diss. ad tit. Cod. de *Metropoli Beryto*, censet inter se conferenda esse haec loca, ex quibus constare videatur, fuisse ludos illos partim nil nisi pessimam recens Berytum accedentium studiosorum ciuium initiationem, partim nouitios hos nudatos, coenoque & puluere inquinatos huc illuc a veteranis volutatos esse, sicuti athletae puluere atque oleo inuncti, nudi in palaestra cum sociis luctabantur. Quem morem cum *Pennalismo*, qui olim in Germaniae Academiis regnauit, non male confert. V. eius Differt. Cap. V. §. 7—9.

CAP. VIII.
DE BERYTIENSIS ACAD. ANTECESSORIBVS.

Agitur de *Antecessoribus* §. 1. quorum *quatuor* vna ibi docuisse obseruatur. *Grauina*, & *Brodaeus* notati §. 2. Antecess. non habebant vacationem §. 3. Enumerantur Professores, quotquot potuere reperiri, (1) *Leon-*

ontius (2) *Patricius* (3) *Eudoxius* §. 4. (4) *Dorotheus*, alii Dorothei §. 5. (5) *Anatolius*, alii *Anatolii*, (6) *Thallectus*, (7) *Cratinus* (8) *Salaminius* §. 6. (9) *Synesius* §. 7. (10) *Iulianus*, de eo epigr. in Anthol. elucidatum. An sit Iulianus Antecessor. CPolitanus. Difficultas eius sententiae. §. 8. Guil. *Grotii* opinio probatur, hoc Epigramma cum praecedenti de eadem persona agere. Eius autor *Theaetetus* quis? §. 9. Reiicitur fabula *Christum* Beryti *docuisse* §. 10.

§. I.

Conspectis Academiae commemorabilibus, iuuabit & *professores* nosse, qui doctrinae *iuris* celebritate, qua hanc exornarunt Scholam, singulare nomen adepti sunt. Sed paucorum nobis nomina iniuria temporum scire concessit. Ea propter iubemur ex tanta copia, paucorum modo erudita nomina recensere, quae nobis litterarum fata non inviderunt. Notandum itaque memorari *Legum Professores in Berytiensium ciuitate* qui cum aliis petulantes iuvenum mores observare & indicare iubentur. §. *10. Prooem. D. ad Antecess.* Eosdem etiam ad legum cupidam iuventutem sedulo & cum cura erudiendam hortatur Iustinianus §. II.

II.

Commemorabile autem, cum in reliquis Academiis, Romae & CPoli *duo* tantum antecessores fuerint, Berytum nactam fuisse *quatuor*, obseruante id elegantissimo Menagio in Amoen. Iur. Civ. c. XXIV. p. 135. Id vero fortasse ea de causa factum, quia vnica & sola haec in omnibus *prouintiis* Romanis erat Academia, ad quam cupida legum iuuentus quo caperet ciuilis prudentiae cultum, confluebat, quibus

o-

omnibus erudiendis minime duo pares fuiſſe videntur. Quatuor vero Profeſſores inde Academiae damus, quod in *l. vn. Cod. tit. 18. L. XI. De ſtudiis Liber. vrbis Romae & CPoleos.* (quae conſtitutio data a. 425. CPoli Impp. *Theodoſio* & *Valentiniano* Coſſ.) Imperator iuſſerit in his duabus vrbibus *Duas eſſe magiſtros qui ius & legum voluntates produnt.* Iuſtinianus autem cum ſuos iuris libros ſingulis *trium* Academiarum anteceſſoribus offert, quo ex iis iuuenes legum ſcientia auctiores reddant, horum *octo* ſaluere iubet, ſcilicet *Theophilum*, *Dorotheum*, *Theodorum*, *Anatolium*, *Thalleteum*, & *Cratinum*, quos virorum Illuſtrium titulo ornat, & *Salaminium* viri diſertisſimi. Ex his priores duo anteceſſores fuere *CPolitani*, ſequentes duo *Romani*, vltimi quatuor *Berytienſes.* Prouti hoc inde pariter apertum eſt, quod *Anatolius* inter vltimos quatuor *primo* loco nominatus fuit Profeſſor *Berytienſis.* v. Iuſtin. Confirm. Dig. ad Magnum Senatum §. 9. Fallitur itaque eruditiſſimus Anteceſſor Romanus, *Ianus Vincentius Grauina* cum in unaquaque harum trium ciuitatum, ubi ius Romanum docebatur, BINOS fuiſſe profeſſores ſcribit Origin. Iur. Civ. Lib. I. §. 138. Pariter quoque *Philippus Brodaeus* qui perperam ex hac Confirm. D. titulo colligit, in *ſingulis* Gymnaſiis *quatuor* fuiſſe Anteceſſores, in not ad Fr. Polleti Hiſtor. Fori Rom. LI. c. IV. pag. 32. Nam, ſi *tria* fuerint Gymnaſia, Romae, CPoli, & Beryti, in ſingulis vero *quatuor* Profeſſores, tum non ad *octo* ſed *duodecim* Iuſtiniani Dig. confirmatio dirigi debuiſſet.

§. III.

§.III.

Hi Berytienses, quotquot erant, doctores, vacationem a muneribus non habuisse videntur, quod secus accidit illis, qui Romae erant & CPoli. Nam id tradit de *Professoribus iuris* qui sunt in prouinciis *l. ἐὰν δύο ff. de Excusat.* Nullibi vero aliter cum docebatur ius in prouinciis, ac Beryti, vid. Cap. VII. §. 6. nostri Berytienses hoc nomine intelligendi veniunt. Verba eius sunt: Νόμων δὲ διδάσκαλοι ἐν ἐπαρχίᾳ (videtur quoque singularis casus positus quia in sola *Syriae* provintia Iuris erat Academia,) διδάσκοντες ἄφεσιν οὐκ ἔχουσιν: ἐν Ῥώμῃ δὲ διδάσκοντες ἀφίενται quae §. 1. ff. de Excusat. Ita redduntur ab Augustino ICto *Legum professores* in PROVINTIA *docentes vacationem non habent, Romae docentes habent.*

§. IV.

His missis ipsa, de quibus aliquid superest Berytiensium professorum nomina videamus. Ante *Iustiniani* Imp. tempora, ibi *maiores* Anatolii, de quo §. 6. laudantur (1) LEONTIVS. (2) EVDOXIVS. & (3) PATRICIVS. in confirm. Dig. ad senatum & populos (quae confirmatio, vt hoc semel moneam, sicut ac altera ad magnum senatum cum ipsi corpori Iuris, aut digestis praemittuntur, tum in Lib. 1. Cod. tit. de *veteri iure enucleando* conspiciuntur,) vbi de Anatolio loquens Imperator ait §. 9. *Vir ex TERTIA stirpe laudabili IVRIS apud PHOENICES INTERPRETVM descendens. Refert enim genus ad LEONTIVM & EUDOXIVM homines in LEGIBVS OPTIMÆ MEMORIÆ, post* PATRICIVM *inclutae recordationis*

nis quaestorium, & ANTICENSOREM, & Leontium gloriosissimum ex praefectum & ex consulem, atq; Patricium eius filios SVMMÆ ADMIRATIONIS viros. Eadem fere paribus propemodum verbis in confirm. altera §. 9. leguntur, vbi diserte *Pater* Anatolii dicitur *Leontius* & *auus* eius *Eudoxius*.

§. V.

Circa tempora Iustiniani vixit (IV) DOROTHEVS, vir in nostra disciplina longe celeberrimus, qui primum *Beryti* docuit. Abhinc vero, ob egregiam iuris scientiam, CPolin a Iustiniano eum legum docendarum causa, tum etiam quo cum Triboniano, Constantino, Theophilo aliisque conficiendis *Digestis* & institutionibus adhiberi posset, vocatus est. Horum enim omnium hanc in rem collocatam operam laudans Imperator in Confirm. D. ad senatum & populos, §. 9. ita nostrum celebrat. *Et DOROTHEVM virum Illustrem & facundissimum quaestorium, quem, in BERYTIENSIVm splendidissima ciuitate, LEGES discipulis tradentem propter eius OPTIMAM opinionem & gloriam ad NOS* (CPolin) *deduximus, participemq; huius operis* (Digestorum) *fecimus.* & §. eod. confirm. ad magnum senatum. *Et DOROTHEVM magnificentissimum quaestorem & DOCTOREM in LEGVM CIVITATE designatum. Dicimus autem verendam & splendidam BERYTIENSIVM metropolin, quem de ipso optima opinio & gloria, & ad nos deduxit ipsum, &, vt huius operis participem faceremus hortata est.* Laudatur quoque hic Dorotheus egregie cum *Triboniano* & *Theophilo* qui Institutiones Iuris confecere, in Prooem. Inst. ad LL. Cupidam

Iuuent. §. 3. *Quod eorum omnium solertiam &* LEGVM SCIENTIAM *& circa suas iussiones fidem, iam ex multis rerum argumentis acceperit.* Hic vero Dorotheus distinguendus ab alio, (2) qui ei tempore prior fuit, & a Clemente Alexandrino L. 1. Stromat. p. 334. citatur ἐν πρώτῳ πανδέκτῃ. Diversus quoque (3) est *Dorotheus*, qui tempore Theodosii Iun. praefectus fuit Palaestinae, v. Nicephorum de eo Hist. Eccl. L. XV. c. 9. ne (4) Dorotheum monachum de quod id L. XI. c. 35. & aliorum seriem commemorem.

§. VI.

Professores Berytienses ad quos ipse Iustinianus diploma Confirm. D. dedit, sunt (5) ANATOLIVS. (6) THALLELEVS. (7) CRATINVS, Viri Illustres & (8) SALAMINIVS vir disertissimus. *Anatolii* huius opera quoque Iustinianus ad componenda digesta vsus est. Vide confirm. D. ad sen. & omnes propr. §. 9. *Et* ANATOLIVM *virum Illustrem* (recenset Dig. conditores) *magistrum, qui & ipse apud BERYTIENSES IVRIS INTERPRES constitutus, ad hoc opus allectus est, vir ab antiqua stirpe legitime procedens*; Et in confirm. ad magnum senatum §. Eod. *Et ANATOLIVM magnificentissimum magistrum, qui & ipse apud BERYTIENSES ea, quae ex legibus proficiscuntur, pulchre docet, vir ex TERTIA STIRPE laudabili IVRIS apud PHOENICES INTERPRETVM descendens*, v. de eius maioribus §. 4. h. c. Iste vero *Anatolius* omnino ab altero Berytiensi ciue & Academiae discipulo, qui tempore Constantini vixit, de quo c. X. distinguendus. Addendus autem hic e-

octauo loco, illis *septem* Anatoliis, quos celeberrimus Fabricius L. V. Bibl. Gr. p. 277. obseruauit. Quibus etiam iungi *nonus* poterit, Anatolius CPolitanus senator, vir τῶν δυνατῶν ἐν τῇ συγκλήτῳ βουλῇ ἀναγεγραμμένων qui summam & Palatii, & opum Imperatoriarum curam habuit, sed in illo terrae motu, quo CPolis multum passa detrimenti est, periit. v. Agathiam L. V. p. 141. de Gestis Iustin.

VII.

Nescio annon & huc (6) SYNESIVS scholasticus referendus sit. Certe sin minus ipse Beryti docuit, eius tamen imago Beryti posita fuit. Quod docet Epigramma εἰς εἰκόνα Συνεσίου Σχολαστικοῦ ἐπὶ νίκῃ μάχης ἀνατεθεῖσαν ἐν Βηρυτῷ a Ioh. Barbucallo, poeta Hispano, qui ex oppido Βαρβουκάλη nomen habet, quod exstat in Antholog. L. IV. c. 1 p. 413. vbi vrbs *Berytus* opponitur *Spartae* atque *Athenis*, referente poeta quod Lacedaemone non solum *viri fortes*, & Athenis *iustitiae sacerdotes* sint, cum easdem facultates, quarum altera modo ambae vrbes fuere celebres sigillatim, *Berytus* ostendere possit, se eadem iunctim possidere solius Synesii exemplo, qui & vir *fortis*, & egregius *Iure Consultus* erat. Epigramma elegans est.

Οὐχὶ παρ' Εὐρώτα (fluuio Laconico) μένον ἀνέρες εἰσὶ μαχηταί;
οὐδὲ παρ' Ἰλισσῷ (fl. Athenarum) μνάμονες εἰσὶ δίκας.
Ὡς ἀπὸ τὰς Σπάρτας, ὡς αὐτὰς ἄστυ Ἀθάνας
ΣΥΝΕΣΙΟΝ ΝΙΚΑ καὶ ΘΕΜΙΣ ἠγάσατο.

§. VIII.

Extat quoque Epigramma (10) in IVLIANVM Iureconsultum quendam, inter ea quae statuis virorum illustrium adscripta sunt, conditum a Theaeteto, quo is *Iurisprudentiae lumen* vocatur, quod ROMA & BEROE coruscum conspexit. Antholog. Lit. w. tit. I.

Τοῦτον Ἰουλιανὸν νομικῆς φάος εἶπον ἰδοῦσαι
Ρώμη καὶ ΒΕΡΟΗ. πάντα φύσις δύναται

Seu, vti ab aliis editum est *πάντα Θεὸς δύναται*.

Multa quondam doctorum virorum turba censuit, vti praeter Brodaeum qui notas in Anthol. fecit, Alciatus L. II. Dispunct. c. 27. & Bertrandus in vitis ICtorum, p. 4. qui praeterea perperam ibi pro *βερόη* legit *βηρυτὸς*, hunc esse *Saluium* illum *Iulianum* celebrem edicti perpetui conditorem, qui eadem opera magnum tempore Hadriani, quo vixit, & etiamnum in disciplina nostra nomen adeptus est. Sed de alio hic Iuliano cogitandum esse, & quidem qui *Iustiniani* tempore, saltem vicinis, vixit, cum caetera omnia epigrammata in viros Iustinaei aeui scripta sint, probat Menagius, Am. I. C. c. XXIV. p. 135. vt vt alterum, quo pugnat, argumentum, quod nulla adhuc tempore Hadriani Berytiensis schola fuerit, tanti forte non sit. Conf. cap. IV. hui. dissert. §. 5. seqq. & Cap. V. Iste autem vir doctissimus post Fabrottum & Pithoeum non incommode Iulianum Antecessorem CPolitanum, qui nouellas Iustiniani ex Graeco fecit Latinas, utriusque linguae peritissimum virum, posse intelligi censet, quem eundem pariter esse putat cum

Iu-

Iuliano Ἀντικενσόρῳ, cuius quaedam in Anthologia Epigrammata reliqua sunt v. p. 135. *Anticensoris* seu potius vero Antecessoris nomine *professores* insigniebantur, v. Cuiacium VII. observ. c. 25. & XII. c. 40. Ea tamen hac laborat difficultate sententia, quod Iulianus ille neque *Romae* neque *Beryti* (quod tamen Epigramma vult.) sed CPoli docuerit, de qua re contra hic silentium. Remouere illud studet Menagius inde, quod, postquam CPoli jus explicuit, potuerit & Beryti docuisse. Sed potius ex schola Berytiensi in CPolitanam velut regiam & splendidiorem professores vocati videntur, ut exemplum Dorothei nos docebit, de quo §. 5. non vero secus CPoli Berytum eos concessisse. Sed huiuscemodi coniecturis in re controuersa nihil proficimus, quibus ut negandis sic affirmandis par nobis est facultas. Interea tamen fortasse hinc tolli posset difficultas, quod Roma ibi non *vetus*, sed *noua* CPolis intelligatur, quam & Romam dictam nouimus. Sed hoc ipsum mihi durius videtur, confer quoque Cl. Fabritium Bibl. Gr. LIII. c. 28. p. 719. qui hunc eundem esse cum Iuliano Antecessore vult, cui Priscianus libros suos inscripsit.

§. IX.

Attamen, quod horum pace dictum velim, nondum causam vidi, cur viri cl. a sententia Guilielmi Grotii fratris Hugonis recesserint, qui suspicatus est, hoc epigramma compositum esse in honorem *Gabrielis*, de quo praecedente agitur epigrammate, ibique *alter Iulianus* appellatur. Quam in rem eo ducitur argumento, quod nostrum epigramma, secus ac cetera, nullum lemma praefixum habeat, manifesto indicio illud de ea-

dem cum praecedente persona agere, quam obseruationem se *Iano Rutgersio* viro eruditissimo debere fatetur L. II. de vit. ICtorum c. VI. p. 144. Theaetetum vero Epigrammatis autorem esse eundem cum Theaeteto Scholastico, qui, imperante Iustino, CPoli vixit quidam putant. vide Dni Du Cange CPolin. Christianam L. II. p. 152.

§. X.

Atque hoc de Berytiensibus Antecessoribus, quae reperire potuimus dicta sunto. Missam enim facimus recentiorum Scriptorum fabulam, qui, vt crederemus, cupiuerunt Sospitatorem nostrum IESUM CHRISTUM quoque tempore illo, quo humana specie apparuit, Beryti docuisse, vti Bernardus, nobilis de Breitenbach, Ecclesiae Moguntinensis Decanus & Camerarius, qui A. 1483. iter Hierosolymitanum cum Iohanne comite de Solms instituit. Hic Scriptor in CollectioneGermanica rariorum in Terram sanctamItinerariorum reperitur, quae Ffurti 1619. II. Tom. prodiere. vid. T. 1. p. 121. Miror vero haec ita Iohanni *Strauchio* placuisse, vt ei rei non omnino *fidem esse derogandam* autumet, ex quo Christum in finibus Tyri & Sidonis docuisse ex sacris sciamus litteris, diss. cit. cap IV. §. 8. Nos vero haec indigna refutatione, nedum digna assensu viri cordatioris judicamus.

CAP. IX.

DE BERYTIENSIS SCHOLAE CIUIBUS ACADEMICIS THEOLOGIS.

Theologi qui *ius* ibi didicere sunt (1) *Gregorius* *Thaumaturgus* iuxta *Socratis* & *Hieronymi* sententiam

§. 2.

§. 2. qui idem (2) de fratre eius Athenodoro retulit. §. 4. Sed hos, vt & (3) *Firmilianum* Berytum tendentes statim casu *Caesaream* venisse non Berytum ex ipso Gregorio docetur §. 3. fuit autem ibi (4) *Triphyllius* Ledrorum Episcopus, cuius aetas ex memorabili Historia quadam annotatur §. 5.

§. I.

Doctores sequuntur iure discipuli. Ea propter postquam huius scholae Professores vidimus, commodum erit vltimo loco *ciues* quoque *Academicos* contemplari, quos illi & doctrina & exemplis, in hoc celebri legum domicilio, auxerunt. Qui cum sint vel *Theologi* qui studia legum ciuilium & sacrarum, quarum optimum inter se vinculum, coniunxerunt, vel qui ad *Politica* tantummodo munera & *juris* dicendi facultatem aspirauerunt, de singulis ordine pertractatio instituenda erit.

§. II.

In *priorem* seriem ex quorundam sententia referendus erit (1) GREGORIUS Neocaesariensis, Ponticus, patriae suae Episcopus, qui a magno miraculorum, quae edidisse fertur, numero, *Alterius Mosis*, & *Thaumaturgi* nomina accepit, antequam vero Christi disciplinae adscitus *Theodorus* dictus fuit, vt pluribus obseruauit Cl. Fabritius, Bibl. Gr. L. V. c. 1. §. 28. p. 247. Hunc *Beryti* studiis *legum* ciuilium operam dedisse, autor est Hieronymus in script. Eccl. c. 65. *THEODORUS*, inquit, *qui postea GREGORIUS appellatus est, Neocaesareae Ponti Episcopus, ADMODUM ADOLESCENS ob studia Graecarum & Latinarum litterarum de Cappadocia BERYTUM & in-*

inde Caesaream Palaestinae transiit. Socrates quoque Hist. Eccl. L. IV. c. 27. ἦν γὰρ ὡς τῶν Ἀθήνησι παιδευτηρίων ἀναχωρήσας ἐν τῇ ΒΗΡΥΤΩ ΝΟΜΟΥΣ ἐμάνθανεν. *Ille* (Gregorius) *missis Atheniensium Scholis BERYTI Ius CIUILE didicit.* De eo vero dicit περὶ τούτου τοῦ Γρηγορίου πολὺς ὁ λόγος ἔν τε Ἀθήναις καὶ ΒΗΡΥΤΩ καὶ ὅλῃ τῇ ποντικῇ διοικήσει, ὡς δὲ εἰπεῖν καὶ πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ. *Hic Gregorius celebrem famam & Athenis & BERYTI & in Pontica Dioecesi imo in universo propemodum orbe nactus est.* Postea, cum Caesareae Origenem sacras literas docentem audiuerit, refert eum dereliquisse legum Romanarum studia, πολλὰ χαίρειν εἰπὼν τοῖς Ῥωμαικοῖς ΝΟΜΟΙΣ. Consentit & Suidas in Γρηγ. qui Latinis Hieronymianis paria Graeca verba habet, vt exscriptione eorum supersedeamus.

§. III.

Verum falluntur hi singuli, qui Gregorium hunc Beryti legibus operam dedisse narrauerunt. Ipse enim optimus vitae suae testis, nos longe alia docet in Panegyrico in Origenem, occasionem commemorans, qua ad hunc doctorem suum peruenerit. Oportet igitur vt & Socrates & Hieronymus hunc Panegyricam ipsi non legerint, vtut vterque eum citet. Nam cum mater eius vidua eum, anno XIV. aetatis, ad studia Rhetorices destinasset, v. p. 184. ipsi domesticus praeceptor datus est, qui Latinam Linguam doceret. Hic vero Legum Romanarum non imperitus erat, ἔτυχε δὲ νόμων οὐκ ἄπειρος ὤν. Is Gregorium persuasit, vt eo magistro leges Romanas disceret, δι' αὐτοῦ Ῥωμαίων ἐκμανθάνειν νόμους, ratus eas maximo sibi ad lucrandum panem fore adiumento μέγιστον ἐφόδιον εἶ-

ναι

ναὶ τὴν μάθησιν τῶν νόμων, siveRhetoris forensis,siue alius dignitatis personam ornare cuperet.Ille vero se potius, magistro gratificandi studio, quam quod earum amore teneretur, eas didicisse refert. v. p. 185. Illas tamen cum vtcunque apprehendisset, dicit *Berytiensium* vrbem praebuisse occasionem, qua adOrigenem Caesaream delatus sit. Eo enim sibi animum proficiscendi fuisse (quia ea τῶν νόμων erat παιδευτήριον) quo legum studia seuerius vrgeret. p. 186. At cum viae se dare vellet, narrat Praesidem Palaestinae affinem suum, qui erat νομικὸς *ICtus*, creasse ibi Iudicii assessorem, qui cum ab vxore sua diuulsus esset, misit ad eum militem mandatarium, eam in causam vt vxorem suam eiusque fratrem Gregorium simul Caesaream abduceret. Contra vero domesticos Gregorii hortatos esse, vt potius legum causa Berytum peteret, εἰ ἐπὶ τὴν Βηρυτίων ἔλθοιμεν πόλιν ἐκεῖ τὸ τῶν νόμων μάθημα ἐκπονήσαντες p. 187. Ille vero, occasione ab affini allata, non Berytum, sed *Caesaream* recta ad Origenem venit,quod angelo diuino vitae & itineris custodi ascribit p. 188. θεῖος δέ τις συνοδοιπόρος . . . . μακρᾶς ὁδοιπορίας διασώζων ἡμᾶς, ΠΑΡΑΜΕΙΨΑΜΕΝΟΣ τά τε ἄλλα καὶ τὴν ΒΗΡΥΤΟΝ ἣ μάλιστα ὁρμᾶν ἐν ταῦτα ὤηθημεν ἐνταῦθα φέρων κατέστησατο. *Diuinus vero quidam vitae comes . . . . qui per longum iter nos custodit tum alia PRAETERIENS tum BERYTUM, quam optare maxime putabamur, nos huc* (Caesaream) *perductos collocauit.* Ex quibus omnino Gregorium nostrum Berytum nunquam studii caussa venisse erit certissimum. Nescius quoque sum, an

ille priusquam Berytum tendebat *Athenis* dederit operam studiis, vt Socratem monuisse vidimus. Nam ille hac de re nihil in Panegyrico meminit, sed institutionis suae tantum sub materna cura, cum patrem XIV. anno aetatis amiserit. Potior sententia videtur eum *de Cappadocia* venisse Caesaream, Berytum tendens, vt ipse ibi non solum innuit, sed & ita factum esse *Hieronymus* & *Suidas* autores sunt. Ea vero de caussa haec prolixius narrauimus quia in recensendis studiorum Gregorii nostri temporibus & locis, recentioribus scriptoribus nihil confusius est. v. Caue Hist. Litt. T. 1. p. 93. Ed. Lond. & Du Pin Eccl. Auct. Bibl. J. 1. p. 285. sq. & me vera dixisse deprehendes.

§. IV.

Huius Gregorii fratrem (2) ATHENODORUM etiam in Ponto Episcopum, deinde, cum fratre suo, itineris quod litterarum & legum caussa Berytum instituebant, socium fuisse Hieronymus l. c. scribit *Gregorius - - - de Cappadocia BERYTUM, & inde Caesaream Palaestinae transiit, IUNCTO sibi fratre ATHENODORO*, quod idem & Suidas commemorat. At, cum ille comes itineris Gregorii fuit, oportet vtrosque Berytum tum temporis non vidisse v. §. 3. Etiam de hoc itinere Berytiensi nihil habet, sed vtrosque Caesareae originem audiuisse modo monuit Eusebius L. VI. Hist. Eccl. c. 23. Miror vero eos hic non meminisse (3) FIRMILIANI Caesareensis Episcopi, qui genere Patricius Cappadox erat. Nam in eodem itinere Gregorio & Athenodoro comes fuit, qui si *Berytum* prius petiissent recta via, vt Hieronymus & Suidas volunt, certe & hic ibi commora-

ra-

ratus fuiſſet; vnde inter ciues huius Athenaei referendus eſſet. Qua de re tamen ſilent, vtut itineris ſocietatem cum Firmiliano referant, Gregorius Nyſſenus in vita Gregorii Thaumat. v. T. II. Oper. p. 974 aut 250. ſeq. oper. Gregor. Thaumat. vbi a Voſſio editore haec vita ad calcem iuncta eſt. Certiſſimum vero eſt hunc Firmilianum cum Gregorio & Athenodoro Caeſareae ſub Originis diſciplina ſtudiis ſacris dediſſe operam, teſte Euſebio L. VI. Hiſt. Eccleſ. 20.

§. V.

Triphyllius (4) autem Ledrorum *λεδρῶν* ſiue *λευτεῶνος* vrbis inſulae Cypri Epiſcopus (cuius commentarios in *Canticum* ſe legiſſe teſtatur Hieronymus in Catal. Script. Eccleſ. vbi *eloquentiſſimum ſuae aetatis* vocat) ſtudio *juris ciuilis* Beryti ſedulo incubuit, Sozomeno auctore L. I. H. C. c. XI. p. 416. vbi eum hoc elogio ornat vocans: *Ἄνδρα ἄλλως τε ἐλλόγιμον καὶ διὰ* ΝΟΜΩΝ *ἄσκησιν* ΠΟΛΥΝ ΧΡΟΝΟΝ *ἐν τῇ* ΒΗΡΥΤΙΏΝ *πόλει διατρίψαντα.* *Vir diſertiſſimus qui ob legum ſtudium multum temporis in vrbe BERYTIORUM fuit commoratus.* Qua vero aetate hic Triphyllius vixerit, colligi ex eo poterit, quod coaeuus fuerit Spyridoni, de quibus vtrisque hoc cap. Sozomenus commemorabilem hiſtoriam refert, quod, cum intereſſent ambo conuentui Epiſcoporum Cypri, Triphyllium habita graeca lingua ad populum ſacra oratione, vtentem Chriſti verbis *ἆρον σου τὸν κράββατον* v. Marc. II. 9. eum vocem *κράββατον* vt barbaram faſtidiuiſſe & *σκίμποδα* cognatae ſignificationis vocabulo eius loco vſum eſſe. Hac re Spyridonem commotum ex ſacerdotali ſolio *ἐκ θρόνου ἱερατι-*

τικῦ exsiliisse, & Triphyllium populo praesente interrupto medio sermone graui hac oratione increpuisse: ὢ σύγε ἀμείνων τῦ κράββατον εἰρηκότ☉, ὅτι τοῖς αὐτῦ λέξεσιν ἐπαισχύνῃ κεχρῆσθαι. *Num tu praestantior es eo qui grabbatum dixit* (Christo) *vt te eius vti verbis pudeat?* quo dicto addit Sozom. eum Triphyllium docuisse *modestiam* (male in versione legitur *molestiam*) τὸν τοῖς λόγοις εὐφρυωμένον *qui se ob eloquentiam insolentius efferebat.* Spyridonem vero noster Sozomenus ad tempora Maximiani refert. Cum enim c. X. de iis Christianis egisset qui ab eo ad metalla damnati & oculis orbi facti sunt, init. c. XI. dicit se accepisse Spyridonem floruisse κατὰ τῦτυς sc. χρόνυς *his temporibus.* Refertur etiam inter eos Episcopos qui tempore *Constantini* M. Ecclesiae praefuerunt a Socrate H. C. L. I. c. 12. Conferatur etiam L. I. Hist. trip. c. X. p. 211. *Constantii* autem aetate filii Constantini vixisse Triphyllium, nos docet Hieron. l. c. quod & bene cum Socratis & Sozomeni calculis conuenit, quorum ille p. 417. Spyridonem ἡλικίᾳ καὶ ἱερωσύνῃ aetate atque annis sacerdotii fuisse Triphyllio πρεσβύτερον monuit.

CAP. X.

DE CIUIBUS ACADEMICIS IURECONSULTIS.

ICti ciues sunt (1) *Appianus*, martyr. §. 1. (2) *Seuerinus*, Locus codicis illustratur, LL. Studiosi dicti *Scholares*, & advocati *Scholastici*; Suidas explicatus contra Vulcanium §. 2. (3) *Anonymus* quem Zacharias Schol. Alexandria huc migrasse tradidit, cuius Dialogi *Ammonii* occasio, aetas, & titulus explorantur §. 3.

Est is Ammonius non Saccas, sed Hermeae, qui a Barthio confusi §. 4. Anatolius § 5. vexatissimus de illo Eunapii locus, examinatis variorum sententiis excussus. *Adiutor* est vox scenica excerpta ex litteris cl. *Fabricii* §. 6. 7. 8. (5) Sozomenus, cuius de patria sua locus illustratur §. 9. (6) Arcadius & (7) Iohannes CPolitani §. 10. Caeterum praeter hos magnam ibi fuisse ciuium Academicorum multitudinem annotatur §. 11.

§. I.

IAm Iureconsultos & Politicos enumeremus. Inter eos referendus (1) APPIANUS Martyr qui erat Pagis Lyciae oriundus parentibus τῶν κατὰ τὸν κόσμον πλέιστῳ περιῤῥευομένων summis affluentibus diuitiis & patre qui principe in ciuitate loco erat. Habebat enim τὰ πρωτεῖα τῆς πατρίδος, vt Eusebius VIII. Hist. Eccl. c. 14. retulit: Is autem hunc iuuenem multis ornat elogiis ob singularem modestiam atque in Deum pietatem, & in Christi doctrinam, quam profitebatur, constantiam, quam etiam Caesareae admodum iuuenis, vtpote qui XX. aetatis nondum annum impleuerat, sub Maximiano ad IV. Non. Aprilis die parasceues, vita & sanguine suo, passo martyrio, consignauit, eodem teste. Hic *Beryti* studiis ciuilibus operam dedit. Idem l. c. aut c. IV. de Mart. Palaest. p. 323. τῆς ἑλλήνων παιδείας ἕνεκα κοσμικῆς -- τὸν πλείονα κατὰ τὴν ΒΗΡΥΤΟΝ διατρίψας χρόνον *BERYTI plurimum temporis ciuilis prudentiae causa commoratus*. Notat pariter quod ibi degens non corruptos pessimorum iuuenum, murcae aut vagunae litantium, mores imitatus sit, sed quod in tanta ibi iuuenum petulantium frequentia (v. c. VII.

VII. huius libri §. 9. 10) re miraculo proxima *σωφροσύνην ἠσπάζετο temperantiam amauerit*, & quod κοσμίως καὶ σεμνῶς καὶ εὐσεβῶς κατὰ τὸν ἀρέσκοντα χριστιανισμοῦ λόγου διεξάγων καὶ τὸν ἑαυτοῦ παιδαγωγῶν βίον. Poſtquam autem in hac Academia per annos quosdam vitam transegiſſet, in patriam rediit, ſed cum inſigni eſſet pietate, pater vero & amici moribus ab ea alienis, eorum ferre non potuit conſuetudinem eodem teſte verbis μετὰ τὴν δὲ ἐπάνοδον τῆς κατὰ ΒΗΡΥΤΟΝ παιδείας κ.τ.λ.

§. II.

Scriptum quoque Edictum *Diocletiani* & *Maximiani*, quo caucbatur ne iuuenes ante XXV. aet. annum ex Academia vocentur, ad (2) SEUERINUM cum aliis SCHOLARIBUS *Arabiae*, quos exinde in *Berytienſi* Academia iuribus addiſcendis dediſſe operam ſcimus ex L. X. Cod. tit. 49. *qui aet. vel profeſſ ſe excuſ.* cuius verba ſunt. *Cum vos affirmetis LIBERALIBUS STUDIIS operam dare, maxime circa* IURIS *profeſſionem, conſiſtentes in ciuitate BERYTIORUM prouinciae Phoeniciae* &c. Seuerinus vero iſte quis ſit, mihi aliisque ignotum eſt. *Scholares* vero *Arabiae* ſunt *iuuenes ſtudioſi* academiae huius *ciues*, qui ex *Arabiae* prouincia huc *legum* diſcendarum cauſa commigrauerunt. Nam, quo locus ille illuſtretur, auditoria, in quibus ius ciuile explicabatur, vocabantur olim *ſcholae*; *conf. cap. VII.* §. *1.* notata, *& legum Profeſſores* aeque ac *cauſarum patroni* σχολαστικοὶ *ſcholaſtici.* Hinc L. L. ſtudioſi *ſcholares*, &, qui ex Arabia erant, *ſcholares Arabiae.* Hilarius eos vocat *ſcholares materiae* L. I. de Trinit.

cum

cum Forenses lites MATERIAE SCHOLARES tentauerint, tunc mittantur ad Tribunalium pugnas. Neque enim illi solum dicti *Scholastici*, qui Eloquentiae & Rhetorices studiis vacabant, de quibus vide Gatackerum ad Antoninum Imp. p. 25. sed &, vt diximus, causarum patroni, *scholastici, juris periti, defensores scholastici, scholastici in foro* appellabantur v. interpretes ad *l. 2. Cod. de concess. aduoc. Not. 74 & 76.* Meursium in Glossario, & Ill. Spanhemium in Iulian. orat. I. pag. 120. Sic Socrates, cuius hist. Eccl. habemus, quia *ICtus* & aduocatus erat dictus *scholasticus*. Synesius de quo antea c. VIII. *scholasticus* audit, quia fuit *iuris* scientia celebris antecessor. Eusebius *Scholasticus* Troili Sophistae auditor occurrit apud Socratem H. C. VI. 6. v. quae ibi notauit Valesius p. 77. Etiam Synesius Epist. 155. & 156. Domitianum *illustrem* virum causae suae contra adversarios patronum *scholasticum* appellat, neque enim ibi id est *nomen magnae eminentiae singularis*, vt Barthius in not. ad Zachariam Schol. p. 242. perperam coniicit. Ita quoque nomine scholastici venit Agathias, de quo saepius. Hinc vocatur a Suida Ἀγαθίας Σχολαστικὸς Σμυρναῖος, quem locum ita exponi vult Vulcanius, vt τὸ σμυρναῖος non sit nomen patriae, sed referendum ad σχολαστικὸς, quod nim. Smyrnae *causarum patronum* egerit in not. Agath. p. 1. Verum cum Agathiae patriae μύρινα quaedam vrbs Aeolidis fuerit, vt ipse L. 1. p. 3. monet, eamque aliam esse a Thraciae oppido cognomine, aliisque in Europa & Africa celebribus, & cum Σ, apud Graecos plerumque vocibus praeponatur, vt pluribus, si opus exem-

plis

plis comprobari posset, etiam μύϱνα & σμύρνα celebris Asiae vrbs vocatur, non video quid causae sit quo minus apud Suidam σμυϱναῖος pro μυϱιναῖος positum esse putetur atque de patria μύϱνα recte intelligatur. Vnde non opus vt in Suidæ loco quidpiam mutetur, vtut μυϱναῖος alibi audiat Agathias, prouti in titulo scriptorum ab Agathia epigrammatum legitur Ἀγαθίε Σχολαςικε̃ Ἀσιανε̃ μυϱιναίε συλλογὴ νέων ἐπιγϱαμμάτων. Agathiam autem hunc *advocatum* fuisse ipse innuit l. c. τέχνη δὲ τὰ ῥωμαίων νόμιμα ϰ̀ δικαςηϱίων ἀγῶνες confer. not. Vulcanii init. p. 1. quin & eum etiam *legum* causa Alexandriae fuisse c. VII. §. 6. in memoriam reuoca. Hinc diuersae ICtorum Sectae, quia in diuersis *scholis* iuuenes erudiebant, nomen *diuersarum Scholarum* acceperunt. vid. §. 2. *I. de Emtione Vend. Salinus & Cassius etiam in re alia putabant pretium posse consistere. Diuersae SCHOLAE autores contra sentiebant.* Conf. §. 8. *I. de Mandat.* & in l. 138. ff. de Verb. oblig. *Proculus & ceteri diuersae SCHOLAE autores* &c. Denique vero & apud Christianos Scholastici dicebantur, qui id quotidie operam dabant, quo seculari eruditione cultiores redderentur & eleganti doctrina, quae scholastica tum audiebat, perpolirentur grauiter, sicuti apud Ecclesiasticos scriptores *scholasticus sermo* i. e. elegantior nitidiorque, *rustico* opponitur, qua de re pluribus Barthius ad Zachar. Schol. p. 241. Vtinam vero nos, his ad barbariem redeuntibus seculis, plures huiusmodi scholasticos in eruditionis verae incrementum nancisceremur.

§. III.

§. III.

Elegantissimi illius Dialogi, quem Zacharias Scholasticus Episcopus Mitylenaeus sub titulo AMMONII (vti se in Mscr. codd. reperiisse testatur Labbeus p. 149) *siue de mundi opificio contra Philosophos*, quo vulgo notus est, scripsit, & praeterquam, quod cum versione Genebrardi in Bibliothecis P. P. appareat, cum noua versione & notis breuibus Ioh. Tarini Parisiis 1619. prodiit, postmodum cum Aeneae Gazaei *Theophrasto* siue de *animae aeternitate* Lips. 1655. 4to a Casp. Barthio editus est, qui vtrumque egregiis lucubrationibus illustrauit. Illius, inquam, Dialogi occasio haec fuit, quod (3) quidam STUDIOSUS iuuenis, qui antea *Ammonium* Hermeae fil. philosophiam Alexandriae docentem auscultauit, postea BERYTUM legum discendarum causa abhinc discesserit volens πολιτικὸς εἶναι, vt dicit p. 164. Ille vero Beryti sodalibus suis quasdam, quas ab Ammonio magistro hauserat, de *mundi aeternitate* sententias proponere solebat. Quas, cum illi rursus ad Zachariam hunc nostrum detulissent, qui iam olim ea de re cum ipso Ammonio disputauerat, vt eas confutaret, rogauerunt, quod ipsum hoc dialogo pro virili praestitit. v. Graecam huius dialogi summam praefixam edit. Barthii, qua ego usus sum. Praecipue etiam obseruandum quod hic dialogus ita a Zacharia compositus & ordinatus sit, vt non solum appareat interlocutores quasi in vrbe *Beryto* sed & in ipso Academiae iuris auditorio de rebus his sermocinatos esse v. p. 165-167. Inde quoque ille iuuenis litera B. fortasse, quasi *Berytiensis*, insignitur cum quo instituitur sermocina-

tio quem cum Zacharias, qui sub lit. A. latet, interrogasset, qui factum, vt *καταλιπὼν τὰς ἐν Αἰγύπτῳ διατριβὰς* relictis Aegyptiensibus studiorum exercitiis *ἐνθάδε* hic (Beryti) habitaret, respondet, ΝΌΜΩΝ *με, ὦ φίλος, ἔρως ἄγει παρὰ τὴν* ΜΗΤΕΡΑ *τῶν* ΝΟΜΩΝ, *καὶ ἰδοὺ, Ἀριστοτέλη, τὰ μὰ παιδικὰ, καταλιπὼν καὶ τοὺς τῶν αὐτουργιῶν μυσταγωγοὺς, τῇ* ΦΟΙΝΙΚΗ *ἐπιδημῶ, εἴπου δυναίμην μαθεῖν ὅπως νομίζουσι τῶν Ῥωμαίων οἱ νομοθέται. βούλομαι γὰρ καὶ τὸ τοῦ νόμου δίκαιον πυθέσθαι.* |*Amor LEGUM, amice, me ad MATREM LEGUM* (Berytum) *compulit, & ecce missum feci Aristotelem iuueniles delitias meas cum illis initiorum mystagogis, & inPHOENICIAM diuerti* (erat Berytus vrbs Phoeniciae) *vt ROMANORUM prudentum SCITA & RESPONSA discerem. Volo enim & legum aequum bonumque edoceri.*

§. IV.

Ammonius autem, cuius nomine dialogus inscriptus est, Hermeae fil. non Ammonius Saccas est, vt ipse huius Dialogi editor Casp. Barthius errat eosque confundit p. 158. not. ad Aeneam Gazaeum. Ille enim Saccas vixit sub Commodo, & fuit praeceptor Origenis, Plotini, aliorumque coaeuorum eruditorum. Iam vero ex toto hoc Dialogo apparet illum *viuente* etiamnum Alexandriae *Ammonio* scriptum esse. Non tamen eum Commodo imperante prodiisse, ne ipsius Zachariae aetatem memoremus, tum citatio Eustathii, Berytiensis Episcopi, (quod nomen glossema non est, vt Farino placet, in not. p. 237. edit. Barth.) tum Basilii M. p. 193. & 224. & Gregorii Nysseni fratris

tris eius p. 228. hominum ea aetate longe recentiorum, luculenter docebunt. Constabit itaque hunc esse Hermeae fil. Ammonium, Procli discipulum, & celebrem Alexandriuae Scholae doctorem, qui A. 484. obiit, de quo vid. Celeb. Fabricii Bibl. Gr. L. IV. cap. XXVI. §. 12. in quo capite vel XIII. Ammonios ab inuicem distinguendos esse vir eruditissimus commonefecit. Interea tamen & ipse Barthius duos illos Ammonios, de quibus antea, recte distingui non solum, sed & Dialogi titulum Hermeae fil. tribuit in not. ad Zachar. p. 243.

§. V.

Anatolius (diuersus ab illo de quo Cap. VIII. §. 6.) occupabit (4) locum qui tempore *Constantini M.* & *Constantii* vixit, summisque muneribus, cum Vicarii Asiae, tum praefecti praetorio Illyrici insignis fuit, cuius apud Ammianum Marcellinum, Libanium, A. Victorem, aliosque est mentio celeberrima. *Beryto* hunc oriundum fuisse, ibique egregiam illam Iuris scientiam qua caeteros aetatis suae longe anteiuit, adeptum esse, ex Eunapio discimus, qui eum vocat ἄνδρα τῆς νομικῆς τελουμένης παιδείας εἰς ἄκρον ἀφικόμενον *virum exactissimae consummatissimaeque iurisprudentiae*, & δόξης ἐραστὴν καὶ λόγων *gloriae & eloquentiae appetentem.* Ad tantam vero ideo eum adsurgere facile potuisse doctrinam narrat, quod Berytum *legum nutricem* patriam nactus sit, ὡς ἂν πατρίδα ἔχων τὴν ΒΗΡΥΤΟΝ τὴν μητέρα νομικῆς παιδευμάτων & iam antea eum fuisse ἐκ Βηρυτοῦ πόλεως retulerat, cum eum summo loco in Aula Constantini fuisse dixisset, v. eum in vita Pro-

aeresii p. 142. Edit. Plantini 1568. Imo cum Constantinus M. filios suos, quo omnium artium & *νόμων ἔμπειροι legum periti* fierent, eruditorum virorum culturae commisisse scribit Eusebius L. I. vitae Const. c. 51. hunc *Anatolium* Constantii magistrum fuisse coniicit Spanhemius ad Iulian. p. 120. qui Iulianus Imp. insigniter hunc Constantium ob *legum* consuetudinem, & institutorum peregrinorum peritiam, celebrat, habito in eum Panegyrico p. 12. In quem locum notas Spanhemii p. 121. confer. De hoc autem Anatolio magna laus & rerum ab ipso strenue gestarum narratio in hac ipsa Vita Proaeresii, referturque quod & inuidi eum in aula magni duxerint. p. 143.

§. VI.

At, idem Eunapius, ibidem loci de hoc illustri Anatolio subiungit, quod eum in aula CPolitana quodam dicterio lacessiuerint. Verba haec sunt: *οἱ δὲ βασκαίνοντες αὐτῷ καὶ ΑΖΟΥΤΡΙΩΝΑ ἐπίκλησιν ἔθεντο, καὶ ὅ, τι μὲν τὸ ὄνομα σημαίνειν βούλεται, ὁ κακοδαίμων ἴσω τῶν θυμελιῶν χόρος*. Vertit Iunius: *Inuidi vero AZUTRIONIS nomen imposuerunt, quod nomen quid significet relinquo inuestigandum insano Scenicorum gregi.* Quid hoc vocis sit *Azutrionis* mirum in modum eruditos torsit. Ne omnium coniecturas afferamus vocem *Αζουτρίωνος* ex *Histrionica*, mimis, Pantomimio, Thymele seu scena eruendam ipse nos docet Eunapius. Quapropter Tan. Faber, ad Phaedri L. V. fab. 5. & in L. II. Epist. vult vocem esse *latinam* in Graecum sonum deflexam, *adiutorem*, quia Graeci, cum non habeant quo Syl-

Syllabam *jus* exprimere possint, pro *adiu* debuerunt ἀζυ scribere, notatque praeterea terminationem accusatiui casus, quae Graecis est *να* latinis esse *em*, vt *Platonem* illi *Platona* vocant. Fateor elegantem hanc esse obseruationem quam & Schefferus ad eundem Phaedri locum magnopere laudat. Est enim vox *adiutor* scenica. Phaedrus l. c. v. 13. loquens de scurra qui spectaculum dedit nunquam Theatro illatum.

In SCENA vero postquam solus constitit
Sine apparatu, nullis ADIUTORIBUS
Silentium ipsa fecit expectatio.

Sueton. de Illustr. Gramm. c. 18. *L. Crassitius ordinis Libertini . . . hic initio circa SCENAM versatus est, dum mimographos ADIVVAT.* Hinc etiam vsurpatur de Professoribus Rhetorices qui declamantes iuuenes erudiunt formare concinnos gestus instar mimorum in Scena. Suetonius ib. c. 10. de Attejo Philologo *declamantium dein* ADIUTOR *atque Praeceptor*, quod eo magis huc facit adprime, quia ipse Anatolius noster *Sophista* fuit. Tum & inter ICtos *adiutorum* nomen celebre fuisse docet ad priorem Phaedri locum M. Gudius p. 316.

§. VII.

Animaduertendum tamen hanc Fabri non vsque adeo exploratam esse omnibus sententiam. Concedimus quidem ipsi voces latinas, quarum accusandi casus desinit in *em*, Graecis terminari in *a*. Attamen si praecedit ante hanc terminationem *consona*, ea simul

seruatur. Vnde voces quorum accusatiuus terminatur in *nem* habent Graece *na* quo pertinet exemplum *Platonis*. Sic & *Ciceronem* vocant Κικέρωνα, Zenonem Ζήνωνα &c. At, si accusatiuus desinit in *rem*, vt in hac voce *adiutor* quae habet *adiutorem*, terminatur Graece in ορα, vt sic ἀδιύτορα legitur apud Nilum vid. Dn. Du Cange Glossario med. & inf. Graecit. Sic *Censorem* Graeci vocant κένσωρα, *Antecessorem* ἀντικένσωρα, *Rectorem* ῥέκτωρα &c. Ex quibus id efficitur vocem *adiutoris* in accusatiuo Graeco non ἀζυτρίωνα sed ἀδιύτορα aut ἀζύτορα pronuntiatam fuisse. Atque inde est, quod recte eandem ob rationem deseruerit suam hariolationem vir doctissimus Steph. Le Moine in not. ad Var. Sacr. p. 1033. qui *auditorem* voluit notare vocem illam, qui sunt ἀκροαματικοὶ eosque inter *mimos* & *Choraulas* poni obseruat a Geographo anonymo cuius expos. Mundi edidit Gothofredus, pag. 12. Nisi forte ibi pro *auditores* legendum sit *adiutores*. Sed nihil definio.

§. VIII.

Sed & idem eruditissimus le Moine nobis aliam non inelegantem coniecturam ibidem p. 1034. exhibuit. Postquam enim obseruasset, latinas voces quibus nominatus est *io* accusatiuum flectere in *ionem* & tum Graece in ίωνα, vt *Scipio Scipionem* Σκιπίωνα &c. censet Anatolium voce *Histrionis* appellatum, quae cum accusatiuo habet *Histrionem* Graece ἱστρίωνα, inde corruptam esse vocem in ἀζυτρίωνα. Qua in re tamen fortasse nonnulli erunt difficiles, vt hanc corruptionem ex ἱστρι in ἀζυτρι viro docto largiantur, praeci-

cipue cum Graeci Syllabus ἱςϱ facili modo pronuntiare possint, vt in *Historia* &c. Haec ego ad huius loci lucem notaueram ex aliorum sententia. Sed cum non ignorarem virum summum *Io. Alb. Fabricium*, sibi id laboris fecisse, quo nobis Eunapium doctissimis lucubrationis (dubio enim procul hic erit sibi similis) exhibeat illustratum, non potui subterfugere, quo minus egregii illius bonarum artium promicondi de hoc vexato satis loco sententiam rogarem. Quam cum nuper, eruditissimis litteris ad me datis, acceperim, non ingratum fore lectori spero, si earum partem, quae de hoc loco agit, velut purpureum pannum, late qui splendeat, his adsuam. *In loco Eunapii*, inquit, *nondum videtur mihi quisquam rem tetigisse acu. In Mscr. Mediceo est* καὶ ἀζου . . . . τρίωνα, *intercedente duarum vel trium litterarum lacuna. Sic etiam in Lotharingico ac Veneto, quae contulit V. C. Marquardus Gudius. Simile spatium trium vel quatuor litterarum apparet. Lipsius in Electis p. 736.* Σαλουτίωνα *legit ex Sueton. Caes. c. 59. Sed, non videtur Anatolio opprobrium vitae obiicere quisquam conuitio illo voluisse, sed scenicas potius gesticulationes illi vocabulo, si quid iudico, exagitabant. Prae Tan. Fabri* adiutore (*ad Phaedri V. 5.*) *placeret Stephani le Moyne* Histrio. *T. 2. Var. Sacr. p. 1031. nisi litterarum ductus amplius, quam patitur verosimilitudo, recederent. Nam Is. Vossii* Σαλούτιων *longius etiam remotum est p. 118. ad Catullum. Caroli etiam du Fresne omnibus libenter praeferrem coniecturam, qui in appendice ad Glossarium Graecum p. 7. b. putat*

Ἀζυγείωνα esse nomen alicuius Histrionis quale recenti aetate Harlequini. Verum cum hac non satis conuenire videntur verba Eunapii ὅ, τι μὲν τὸ ὄνομα σημαίνειν βούλεται. Itaque adhuc ambigo, & locum illum necdum cuiquam recte intellectum opinor. Tu, si quid nouisti rectius, imperties. &c. Sed simul atque haec ad me vir eruditissimus dederat, non potui non eius sententiae plane subscribere, adeoque meam, quam olim de eo loco habui coniecturam, ex quo nondum sanum locum & integrum esse constat damnare. Prius enim quam de eo quid iudicemus, ex mscr. integer exhibendus erit. Anatolium itaque simul desero.

§. IX.

Sequatur illum (Vtus) Hermias SOZOMENUS cuius hodie Hist. Eccl. possidemus, quam ideo a temporibus Licinii, eiusque exauthoratione se incepisse, testatur quod antea iam peculiaribus libris duobus, res quae a Christi in coelum adscensione vsque ad Licinium peractae, complexus fuerit. L. I. H. E. c. 1. p. 401. edit. Vales. quam eius *ἐπιτομὴν* intercidisse dolendum est. Is sese CPoli fuisse *causarum patronum* eo ipso retulit, quo Aquilinum aduocatum CPolitanum vocat *ἄνδρα σὺν ἡμῖν διατρίβοντα εἰσέτι καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς δικαστηρίοις δίκας ἀγορεύοντα virum qui hic* (egit de exstructione vrbis CPolitanae) *secum versetur & in* EODEM *foro agat causas clientum.* Etiam hoc ex tot legibus Romanis apertum, quas subinde citat. Sozomenum autem Iuris peritiam BERYTI didicisse ab ipso memoratum esse non memini. Censet tamen

hoc

hoc H. Valesius, eruditissimus eius editor, non procul a fine vitarum Socratis & Sozomeni, quas editioni suae praemisit, *vbi post haec* inquit, *Sozomenus causidicinae operam dedit. Et ius quidem CIUILE didicit BERYTI, quae vrbs est Phoenices haud procul distans a patria Sozomeni, in qua celebris erat iurisprudentiae Schola.* Videtur modo, cum nesciam quo autore haec Valesius scripserit, ea probabilis esse coniectura, hinc desumta, quod Palaestinae Syriae vicinae, Sozomenus vitae debeat originem. Nam illum BETHELIAE βηθελία, vico Gazae vrbi propinquo, oriundum esse cum antea docuerat Valesius, tum ipse Sozomenus monuit ea ciuitate *auum* ipsius ab Hilarione ad Christum conuersum fuisse, atque ibi Sacrarum litterarum interpretis munere functum esse L. V. H. E. c. 15. p. 617. vbi addit illum (*Betheliae*) accepisse nomen, ἐκ τῆς Σύρων φωνῆς *ex lingua Syra*, quod ibi praeter alia templa insignis fuerit Πανθέον ναὸς *templum Pantheon* quod colli, arci velut, impositum, supra totum pagum eminuerit. Nam nomen βηθέλια, in Graecam linguam e Syra translatum, idem esse quod θεῶν οἰκητήριον *Deorum Domicilium*, cum Hebraeis Syrisque בית־אל *Beth-el* notet *Domum Dei*, nemo fortasse ex sacrarum litterarum usu facile ignorabit.

§. X.

Sexto & septimo loco hic commemorandi ARCADIUS & IOHANNES, filii Xenophontis Senatoris CPolitani, qui studii iuris causa a patre *Bery-*

tum missi sunt. Testis Nicephorus Callistus L. XIV. Hist. Eccl. c. 52. vbi, agens de illo Xenophonte, inquit ἐπὶ δὲ μίαν τῶν κατὰ Φοινίκην πόλεων ΒΗΡΥΤΟΝ ἐπὶ παιδείᾳ καὶ μελέτῃ ΝΟΜΩΝ τοὺς οἰκείους παῖδας ΑΡΚΑΔΙΟΝ καὶ ΙΟΑΝΝΗΝ ἐκπέμψας ἐπὶ τὸ κατὰ θάλατταν περιέπεσον ναυαγίῳ πρὸς τὴν ἐκείνων ζήτησιν συνάμα γυναικὶ ἐξιὼν &c. *Miserat is BERYTUM, quae Phoeniciae vrbs est, disciplinae & legum discendarum gratia ARCADIUM & IOHANNEM filios suos. Quum autem naufragium eos in mari passos esse intellexisset, ad eos inquirendos vna cum coniuge profectus est. &c.* Quos tamen cum Hierosolymis ex voto pro naufragio se vitae monasticae dedisse comperissent parentes, refert Nicephorus eosdem quoque in hunc ordinem nomen suum ex singulari pietate cooptari passos esse. Ille autem pater Xenophon vixit tempore Theodosii Iunioris. Nam de viris piis & celebribus qui superfuere rebus humanis, cum Eudocia Augusta, vxor Theodosii in Palaestina diuerteretur, agit noster cap. 50. seqq.

§. XI.

Denique hoc obseruandum vltimo, quod olim ex longinquis regionibus Berytum petierint Studiosi iuuenes, vt ex *Cappadocia* Gregorius Thaum. §. 2. ex *Cypro Triphyllius*, §. 5. ex *Arabia* Seuerinus, & alii §. 7. ex *Lycia* Appianus, §. 6. e *Palaestina* Sozomenus, §. 11. alii ex Aegypto §. 8. imo ex ipsa vrbe regia CPoli, §. 12. Praeterea Academicorum ciuium magna ibi adfuit, & numerosa multitudo. Ita retulit no-

nobis, quod euersa tempore Iustiniani vrbe ibi perierint πολλοὶ νέοι ἐπήλυδες εὐπατρίδαι *Multi Iuuenes legum studiosi Romanorum*, PEREGRINI & *NOBILES* Pariter Antoninus Martyr in itinerario sibi Episcopum vrbis retulisse, *multos ibi exceptis PEREGRINIS* (qui studiosi) periisse. Accipe quoque quae habet insigni loco Libanius, orat. XXVI. quae inuectiua est in eos, qui ipsius doctrinam eludebant, vbi de variis caussis, quare eloquentia tum temporis despectui habebatur, agit, inter quas loco tertio refert quod egregii Iuuenes, missis eloquentiae studiis, *Berytum* statim ad discendas *leges* currant, quod alias ii tantum faciebant olim, qui de pane lucrando solliciti, verba eius T. II. p. 595. sunt. τὸν μὲν γὰρ ἄλλον ἅπαντα χρόνον τοὺς μὲν ἀπὸ τῶν ἐργαστηρίων νέους οἷς ἡ φροντὶς ὑπὲρ τῆς ἀναγκαίας τροφῆς ἦν ἰδεῖν εἰς ΦΟΙΝΙΚΗΝ ἐπὶ τοὺς ΝΟΜΟΥΣ λαβεῖν ἰόντας, ὃν δὲ ἐξ εὐδαιμόνων οἰκιῶν, οἷς γέγονεν γένος ἐπιφανὲς καὶ χρήματα καὶ πατέρες λελειτουργηκότες, ἔμενον ἐν τοῖς ἡμετέροις (scilicet nobilis tum ad eloquentiae studia accedebant) pergit, ἀλλὰ ΝΥΝ ΠΟΛΥΣ ΠΟΛΛΩΝ ὁ ΔΡΟΜΟΣ ἐπ' ἐκεῖνο, καὶ νεανίσκοι λέγειν εἰδότες καὶ κινεῖν ἀκροατὴν ἔχοντες, εἰς ΒΗΡΥΤΟΝ θέουσιν. Complura ibi videbis, quibus peruersam hanc (vtinam vero eadem tempora & multo quidem deteriora non viueremus) suorum temporum consuetudinem dissuadet. Certe, si ea vera sunt, quae anonymum Geographum Cap. VII. §. 1. retulisse vidimus ex hac Academia Berytensi *viros doctos*, *in OMNEM TERRARUM ORBEM adsidere judicibus & scientes leges* cu-

custodire prouincias, multo maximum ibi LL. studiosorum numerum fuisse, nemo est qui non sibi facile persuasum habuerit. Neque fortasse iniusta erit ex his suspicatio omnes XVI. Triboniani, in compilando Iure Iustinianeo, socios, fuisse huius Academiae ciues, qui vt *patroni causarum apud maximam sedem praefecturae, quae orientalibus prouinciis praesidet*, laudantur & ad condenda Digesta cum aliis viris eruditis operam adhibuisse referuntur & nominatim in vtraque Dig. confirmat §. 9. commemorantur. Atque haec hactenus.

CAP. XI.
DE ALIIS ERUDITIS BERYTIIS.

Berytus optimis ciuibus incluta. § 1. *Sanchoniathon* vtrum *Berytius* an *Tyrius*. *Abibalus* fuit Rex *Beryti*. §. 2. Porphyrius *Bataneotes* dictus *Tyrius*. Fuere duae *Batnae* in Syria, & alia in Mesopotamia. §. 3. (2) *Lupercus* (3) *Egnatius Celer*. §. 4. (4) *Valerius Probus*. Varia de scriptis quae sub eius nomine veniunt. §. 5. (5) *Hermippus*, alii huius nominis. §. 6. (6) *Taurus* (7) *Lupercus* alius. §. 7. (8) *Mnaseas*, alii huius nominis (9) *Strato* medicus & (10.) *Dionysius* §. 8. (11) *Eudoxius* (12) *Patricius* ICti §. 9. (13) *Eusebius* & *Eustathius* Episcopi §. 10.

§. I.

Nihil inconcinni nos peracturos rati sumus, si coronidis loco nonnulla de quibusdam *eruditis Berytiis*, qui eam vrbem vel *patriam* nacti sint, vel in eadem publico admoti muneri, cum Iuris Academiae pertractatione indiuulso nexu iungeremus. Cele-

lebrat enim valde hanc ipsam vrbem vt *εὐήνορα bonis gaudentem ciuibus* Nonnus L. XLI. Dionys. p. 1072. Possem hic pariter quaedam commode de priscis *Beryti regibus*, & inprimis *Abibalo* afferre; sed haec simul ac enarrabimus alia huius vrbis commemorabilia, referemus.

§. II.

Antiquiorem autem hominem, qui Berytum doctrina sua celebrem reddidit, non noui ac (1) SANCHONIATHONEM, veteris Historiae Syriacae ac *κοσμογονίας* scriptorem, quem ex Phoenicia lingua Philo Byblius Graece reddidit, ex quo quaedam Eusebius L. I. & X. Praep. Euang. intulit. Nolo nunc litem facere meam de nominis huius viri *ἐτύμῳ*, eiusque, qua vixit, aetate, vtpote quae ab aliis satis excussa sunt. Id tantum notamus, eum fuisse ciuem BERYTIUM, vt testatur Porphyrius, ipse Syrus, L. IV. aduers. Christian. apud Eusebium L. I. Praep. Euang. p. 31. & L. X. p. 485. Cui ipse Eusebius iisdem in locis adsentitur. Idem & tradidit Theodoritus L. II. de Curat. Graec. Affect. p. 28. His tamen aduersus est Athenaeus qui L. III. c. 37. eum facit TYRIUM & Ulpiani ICti fuisse *πολίτην ciuem* adstruit, quem Tyri hausisse primam lucem nemo ignorat. Potiorem tamen eorum sententiam esse, qui eum *Beryto* addicunt, exinde quodammodo posset quis coniectura duci, quod opus sum Historicum nuncupauerit *Abibalo* Regi *Berytio* vt ex Porphyrio docet Euseb. L. 1. Euang. Praep. p. 31. ΑΒΙΒΑΛΩ, τῷ βασιλεῖ Βηρυτίων τὴν ἱστορίαν ἀναθεὶς. κ. τ. λ. Noui qui-

qnidem V. cl. *Adamum Tribbechouium* Porphyrium hic erroris accusauisse, quod eum *Beryti Regem* fuisse scripserit, qui *Tyro* imperauit, in diss. de Verit. Creat. Mundi §. 5. p. 251. (quae est in Fasc. I. diss. quae ad Histor. & Philos. spectant, Roterodami recusarum.) Sed haec tantum a viro docto gratis dici in δȣλείαν suae ὑποθέσεως, qua *Hierombalum* vult *Gideonem* esse, in qua tamen eadem sententia plurimos esse ἀνιστορησίας apertae naeuos, alibi, Deo fortunante, claris argumentis ostendemus.

§. III.

Ne tamen cuipiam fraudi sit Sanchoniathonem, vtut *Berytium*, ab aliis vocari *Tyrium*: obseruandum, nonnunquam contingere vt ii, qui ex Syria prouincia oriundi, alia tamen vrbe ac Tyro, nihilosecius vocentur *Tyrii* Τύριοι. Exemplo solum vtar *Porphyrii*, qui ex Syriae vrbe *Batna* oriundus fuit, obseruante Holstenio de Vita & Script. Porphyr. cap. V. p. 250. Edit. Fabricii in Bibl. Gr. L. IV. cap. 28. Vnde ab Hieronymo in Epistolam ad Galatas vocatur *Bataneotes* & Chrysostom. Homil. VI. in 1. Ep. ad Corinth. p. 58. Βαταvεώτης, vt ab aliis quoque animaduersum est. Ipse tamen Porphyrius in Vita Plotini c. 7. se vocat Τύριον. Dicit enim εἶχε καὶ ἐμὲ Πορφύριον ΤΥΡΙΟΝ ὄντα ἐν τοῖς μάλιστα ἑταῖρον. Inde & Amelius, studiorum socius Porphyrii, eum vocauit βασιλέα τὸν ΤΥΡΙΟΝ hoc est, *Porphyrium Tyrium* (dictus enim lingua Syra fuit *Malchus* quod est a מלך *rex*) ibidem loci cap. XX. n. 13. & cap. XXI. βασιλεὺς ἑταῖρος ὁ Τύριος In priori loco reddidit

Sy-

Syrius altero *Tyrius* interpres huius libelli Marsilius Ficinus. Pari modo & *Tyrus* patria ipsi tribuitur ab Eunapio in eius vitae principio. Fuit itaque Porphyrius *Bataneotes* & simul aliis dictus Tyrius. Cum tamen plurimae fuerint vrbes Βάτναι dictae, Holstenius l. c. eum oriundum esse censuit ex illa *Batna*, quae fuit propePtolemaida, quae in sortem olim tribui Aser cecidit Ios. XIX. 25. de qua Eusebius de nomin. loc. Hebr. βάτναι φυλῆς Ασήρ. κ. τ. λ. Est enim & alia *Batne*, pariter *Syriae* vrbs sita interBeroeam &Hierapolim cuius amoenitatem multis describit, & cum tempis Thessalicis comparat ac Daphnensium Antiochiae illecebris Iulianus Imp. in Epist. ad Libanium n. 27. ex qua etiam egregie eius apparet situs. Cum enim haec Imper. Epistola Hierapoli scripta esset, vt monet p. 401. Primum dicit se venisse *Litarbos* Iulianus init. Epist. qui locus est Chalcidis. Hinc vero se *Beroeam* profectum esse p. 399. inde *Batnas* ἔνθεν ἀπεδέχοντο με Βάτναι, tum vero Hierapolim, apparet eam *mediam* fuisse inter *Beroeam* &*Hierapolim*. Hae vero Batnae sitae fuere cis Euphratem, a qua diuersa alia *Batne* trans flumen in Mesopotamia prope Edessam, quae cum non longe a se inuicem distent, facile confundi possunt, vt accidit cl. Cellario ad Zosimi L. III. c. 12. quem errorem L. III. Geogr. Ant. c. 15. p. 725. correxit. Vtraque memoratur in Itinerario Antonini obseruante ibidem loci Cellario.

§. IV.

Sed descendamus ad alios eruditos ciues Berytios. Fatendum quidem est mihi praeter hunc non occur-

risse Berytium quempiam, qui multo ante NERONIS aetatem claruerit. Nam, qui hic primus est, paulo ante Neronis tempora vixisse quendam (II) LUPERCUM *Berytium* ciuem, tradit Suidas in h. v. qui etiam eius Ἀττικὰς λέξεις celebrat. Memoratur quoque Lupercus quidam a Stephano in Νήρικ☉ & Eustathio ad Dion. Perieg. v. 492. Qui, num ab hoc, atque altero Luperco, de quo n. 7. diuersi sint, (me latet etiamnum. Vixit autem (III) Tempore Neronis P. EGNATIVS CELER stoicus Philosophus de quo Tacitus L. IV. Histor. p. 563. itidem *Berytius* vt cap. IV. ostendimus. Eum tamen in Catalogo Philosophorum stoicorum cl. Fabricii, quem Bibl. Gr. L. III. c. 15. inseruit, non reperi.

§. V.

Claruit quoque sub eius Imperio (IV) M. VALERIVS PROBVS illustris Grammaticus, etiam patria *Berytius*. Ita enim Sueton. c. 24. de Ill. Gram. *Marcus Valerius Probus BERYTIVS* &c. confer. Hieronymus in Chron. Eusebii ad Annum Neronis II. Habes eius vitam inter Grammaticos illustres a Suetonio scriptos c. 24. Estque idem ille Valerius Probus quem laudat Gellius L. IV. c. 7. L. VII. c. 9. Noct. Attic. & ex cuius *discipulis* idem se profecisse narrat L. IX. c. 9. Meminit eiusdem & Martialis L. III. Epigr. 2. f. Habemus eius L. II. Grammaticarum institutionum, quas post Ianum Parrhasium edidit Putschius in collectione sua Grammaticorum veterum. Circumferuntur quoque sub Probi nomine varii commentarii in poetas, vt Virgilium, Persium, Iuuenalem &c.

Sed,

Sed, vtut concedam in Virgilium posse eius Probi esse, qui tamen ille, qui sub Nerone vixit, in ceteros commentari potuerit, non video. Accedit quod in illis ad Iuuenalem Scholiis multa sint, quae Christiani aeuum sapiant. Vnde recte huic hos labores non tribuendos esse monuit Celeberrimus Fabricius Bibl. Lat. L. I. cap. XII. p. 209. L. II. cap. XII. p. 394. & Cap. XVIII. p. 435. Ed. vlt. qua in re adsentientem habet *cl. Vinetum*, vtut dubitantem, ad Suetonii loc. cit. Quanquam autem Sueton. c. 24. de Illustr. Gr. referat hunc *Valerium Probum nimis pauca & exigua modo de minutis quaestiunculis edidisse*, testatur tamen A. Gellius L. VII. c. 9. *Esse Probi Grammatici commentarium satis curiose factum de occulta litterarum significatione C. Caesaris.* Extat quoque sub nomine Probi *de notis Romanorum interpretandi libellus*, quem alii eumdem cum illo libro de quo Gellius, alii diversum, omnes tamen fere huius Probi esse genuinum monumentum censent. Edidit eum Dausqueius in orthographia sua & maximopere laudat. Et iam antea Dion. Gothofredus inter autores suos Ling. lat. & Elias Putschius inter Grammaticos Veteres. Alii alibi, vid. Fabricii Bibl. Lat. L. IV. cap. VI. p. 774. qui eundem librum ibi quoque huic Berytio Probo adiudicat. Attamen, quod pace Viri celeberrimi dictum velim, non video qui illud huius sub Nerone Grammatici opus esse possit, qui *Seueri* meminit, ceu hae notae testes

 sunt.

sunt. SEV. AVG. ARM. PART. *Severus, Augustus, Armenicus, Parthicus*: tum quoque explicat litteras quas *Christiani* Sepulchris inscribere consueuerunt. H. R. I. P. *Hic requiescat in pace.* Fateor autem hanc obseruationem me debere viro elegantissimae doctrinae *Henr. Bern. Reinoldo*, ICto & Antecessori in Academia Viadrina celeberrimo, quondam Doctori meo, qui id me docuit in Cap. XI. Lib. Varior. ad Jus Civ. pertinent. Posset quidem excipi, non omnia, quae in his notis reperiuntur ab huius Probi ingenio prouenisse, vtpote qui a posteriori manu auctus & interpolatus esset. At, huiusmodi quid & ratione Commentationis in Virgilium aliisque in rebus facile esset quo reperiremus.

§. VI.

Celebris quoque fuit quidam *Berytius* doctus tempore *Hadriani.* Nimirum (V) HERMIPPVS Philonis Byblii discipulus, aequalis Nicanori Hermiae filio, qui ad Hadrianum Imp. scripsit. vid. Stephanus de Vrbibus eum citans in βέββεννα. Is plurima quoque scripsit teste Suida in Νικάνωρ & ἕρμιππος. Citat eius librum περὶ ἑβδομάδος *de numero septenario* Clemens Alexandrinus L. VI. Strom. p. 686. qui etiam nostrum pariter allegat L. I. Strom. p. 306. Eum quoque *omnem Historiam somniorum cum suis originibus, ritibus & relatoribus quinione voluminum satiatissime exhi-*

bibuisse testem habemus Tertull. de Anim. c. 46. Fuere & alii Hermippi ab hoc diuersi, & inprimis Comicus, quem citat Stephanus in Ταύναγ(ος), & alius Philosophus Smyrnaeus, quem saepius citat Diogenes Laertius: Sed de his egit doctissimus Spencerus ad Origen. L. I. contra Cels. p. 13. vbi probat *Hermippum*, quem ibi citat Origenes, ex L. περὶ νομοθετῶν Smyrnaeum non Berytium fuisse, secus ac G. I. Vossio L. II. c. 12. de Hist. Graec. visum fuit.

§. VII.

Post haec tempora vixit (VI) TAVRVS *Berytius* Philosophus Platonicus. Eum ad Imp. *Antonini* tempora, quibus claruit, refert Syncellus Chron. p. 351. & Eusebius in Chron. ad Annum Christi 145. Scripsit is de differentia dogmatum Aristotelis & Platonis, περὶ διαφορᾶς δογμάτων Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους, teste Suida in Ταῦρος. Etiam librum de Platonicorum dissensu a Stoicis quem laudat Gellius L. XII. c. 5. Item Commentarium in Gorgiam teste eodem L. VI. c. 14. qui eundem aliquoties quoque citat, vid. Celeberrimi Fabricii Catalogus Platonic. quem inseruit Bibl. Gr. L. III. c. 3. Idem quoque Taurus, vt puto, philosophus, citatur in Prouerb. Apostolii Cent. II. prou. 98. Iungimus huic Philosopho Platonico alterum eiusdem sectae (VII) LUPERCUM *Berytium*, sed diuersum ab eo, de quo n. 2. Is enim vixit tempore *Gallieni* Imperatoris, & multis scri-

ptis ſibi magnum nomen adquiſiuit. vid. de eo Suidas & ibidem loci Fabricius.

§. VIII.

Sunt etiam quidam Berytii quorum certam aetatem neſcio. Floruere tamen circa haec propemodum tempora. Refero huc (VIII) MNASEAM *Berytium*, cuius Ἀττικὰς λέξεις memorat Suidas, qui, eodem teſte, etiam de *arte dicendi* ſcripſit. Citatur quoque Mnaſeae liber tertius περιηγήσεων a Stephano Byz. in ἐγγελᾶνες, eiusdemque meminit in δαίδαλος & ἄκανθος. qui num idem ſit cum Berytio noſtro me latet, vt & de Mnaſea quem citat Schol. Apoll. Rhod. L. I. v. 917. Dubio tamen procul alius ab illo eſt Mnaſeas ſcepticus Philoſophus, quem nobis exhibet Euſebius L. XIV. praep. Euang. p. 731. item Mnaſeas Medicus, quem Galenus laudat T. IV. op. p. 42. nec non ille Hiſtoricus quem ſcripſiſſe de rebus *Phoeniciis* auctor eſt Ioſephus, qui eum citat L. I. contr. Apion. p. 1051. pr. & L. I. Ant. Iud. c. 4. p. 10. Neſcio quoque quo referam (IX) STRATONEM *Berytienſem* medicum cuius medicamenta nonnullae commendat Galenus de Compoſ. Med. Cap. VII. n. 5. p. 396. T. III. op. Diogenes enim Laertius *octo* meminit *Stratonum* L. V. ſect. 61. inter quos, quem *quinto* ordine collocauit, loco mutilo deſideratur. Hunc plurimi Stratonem volunt eſſe Emeſenum Geographum, qui Tiberii aetate claruit. At doctis-

ctiſſimus *Th. Reineſius* ſtatuit eundem eſſe medicum hunc Stratonem Berytium, qui de re illa hanc ſententiam ſuam perſcripſit ad cl. *Strauchium*, vt idem teſtatur in laudata diſſ. ad tit. C. de *Metrop. Beryt.* Gap. IV. § 14. Meminit quoque (X) incerti cuiusdam *Berytii* DIONYSII marmor Arundellianum his verbis.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΖΗΝΩΝΟΣ
ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΒΗΡΥΤΙΟΣ
ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ
ΘΕΟΙΣ ΠΑΤΡΙΟΙΣ.

§. IX.

Neque eſt quod ſilentio praetereamus nobiles quosdam *Iureconſultos Berytenſes* ciues, nempe (XI) LEONTIUM praefectum & conſularem, atque (XII) PATRICIUM filios Patricii vtrosque cognatos & maiores, cum *Anatolii*, tum *Leontii* & *Eudoxii* celebrium Berytenſis Academiae Profeſſorum, de quibus Cap. VIII. ſermocinandi fuit occaſio. Sed cum de eorum meritis alibi nihil fuit, quod reperire potuerimus, nomina ſaltem eorum poſteritatis ſcientiae relicta ſunt, in §. 9. *vtriusque Conſ. Dig.*

§. X.

Accedimus denique ad duos huius vrbis *Epiſcopos*, qui nobis noti ſunt, commemorandos. Eorum primus eſt (XIII) EUSEBIUS Nicome-

diensis, & postea CPolitanus Episcopus, qui primum Ecclesiae *Berytensi* praefuit, vt apparet ex Socratis L. I. Hist. Eccl. c. 24. in fin. quam eum *πάλαι pridem* dereliquisse memorat, cum Synodus Antiochena, qua Eustathius Antiochenus Episcopus a munere remotus est, haberetur: Claruit itaque tempore *Constantini M.* & paulo subsequentibus. Alter est (XIV) EUSTATHIUS Episcopus *Berytensis* quem ob munificentiam in auditoria *juris* Academica exornanda magnopere laudat Zacharias Episcopus Mitylenaeus in Ammonio p. 166. Ed. Barth. Is magnam habuit, de quo alibi, controversiam cum Photio Tyriorum Episcopo, qua de re vid. Ius Graeco-Rom. p. 277. Saepius is in actis Concilii *Berytensis* vocatur *εὐλαβέστατος Ἐπίσκοπος optimus Episcopus*, cui ipse cum adversario suo Photio interfuit; atque hunc in modum eidem subscripsit: *Εὐστάθιος ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων καλλιπόλεως ἐπέκρινα.* Ab eo vero distinguendus est alter *Eustathius*, qui primum vrbis *Βεῤῥοίας* prope Antiochiam, & dein Antiochensis Syriae fuit Episcopus, & tempore Constantini vixit, de quo Sozomen. L. II. Hist. Eccl. c. 2. Atque is ipse est quem pariter in Synodo Antiochena dignitate sua exuerunt, qua de re tam grauis in Ecclesia Antiochena orta fuit seditio, referentibus pluribus Eusebio. L. III. Vit. Constantin. cap. 59. Socrate Hist. Eccles. L. I. c. 24. & Theodorito L. I. cap. 21. Atque hi sunt illi *Berytii* eruditi, qui meam non effugere memo-

moriam. Plures dubio procul alius industria adferret. Nos enim eos tanto studio non inquisiuimus, memores, quod eam rem heic loci παρέργως quodammodo tractemus.

CONCLUSIO.

Absoluimus itaque hunc de *Berytensi ICtorum Academia*, DEO propitio, libellum. In quo tamen, quin nonnunquam, communi sorte humani ingenii, errores nonnullos admiserim, nulla ratione ambigo. Speraui tamen fore, quo lectorem non vsque adeo morosum nanciscerer, qui, si naevos deprehenderit, eosdem mirum in modum extolleret. Ipse enim, qua possum & qua par est, humanitate eorundem veniam rogo, cui nihil gratius accidere poterit, quam si quis erranti comiter rectam monstrare viam velit. Quod si ea ratione ac modestia fiet, qua ipse me vsum esse praefiscini dicere possum, cum ab aliorum sententiis in alia ire debui, habebo quod in magna felicitatis parte collocem. Sin vero mordaci dente haec cupiat quis arrodere, aut adverse Scripta interpretari, hunc, vt summi prius Magistri regulae *quod tibi non vis fieri* &c. memor esse velit, summopere rogatum cupimus. Quoniam autem me absente liber impressus est, ea, quae Typothetae incuria corruperint eum σφάλματα, quo Lector aequus curare adeo nolit, sed emendare potius, omni pariter humanitate contendimus.

FINIS.

JOH. PHILIPPI HEINII DISSERTATIO, QUA DISQUIRITUR, NUM MAXILLA ASINI, QUA PERCUTIENDIS PHILISTÆIS USUS EST SIMSON, ALIQUA RATIONE IN MILITAREM COHORTEM TRANSFORMARI POSSIT?

ARGUMENTUM.

Occasio Scripti, *obseruatio* VII. Part. 11. obs. Hallens. German. §. I. Scriptura sacra cum veneratione tractanda. §. II. Locus ex *Iud.* XV. de maxilla cum Tremelliana, Lutheri, nostra, & Autoris obseru. versione exscribitur. §. III. Per *maxillam* non esse *cohortem* militarem intelligendam ostenditur *historiae nexu*, & verbo מצא, *inuenire*. §. IV. Demonstratur לחי lechi non esse vocem πολύσημον. *Prolepses* commissae in *nominibus propriis*. §. V. *Lechi*, non a לחח lachach, sed לחה descendit. Nec significat *robur* aut *potentiam*. §. VI. Sed tantum *maxillam*, quod inductione omnium exemplorum &c. adstruitur. §. VII. חמור Chamor *asinum*, Chomer *aceruum* significat. Etiam aceruí notio pessime hic quadrat. §. VIII. Quid proprie טריה. Nihil minus notare quam *alacris* ostenditur. §. IX. Integra phrasis perlustratur לחי חמור טריה, in qua nulli *milites* comparent. §. X. שלח יד, *extendere manum*. Cur Simson manus extendit. §. XI. לקח *accipere*, an *erudire*. An in *Hiphil* in vsu. §. XII. הכה cum ב, quid sit. *Percutere* aliqua re. §. XIII. Verba חמור חמורתים explicantur de *Asino praestantissimo*. §. XIV. השליך *abiicere manu*. Autor obseru. confundit שלך & שלח. *Ramath Lechi*, nomen loci vnde. §. XVI. An Atheorum gratia inuertenda sit maxilla in cohor-

tem. Exempla plura *Heroum*; Simsonis non dissimilium. §. XVII. Simson clade 1000. virorum nihil suo robore perpetrauit editius. §. XVIII.

§. I.

Occupato peruoluendis *obseruationibus*, quae *vernaculo* Idiomate Anno 1705. Halae prodiere, incidit numero *septima*, cuius Autor, qui nec doctrina caret, nec ingenio, mihi tamen prorsus ignotus est, vulgarem interpretationem loci *Iud.* XV, 15. 16. &c. qua *maxilla Asinina* Simson fertur ingentem hostium edidisse stragem, vt creditu difficilem, & Atheorum irrisionibus subiectam, exagitat, & pedibus manibusque contendit, frustra hic de osse animantis auriti cogitari, cum in eius sit sufficienda locum *valida militum cohors*, qua auxiliante Philistaeos Simson profligauerit. Tum temporis, cum haec primum legebam, refutationem adornare superuacaneum duxi, arbitratus, elapso tot annorum spatio, sententiam illam dudum exterminatam omnibus fautoribus destitui. In vtroque falsus fui. Nam & neminem vidi, qui eiecta cohorte maxillae dignitatem asseruerit; & non sine stupore multos huius offendi impugnatores; qui Hebraicarum literarum prorsus expertes, a quarum tamen cognitione tota litis determinatio pendet, procul dubio fama & eruditione *Autoris clar.* abripiebantur. Igitur, quanquam alius jam me inscio extitisset, qui maioribus & fortioribus telis *turmam*, quae *maxillae* asininae gloriam eripere videtur, confecerit: Non tamen me in vanum Asini patrocinium suscepturum

exi-

existimo, quoniam nec alterius refutationem vidi, nec alii mecum viderunt.

a) Vix plagulam primam typographo imprimendam tradideram, cum, ecce! insperato ad manus peruenit *Dissertatio de* MAXILLA SAMSONITICA *a personata sua Metamorphosi vindicata, & Famosis obseruationum Hallensium collectoribus opposita a* IOH. SIDELMANNO. Hafniae 1706. cuius perspecto titulo pene mei me poenituisset laboris, qui post Homerum Iliada componere non amo: sed perlecto volumine tantum abest, vt poeniteat, vt potius mihi gratissimum accidat, me illud non prius conspexisse: me quippe a proposito deterruisset. Nunc vero, vtut eundem intendat scopum vtraque dissertatio, tantum inter Hafniensem & meam intercedit discriminis, vt pro diuersis omnino sint habendae. Illa videlicet, vti Autorum numerosa citatione, & superflua, fere dixerim, allegatione horret: ita mea ratiociniis & argumentorum numero ac pondere gaudet. Vtramque conferendi cui dabitur copia differentiam notabit.

§. II.

Principio non supprimo indignationem, quam Autoris cl. exordium meae menti ingessit. **Nachdem wir die Füchse des Simsons dahin forcirt, daß sie durch eine** raisonnable metamorphosin **ihre erste Gestalt wieder annehmen, und sich in 300. Stroh-Wische verwandeln müssen; so wollen wir nunmehro den Esels-Kinnbacken in eine** philologi-**sche Betrachtung ziehen, und versuchen, ob wir denselben nicht in seine** materiam primam reduciren **können.** Si fabula ex mythologo Graeco deprompta, aut Vlyssis quaedam de peregrinatione sua narratio

pertractaretur, ferendum esset anteloquium: at diuinis oraculis, quibus aeternae salutis nobis fons reseratur, venerationem debemus, quam tribuunt Regio diplomati ministri Maiestati addicti, & quidem tanto maiorem, quanto altius Regem hominum, supremum

- - - *quod temperat omnia nutu*

Numen supereminet. Nec vero de re leui hic agitur, vtut *maxilla asini*, verum ex pronuntiato ipsius Aut. cl. de conuincendis *Atheis*, & friuolis *Antigraphorum* illusionibus refellendis, materia sane graui &, rigorose excutienda. Speramus vero, vti aliorum Autorum beneficio *Vulpes* antiquam retinent speciem, nec *stramineis fasciculis* vnquam loco cedent, nostra hac dissertatione, explosa suppositia *turma*, asini *maxillam* sartam tectamque conseruatum iri.

§. III.

Eruendae veritati necessum est integrum locum, & Hebraica quidem dialecto exscribere, Iud. XV, 15. 16. 17. 19. וימצא לחי חמור טריה וישלח ידו ויקחה ויך בה
אלף איש: ויאמר שמשן בלחי החמור חמור חמרתים בלחי
החמור הכיתי אלף איש: ויהי ככלותו רבדל וישלך הלחי
מידו ויקרא למקום ההוא רמת לחי: ויצמא - - - ויבקע
אלהים את מכתש אשר בלחי. Tremelliana haec est translatio: *Quumque* (Simson) *inuenisset maxillam asini humentem, extensa manu sua accepit eam & mille viros percussit ea: quapropter dicebat Simson: Ista maxilla asini, aceruum, aceruos duos; ista maxilla asini percussi mille viros. Fuitque, quum absoluisset loqui, & proiecisset maxillam e manu sua,*

vt

vt vocaret locum illum Ramath-Lechi. Sitiebat autem valde---- quapropter fidit Deus cauum quoddam, quod est in loco illo Lechi &c. Lutherum nunc audiamus: Und er fand einen faulen Esels-Kinnbacken, da recket er seine Hand aus, und nahm ihn, und schlug damit 1000. Mann. Und Simson sprach: da liegen sie bey Hauffen, durch eines Esels-Kinn-backen, habe ich 1000. Mann geschlagen. Und da er das ausgeredet hatte, warff er den Kinnbacken aus seiner Hand, und hieß die Stätte Ramath-Lechi. Da ihn aber sehr dürstet---- da spaltet GOtt einen Backen-Zahn im Kinnbacken, daß Wasser heraus ging. Nos sic interpretamur: *Inuenit Simson recentem asini maxillam, quam extensa manu prehendit, eaque mille viros percussit. Postea clamauit: Maxilla asini, asini praestantissimi, maxilla asini cecidi mille viros. Quumque finiuisset sermonem, proiecit e manu sua maxillam, vnde locus ille postea nomen accepit Ramath-Lechi* (i. e. proiectio maxillae.) *Sitiebat autem valde---- Et aperuit Deus fossulam in* (loco) *Lechi----* Autor clar. hunc in modum conuertit: Simson fand einen Hauffen munterer Soldaten, (oder eine frische Parthey in ihrer Munterkeit) und reckte seine Hand aus, uud commandirete dieselben, und führete sie wieder die Philister, und schlug damit 1000. Mann. Und sprach: Mit dem auserlesenen Hauffen, einem Hauffen der so gut war als 2. andere Weibische Hauffen, mit einem eintzigen Hauffen habe ich 1000. Mann erschlagen. Und nachdem er dieses geredet hatte, ließ er den außerwehlten Hauffen wieder von

ſich ziehen &c. Stupenda expoſitio, quae ſi vera eſt, talpas quoscunque fuiſſe interpretes veteres & recentiores oportet, quibus ne minimum quidem huius rei ſuboluit.

§. IV.

Tantum vero abeſt, vt eam admittamus, vt omni ratione reiiciendam cenſeamus, cum *hiſtoria* ipſa, eius *connexio*, ſingula *verba*, *phraſes* ſingulae diuerſum quid & alia omnia arguant: quod ad demonſtrandum ordine nos accingimus. Hiſtoriae recenſio primum nobis telum ſuppeditabit interimendae clar. Autoris ſententiae. *Simſon* Heroum omnium robuſtiſſimus, qui *Hercules* quoscunque, *Polyphemos*, *Milones* innumeris poſt ſe Paraſangis relinquebat, accenſis trecentarum beneficio *vulpium* Philiſtaeorum ſatis & affectis ingenti plaga hoſtibus ad Petram *Etam* conceſſerat; Eum fugiſſe rati Philiſtaei, Iudaeam ſibi tum temporis ſubiectam, infeſto exercitu inuadebant, incolasque ipſos adigebant, vinctum vt adducerent Simſonem. Hinc Iſraelitae Simſonem ita alloquuntur: *Quid feciſti nobis: noſtine nobis dominari Philiſtaeos.* Deinde colligatis manibus Heroem hoſtium conſpectui ſiſtunt. At ille, quam primum clamores iubilantium audit, Spiritu diuino actus, ruptis momento citius funibus, *maxillam*, quae oculos primum incurrebat arripit. Secundum Autoris cl. mentem non *maxillam* reperit, ſed *milites*. *a*) Demus interea לחי Lechi (*maxillam*) vel חמור Chamor (*aſinum*) *milites* innuere. Ergo Simſon improuiſo *milites* offendit. Quinam, & vndenam illi *armati?* Ex vna parte ſtabant *Philiſtaei*

exo-

exosum Simsonem at vinculis constrictum, cum iubilo excepturi. Ex altera *Iudaei* ligatum deducebant Heroem. Nemo praeterea aderat. Igitur iterum quaero: Quinam & vndenam *milites*, quos Simson reperit? Non erant ex *Iudaeis*, qui potentiam Philistaeorum adeo pertimescebant, vt etiam ipsum liberatorem suum vinctum hostibus proderent. Multo minus ex *Philistaeis*, qui Simsonem cane peius & angue oderunt. Hinc Epinicium capto Simsoni inclamatum Iud. XVI, 24. *Dedit Deus in manus nobis inimicum nostrum, desolantem regionem nostram, & funera nostra multiplicantem.* Vnde igitur *armatos* Simsonis adiutores excutiemus? Num forte *formicarum* quaedam nubes in humanum transibat genus, quod in *Aeaci* gratiam *Iouem* olim fecisse fabulantur? An proiectis a tergo lapidibus *Deucalionem* imitabatur Simson,

Inque breui spatio, superorum numine, Saxa
Missa viri manibus faciem traxere virorum?

Vtrum coelo delapsae turbae Angelicae corporibus humanis indutae in auxilium Simsoni properabant? Num denique vipereos sparsit humi dentes, vt inde glebae coeperint moueri,

Mox humeri, pectusque, onerataque brachia telis,

extiterint, creueritque *seges clypeata virorum.* Horum vnum, quin factum sit, dubitare non debemus: quia aliunde non suppetebant milites. Malum tamen est, scripturam nescire huiusmodi miracula, & in Graecia Cadmum puluerem serpentinum consumsisse omnem, vt nihil Simsoni superfuerit. Autoris cl. hic

ſilentium in ſtuporem nos rapit, qui milites in cerebro fingit, de eorum aduentu, & patria nequaquam ſollicitus. β) Quod ſi quis putaret, *inuenire* idem eſſe quod *congregare* & *colligere*: quia valde eſt inſolens phraſis, *inuenire milites*, nec in ſacro codice vel ſemel recurrit: ſciat, vocabula longe diuerſa huic rei indicandae fuiſſe adhibita. Vt e. gr. קבץ kabaz congregare. 1. Reg. XX, 1. ויקבץ את כל חילו *Collegit omnes copias ſuas.* Vel אסף, Aſaph, *congregare.* Num. XXI, 22. ויאסף *Et congregauit Sihon omnem populum ſuum.* vel הזעיק *conuocare* vt 2. Sam. XX, 4. & ſimilia. De verbo מצא Maza, *inuenire*, in colligendo exercitu nemo vſpiam ſomniauit. Hoc dubium ſicco pede etiam tranſiit Autor cl.

§. V.

Propius ad id, quod offendit Simſon accedamus. Inuenit לחי *Lechi*, i. e. *maxillam.* At Autor Cl. *vim, robur, potentiam.* Significationi huic adſtruendae affirmat, 1) vocem *Lechi* gaudere multiplici notione, & conſequenter non continuo *maxillam* interpretandam. 2) Deriuari a לח Leach, *virore*, *ſucco*, & ſic non reſpuere ſuam verſionem. Prius vt conficiat ait α) *Lechi* nomen eſſe loci proprium ex Iud. XV, 9. β) Hoſ. XI, 4. deſignare *humerum.* Ita eſt, *Lechi* nominibus propriis accenſetur. Quidnam audio, *nomina propria* vocum ſignificationes augent? An quia *Melchizedek*, regem iuſtitiae innuit, מלך Melech, *rex*, & צדק Zedek *juſtitia*, voces euadunt πολύσημοι? Num quod קרית ספר Kiriath Sepher *vrbem libri* indicat, Sepher *liber*, & Kiriah, *vrbs* plu-

res

res nanciſcitur notiones? Vtrum צור *Tyrus*, vocabulo eidem צור *petrae* alium ſuperaddit ſignificatum. Minime gentium. Nempe *Tyrus* ita denominabatur, quod *rupi* erat inaedificata. Quo pacto Zur צור *nomen* euadebat *proprium*, non *πολύσημον*. *Lechi* autem, de quo ſermocinamur, ex illa Simſonis actione appellationem adſciuit, qua finito praelio maxillam proiecit. Notante videlicet Scriptura S. exinde loco manſiſſe nomen רמת לחי RAMATH-LECHI, i. e. proiectio maxillae Iud. XV, 17. Quod truncata priori voce degenerauit in לחי LECHI, vt ib. v. 9. *Philiſtaei conuenerunt in* LECHI. Huius Apocopes perquam multa digeſſit exempla *ὁ πάνυ Bochartus in Phaleg.* p. 127. *& Hierozoico* p. 200. qualia ſunt *Seba*, pro *Beer-Seba*; *Sittim*, pro *Abel-Sittim*, *Jemini* pro *Ben-jemini*. Nemo iniiciat, memoratum eſſe locum *Lechi* ante proiectam Simſoni maxillam. Quandoquidem *Prolepſis* ea eſt Autoribus vſitatiſſima. Moſes *Gen.* XXI, 14. *Beer Sebam* nominat, originem appellationis demum v. 31. aperit. *Gen.* XII, 8. *Bethelis* mentionem facit, quae demum Cap. XXVIII, 19. exoritur. *Gen.* XXXI, 24. montem *Gilead* refert, cui poſtea hoc nomen legimus inditum. v. 48. Ergo tametſi *Lechi* regioni cuidam ſit contributum, non ſequitur, aliam vocabulo adiectam ſignificationem, ſed priorem potius confirmatam. *Hoſeam* nunc luſtremus, num ille quid conferat probandae Autoris Cl. ſententiae idoneum. Cap. XI, 4. ſic ſcribitur: *Duxi eos funibus amoris, & fui illis inſtar tollentium* (ſ. tollentis) *jugum ſuper* MAXILLAS *eorum:* vel proprie: כמרימי על על לחיהם

instar sustollentium jugum, QUOD ERAT SUPER MAXILLAS *eorum.* Ellipsin quippe deprehendimus Relatiui אשר. Autoris cl. haec est argumentatio: *jugum non maxillis, sed collo incumbit, quomodo etiam Lutherus habet: Humeros. Ergo* לחי *Lechi vox est πολύσημος.* Verterit D. Lutherus, *humeros:* illius certe versio nullius est Autoritatis, nouae vocibus significationi imponendae. Ego vero contendo maxillam hic omnino retinendam. 1) *Iugum* Deus eleuauit delapsum ad *maxillas*, quia tunc boues maxime cruciat. De collo non abstulit, jugi sede propria. 2) Nonnullorum est pronuntiatum interpretum, *jugum* olim *capistro alligatum*, maxillis proxime fuisse coniunctum. 3) Pluralis לחיהם proximam *maxillis regionem* designare posset, vt מראשות *regionem capitis*, גרגרות *regionem gutturis* &c. Quare & hoc argumenti, fumi instar, euanescit & in auras abit.

§. VI.

Quod si vero πολύσημον existeret לחי *lechi*, vt quidem nunquam demonstrabitur, exinde minime illud ipsum *robur* vel *potentiam* innueret. Nouo hic Autori cl. argumento opus est. Quapropter ait, vocis *Lechi* radicem esse deperditam, hinc illam & posse deduci a לחה Lachah, & a לחח Lachach. A lachach generatum esse לח leach, i. e. *succum*, *virorem:* cum hoc conuenire *Lechi*, vnde ipsi LXX. τὸ לח leach pro *Lechi* acceperint Deut. XXXIV, 7. Congeriem hic errorum deprehendimus, quibus eliminandis paulum est temporis impendendum. *a)* Quanquam radix nominis *Lechi* sacris in litteris non re-

pe-

periatur amplius, errore tamen ingenti id ex לחח lachach deducitur. Nam nomina formae פקי Peki, quale est nostrum לחי lechi, omnia descendunt ex verbis quiescentibus vltima ה, nunquam ex defectiuis media radicali. Sic פרי Peri *fructus* a פרה Parah, יפי Iephi *pulcritudo*, a יפה japhah, נהי Nehi, *lamentum* a נהה Nahah &c. Ita לחי a לחה Lacha, pessime a Lachach flectitur. Iam vero nomina, quae *virorem* & *succum* indicant, quae sunt לח lach, & לח Leach a Lachach producuntur: sequitur iis nihil omnino intercedere affinitatis cum nostro Lechi: *β*) Concedamus tamen, vt nihil non faciamus, radices לחח & לחח aliqua inter se conuenire ratione, vti דמה & דמם, דכה & דכך, quid *viror*, & *succus* conferunt ad *fortitudinis*, & *roboris* notionem. *Viriditatis* alia longe est idea ac *virium*. Milites requirebantur non *virides*, non *succulenti*, sed *robusti* & praestantissimi viribus. Succi plenus robore pollere potest. Non vicissim. Quia & mulieres dantur succi plenae, sine robore: Robur in neruis non sanguine consistit. Et dum de Mose asseritur Deut. XXXIV, 7. *Non aufugisse* לחה *virorem eius*, virium non tam habetur ratio, quam vitae: floridam sc. senectam Mosis fuisse contra consuetudinem, non eximia fortitudine eminentem. Plantae sunt virides etiam tenuissimae & maxime fragiles. *γ*) Erratum Autor suum Cocceio doctissimo attribuit, scribens: Es hat der Herr Cocceius bemercket, daß dieses לחי mit dem Wort לח, welches so viel als Mannhafftigkeit, Stärcke, Munterkeit, u. d. g.

bc.

bedeutet einen Ursprung und radicem habe. Quanquam enim Vir summus לחי sub לחח retulerit, leach לח tamen minime, per *alacritatem*, *virilitatem*, & *robur* exponit, sed per *virorem* & *succum*. Conferatur eius Lexicon. *d)* In LXX. vero interpretibus sane stramineum fulcrum repositum est. Illi enim non accumine ingenii לחה Lechoh *virorem eius* cum לחיו Lechjoh *maxilla eius* permiserunt, sed ignorantia & oscitantia. Cuius rei exempla innumera possemus adferre. Vnum alterumue sufficiat. Esai. VII, 11. כאב אנוש Ceebh Anusch, i. e. *dolor lethalis*; At LXX. legerunt: ὡς πατὴρ ἀνθρώπων, i. e. כָאב אנוש Ceabh Enosch. An quia hoc fecerunt LXX. quaedam est inter כאב Ceebh *dolorem*, & כאב Ceabh *sicut pater*, affinitas. Sic. Es. XXIV. vlt. v. חמה Chamma, *solem* vertunt τεῖχος *murum* חומה. Quid vero muro cum sole est conuenientiae?

§. VII.

Ostendimus ratiocinia Autoris cl. pro asserenda significatione *roboris* voci לחי pondere & fundamento destitui. Nunc, ne lectoribus vlla remaneat haesitandi occasio, praecisam vocis Lechi notionem luci exponamus. *a)* Quotiescunque sacris in monumentis obuenit, tam aperte maxillam innuit, vt nemo contra hiscere possit. Producamus exempla. Deut. XVIII, 3. *Hoc erit jus sacerdotum, vt accipiant a sacrificantibus* הזרע הלחיים והקבה, *armum*, ET MAXILLAS & *ventriculum*. 1. Reg. XXII, 24. *Et acce-*

accedebat Zedekias, & percutiebat Michaiam על הלחי *super* MAXILLAM. Jes. XXX. 29. *Et frenum* על לחיי *super* MAXILLAS *populorum*. Jes. L. 6. לחיי MAXILLAS *meas dedi vellentibus* (barbam.) Ezech. XXIX, 4. *Et dedi vncos* בלחייך *in* MAXILLAS *tuas*. Mich. V, 14. *Virga percusserunt* הלחי *super* MAXILLAM *judicem Israelis*. Ps. III, 8. *Percussisti omnes inimicos meos* לחי *in* MAXILLAM. Hiob XVI, 10. הכו לחיי *percusserunt* MAXILLAS *meas*. Hiob. XL, 26. *Et Spina* תקב לחיו *perforabis* MAXILLAM *eius*. Cantic. I, 10. לחייך *Pulcrae sunt* MAXILLAE *tuae*. Cantic. V, 13. לחייו MAXILLAE, *genae eius sicut areola Balsami*. Thren. I, 2. *Lacrymae eius* על לחיה SUPER MAXILLAM *eius*. Thren. III, 30. *Praebuit percutienti se* לחי MAXILLAM. Haec cum sint loca omnia, quae vocem לחי *Lechi* contineant, in quibus nullam significationis reperimus discrepantiam, cum praeterea locum ex *Hosea* allegatum nostris a partibus stare, jam supra monstrauimus, immenso argumento docemur, LECHI nihil aliud aut denotare, aut posse denotare, quam *maxillam*. *β)* Nobiscum sentiunt versiones. Chaldaeus habet לועא, *mandibulam*, *maxillam* Iud. 15. LXX. Aquila, Theodotion, itemque Iosephus (vbi eandem commemorat historiam) adhibent vocem *σιαγόνα*, *maxillam*. &c. Denique idem vocabulum לחי lechi *Arabibus* nihil aliud indicat, quam *maxillam*, *mandibulam*, locum e quo barba enascitur. Cui addatur; neminem vnquam scriptorum, interpretum, commentatorum vel leuissimum odorem afflasse, *lechi* praeter *maxillam* sub se etiam, *Vim*, *robur*, & *potentiam* complecti.

§. VIII,

§. VIII.

Maxilla ad speciem erat reducenda suam. Simsonis oculis obiiciebatur לחי חמור lechi Chamor, *maxilla asini*. חמור Chamor punctatum cum Cateph-patach & Cholem, solum & semper tardum illud ac lassum animans innuit. Autor tamen cl. *aceruum* hic assequitur, ita differens: **Die** Lexicographi **bezeugen ausdrücklich, daß dieses Wort nicht allein einen Esel, sondern auch ein Hauffen, einen Troup, und eine Swadron bedeute. Gestalt dann der** Buxtorf **in seinem** Lexico **hinten also schreibet:** חמור *Asinus* Iud. XV, 15. R. Bechai scribit Gen. 2. *Sic dici* a חמר Chomer, i. e. *modiis & aceruis frumenti portandis.* Item ACERVUS. Iud. XV, 15. **Und was brauchen wir viel Zeugnüß? Wird es doch in diesem** loco quaestionis **selbst in diesem Verstand gebraucht. Dann wann in dem nachfolgenden gesagt wird v. 16. Simson habe gesagt, da liegen sie bey Hauffen, da stehet eben das Wort** CHAMOR. Pauca haec non exiguis contaminantur erroribus: *α*) Prorumpit Autor cl. Lexicographos testari vnanimiter, חמור *aceruum* designare. Quinam illi Lexicographi? Neminem videbis comparere, praeter vnicum *Buxtorfium*. Qui tamen ipse nullum comma citat, pro statuendo *aceruo*, praeter Simsonis triumphantis exclamationem: חמור חמורתים Chamor Chamorathaiim, quod vertunt: *Aceruum*, *aceruos duos*. Vel: **Da liegen sie bey Hauffen:** Verum falluntur, quotquot huic translationi insistunt, vt suo tempore videbimus. Igitur si omnes omnium gentium Lexicographos in auxi-

xilium vocaret, citius ex pumice oleum exprimeret, quam ex vocabulo חמור Chamor *acerui* notionem extunderet. Exod. VIII, 10. scribitur, ranas ab Aegyptiis collectas esse חמרים חמרים chomarim *aceruos, aceruos*, aceruatim. Chomarim in singulari format חמר CHOMER, nequaquam *Chamor*, quae sane nomina haut parum inter se distant. Nam vti CHOMER *aceruus* nunquam in *asini*, ita CHAMOR *asinus* nunquam in *acerui* vicem substituitur. Nec β) juuat Autorem aliquid quod R. Bechai *Chamor* deriuet a *Chomer*, quasi animal aceruis frumenti portandis adhibeatur. Sit ita! Num inde confecit, *Chamor* etiam *cumulo* designando vsurpari? Errauit vero Rabbinus in originatione. Quandoquidem *Asinus* a rufo colore, quo praediti sunt in Oriente, nomen habuit, vt luculenter ostendit *Bochartus*. γ) Quid vero dicemus, quando Lexicographos frustra aduocat Autor cl. quasi scripserint, *Chamor* significare non solum aceruum, sed & *Cohortem*, *Turmam*, ein Trupp, ein Schwadron. Quisnam Lexicographus talia scripsit? Producantur in lucem, si placet. Figmentum hoc est vanissimum, quo & suae prauitatem opinionis agnoscere debuisset Autor cl. & illam ipse quasi venenato telo perimit, & inconsiderantiae labem Lexicorum contextoribus aspergit singulis. Permittamus nimirum paulisper *Chamor* hic esse *aceruum*. Quid inde? Simson vtrum *aceruum militum* collegit? Quae barbaries, ACERUUS MILITUM! *Aceruus* inanimatis adplicatur; posset ferri phrasis de caesis Philistaeis: *Aceruatim jacent*. Intoleranda est prorsus, *Aceruus militum*, pro *turma* vel cohorte. Vox

Ger-

Germanica ambiguitate afficitur. Dicimus probe: **ein Hauffen Soldaten, und ein Hauffen Korn.** Sed absurdissime: *Aceruus militum.* Nec Chomer, vel, si libet, Chamor aliter vsurpatur.

§. IX.

Maxilla erat טריה, *Recens.* D. Lutherus transfert: **faul**, *putrida.* Ea expressio minus apta visa philologis, eo quod maxilla putredine corrupta statim in frusta dissiluisset. Quapropter Autor cl. ex commentatoribus aliquos affert, qui per *recens* interpretantur. Et quidem exactissime Latinum RECENS respondet טרי & טריה. Bis tantum in sacro Codice occurrit. Hic, & Ies. I. מכה טריה i. e. *Vulnus* RECENS. Arabibus perpetuo notat *recentem esse* radix טרי, vt שמן טרי *butyrum recens*, ביץ טרי *ouum recens.* Imprimis de *carne piscium* adhibetur: quia *recens* capti consumendi. Hinc in Corano saepius; e. g *Sur.* XVI, 14. *Ipse* (Deus) *subdidit vobis mare, vt comedatis exinde* לחם טריא *carnem* RECENTEM. i. e. *pisces.* Quaeritur, טריה, an ad לחי vel חמור referatur. In sensu perinde esse videtur. Sed difficultatem mouent interpretes: quod לחי non sit foemininum. Fallit vero regula: nam capite nostro foeminino genere usurpatur: ויך בה *percussit ea* (maxilla.) Quapropter nulli dubitamus quin טריה pertineat ad לחי lechi *maxillam.* Quid vero Autor cl. Primo perperam connectit טריה cum חמור: postea טריה exponit vernaculo **frisch.** Nec male: quod tamen, vt ambiguum, clarius dilucidat per **munter, ein munterer Hauffen**, i. e. *Cohors militaris alacris.* Quid

ve-

vero hoc aliud est, quam incautos, & linguae S. ignaros lectores ambiguitatis fallacia decipere. Sane si vernaculum frisch, & *recentem* innuit, & *alacrem*, aliud omne טריה Hebraicum Latinorumque *recens* determinat. *Recens* ouum appellamus nuper positum: imo *recentem* hominem, i. e. nouum, & militem *recentem*, nuper albo inscriptum. At qui militem robore & agilitate praestantem *recentem* nuncupare audeat, nae is vniuerso orbi ludibrium jure deberet. Profecto Simson non recenter natos, aut nuper albo adscriptos, aut putridos milites seligere debuisset: sed validos & veteranos. Postremum, vtut Hebr. טריה Teriiah, Latino *recens* respondeat, tam late tamen non extenditur: sed inter inanimata subsistit. Immanis haec est Autoris cl. Parermeneia, nullatenus excusanda.

§. X.

Separatim verba considerauimus: nunc integram phrasin paulisper lustremus. Ad summum, si omnibus tormentorum generibus vtamur, ex verbis nostris, secundum Autoris cl. mentem, hunc sensum extorquere possemus: *Et inuenit Simson* VIRIDITATEM ACERUI *recentis.* לחי quippe si ad לח reducatur *virorem* indicabit, חמור *aceruum*, & טריה *recens.* Quid vero est *viriditas acerui?* Ego profecto non intelligo. Si velimus Hebraismum negligere, reddenda Phrasis: *Inuenit aceruum viridem recentis, vel recentem.* Quo pacto tamen maiori inuoluetur obscuritate. *Viror acerui*, aut *viridis aceruus*, aut *aceruus recens* &c. eiusmodi sunt res, quae humanum captum superant. Dices, ad tropos esse confugiendum. Au-

tor cl. ipse tropos non admisit. Quos & nos negligimus. Quia nullibi aut *viror* pro *robore*, aut *aceruus* pro *militum cohorte*, aut *recens*, pro *alacri* in sacra Scriptura, nec alibi, sumitur. Ne tamen quis ansam conquerendi habeat, apponamus & ipsius Autoris cl. interpretationem: Inuenit Simson *robur cohortis alacris*. Dicendum fuisset: *Cohortem roboris alacrem*. i. e. *Cohortem robustam alacrem*. Siccine scriptura vllibi loquitur? Cur in historia adeo tropologiam sectatur & ἄκυρον. Hoccine probe dictum: *Cohors robusta alacris*. Locutio nauci est & nihili. Quicquid sit, si posset admitti, nihil minus in verbis sacris quam is sensus delitescit.

§. XI.

Simson conspecta mandibula, vel sec. Autorem a cohorte roboris alacri ישלח ידו, *extendit manum*. Sola haec phrasis sufficit, Autoris sententiae funditus prosternendae: Nec latuit eum difficultas. Eam quippe intactam praeteruolat. שלח יד *emittere manum*, imprimis quando *capiendi* verbum sequitur, vt hic, nihil aliud vult, quam extendere eo fine manum, vt aliquid manu capiamus. Sic Deus hominem ab arbore vitae depulsurus loquitur פן ישלח ידו ולקח *ne* EXTENDAT MANUM *suam & capiat etiam de arbore vitae*. Gen. III, 22. Sic Noah columbam recepturus ישלח ידו ויקחה EXTENDIT *manum & prehendit eam*. Gen. VIII, 9. Angeli Lothum intra portam rapientes Sodomae, שלחו ידם. *extenderunt manus suas* Gen. XIX, 10. Ergo & Simson prehendendae armatorum nubi manus extendit:

Qua-

Qualiter Aegaeon, centum cui brachia dicunt,
Centenasque manus.

Malum vero eſt, duas tantum habuiſſe manus Simſonem, vti diſerte docemur Iud. XVI, 29. Quibus ſi virorum numerum prehendit, Coloſſi Rhodii manus locum cedant oportet; quarum tamen tanta craſſitie erat pollex, vt nec extenſis eum brachiis homo complecti poſſet.

Monſtrum horrendum, informe, ingens.

§. XII.

Porrecta manu Simſon יקחה *accepit eam*, maxillam. At Autor cl. ſic ratiocinatur: **Es iſt bekant, daß לקח auch offtmals ſo viel heiſſet als** erudire, docere, diſciplina coercere, **einen unterrichten, anführen, und wie man im Kriege zu reden pfleget,** exerciren **und** commandiren. **Und weil dieſes theils aus dem Wort** לקח diſciplina **und** doctrina, **theils aus des** Glaſſii Philologia **bewieſen werden kan, da ausdrücklich geſaget wird, daß** לקח **zuweilen ſo viel als** *μανθάνειν* **oder** diſcere, (**und** per conſequens in Hiphil **ſo viel als** docere) **heiße, ſo wird die geſamte** difficultät **gehoben ſeyn, wann wir die angeführte Worte alſo ſetzen: Simſon reckte ſeine Hand aus, und** commandirte **dieſelbe.** 1) לקח ſignificat nihil praeterquam *accipere*, vti inductione omnium exemplorum Hebraicorum probari poſſet, ſi opus foret. Si quando vox *manus* praecedit, notat, *manu capere.* Rariſſime, & non niſi tropice ponitur pro *diſcere*, i. e. *doctrinam accipere.* Vti enim qui

docet, quasi eruditionem tradit, ita, qui discit, illam accipit. Prov. XXIV, 32. לקחתי מוסר *accepi*, i. e. *didici, disciplinam*. Hinc nomen לקח, notat *acceptabilem doctrinam*, vel quae aliunde discitur aut accipitur. vid. Deut. XXXII, 2. &c. Itaque multifariam aberrauit hic Autor cl. *α)* Error est verbum לקח significare idem quod *erudire, docere*, &c. *β)* error, & τὰ ἀσερμηνεία, illud notare exerciren und commandiren. *γ)* Error, verbum hoc idem notare in coniug. HIPHIL *docere*: quia nunquam in HIPHIL vsurpatur. *δ)* Error nom. לקח Lekach notare *disciplinam*. *ε)* Contradictio est, verbum לקח in Kal saepius notare *docere*; & mox idem notare in Kal, *discere*, in Hiphil vero *docere*. 2) Attamen stemus paululum Autoris cl. sententia. לקח notat *discere*. Iam in textu occurrit fut. Kal, ויקחה; id igitur ex ipsius sententia Autoris nihil aliud potest indicare quam: *Et didicit eam* (cohortem) und Simson LERNETE die frische Parthey. Hem LERNETE? An ergo memoriter ediscebat cohortem? debebat esse lehrete, *docebat*. Verum ita non est in sacro Codice. Dicendum fuisset ויקיחה Vaiakkicheha. Iam autem vt monuimus, לקח respuit coniugationem Hiphil. Ergo falsissima est interpretatio: Er commandirte die Parthey. 3) Nolumus tamen silentio premere argumentum Autori cl. perquam commodum, quod tamen ipsi fortean fuit ignotum. Scilicet לקח etiam in re militari vsu venit. 1. Sam. XXIV, 3. ויקח *&* ACCEPIT *Saul ter mille viros selectos ad expiscandum Davidem*. Quod si Saul milites *accipere* poterat, cur non & Simson? At intercedit inter vtramque actionem

nem

nem differentia. Simſon manum extendit, Saul non extendit. Num exercitibus praefecti manus porrigere ſolent? Nihil ſimile in vlla reperimus hiſtoria. Etenim Simſoni licuit copias contrahere, absque quo manus protenderet.

§. XIV.

Accepta maxilla (vel ſec. Aut. cl. turma militari) ויך בה *ea percuſſit mille viros.* Praefixa particula ב Beth, quando cum verbo הכה coniungitur vel *inſtrumentum* indicat, vt Ioſ. XI, 10. *Regem eius* הכה בחרב *percuſſit gladio.* Iudic. III, 31. *Samgar cecidit Philiſtaeos* במלמד הבקר *ſtimulo bouis.* Vel ad *rem percuſſam* refertur, quae tamen alias & communiter ſolet *accuſatiuo* efferri. Sic 1. Sam. XXIII, 2. הכית בפלשתים *percuties in Philiſtaeos*, i. e. Philiſtaeos. Alibi Pſ. III, 8: הכית את כל איבי *percuſſiſti omnes inimicos meos.* Explicatio haec poſterior in verbis noſtris locum non habet. *α*) Quia ſcribendum fuiſſet, ויך בם *& percuſſit* (in) *ipſos Philiſtaeos*, non (*in*) *ipſam.* *β*) Quia Accuſatiuus rei percuſſae adeſt: *Percuſſit mille viros* בה. Ergo ב *inſtrumentum* ſonabit. Quod noſtra ſententia *maxilla* eſt, phraſi abſolutiſſima & ſaepius recurrente. Iuxta Autorem cl. vero inſtrumenti loco *milites* erant. Qua in re bifariam peccatur. Primo nullibi ſacra Scriptura ſic loquitur: *percutere* (in) *militibus:* Secundo *foemininum* genus ne quidquam militibus additur. Primam difficultatem Autor cl. ſine vlla animaduerſione transmiſit, forte an quod viſa eſt ipſi inſuperabilis. Nam phraſis inſolens & nullo exemplo adſtruenda, reiici debet. Foemininum genus quod attinet, in ea ſine cauſa ſibi

dubium excitat Autor cl. Etenim quia לחי foeminino hic genere occurrit, & חמור generis est communis, ad vtrum referatur, foemini vsus peregrinus non fuisset, nec Enallage necessaria. Aut. verò hic iterum sibi non constat, nam §. 6. adiectiuum טריה retulit ad חמור, dum exponit, einen munter Troup. at §. 10. ad לחי, scribens: Und wann das suffixum auf das Wort לחי gezogen wird, wie in den 15. v. das Adiectiuum טריה dahin gehöret.

§. XIV.

Caesis Philistaeis exclamat Simson: בלחי החמור חמור חמורתים, *maxilla asini, asini asinarum, percussi mille viros.* Verba חמור חמורתים Chamor Chamorathaim crucem fixerunt criticis. Tremellius habet: *Maxilla asini*, ACERUUM ACERUOS DUOS, (s. percussi.) Quem plurimi sequuntur. Verum hanc non possumus non reiicere interpretationem. 1) Quoniam Chamor חמור nunquam *cumulum* notauit. 2) Quoniam fidem superat, ita prostrauisse Philistaeos Simsonem, vt praecise vnum vel duos aceruos effecerint. Attendamus animum ad stragem. Principio cinctus erat vndique hostibus Simson. Quibus circa se interfectis, necessum est cadaueribus vndique fuisse circumdatum. Reliquos fugam capessentes, cum resistere non valerent diuino robori, persecutus hinc inde morti dedit. Quo pacto non vnum duosue, sed multos congessisset cumulos. Tertio scopus orationis spernit aceruos. Mirabatur Simson, se *asini maxilla* ad internecionem delesse Philistaeos: non mirabatur se coaceruasse hostium cumulos. Gladium stupebat, quo enormem inimicis

cis cladem intulerat. Hinc erumpit: *Percussi* MAXILLA ASINI, *asini asinarum*, MAXILLA *asini, percussi mille viros.* Ich habe mit einem Esels-Kinnbacken, welch ein Wunder! mit einem Esels-Kinnbacken, habe ich 1000. Mann erschlagen. Huiusmodi vero nominis Chamor repetitio tantum abest, vt aliquid in se inusitati contineat, vt potius frequentissimis exemplis sacrae Scripturae confirmetur. Solum hoc tempore evoluamus Canticum epinicium Deborae, quo multa nobis suppeditantur. Iud. V,3. EGO IEHOVAE, EGO *canam*, *modulabor* IEHOVAE *Domino Israel.* IEHOVAH, *quum venires a Seir*, *cum progredereris ab agro Edom*, *terra commota est*, *etiam coelum* STILLAUIT, *etiam nubes* STILLAUERUNT. V. 19. *Venerunt Reges*, PUGNAUERUNT: *tunc* PUGNAVERUNT *reges Canaan.* V. 21. FLUVIUS CISCHON *deuoluit eos*, FLUVIUS *Cedumim*, FLUVIUS CISCHON. Quaeritur cur scriptum חמורתים, Chamorathaiim, cum *Chamor* in duali habeat *Chamoraiim.* Deinde quid numerus dualis sibi velit? Primum quod attinet *Chamor*, si *masculino* flectitur genere, format in Duali *Chamorajim.* At ex *foeminino Chamorah* emergit dualis *Chamorathajim.* Vsus dualis hic difficultate destituitur. Nec enim praecise numero inhaerendum, sed eleganti Simsonis *Paronomasiae*, qua *praestantiam asini*, eius *maxilla* victoriam nactus erat, exprimere studebat. Simile exemplum phrasios suggerit Canticum Deborae, vbi Cananaeae mulieres ante triumphum canunt: *Nonne inuenient ac diuident praedam:* רחם רחמתים RACHAM RACHAMATHAIIM, *puellam puellarum*,

i. e. puellam praeſtantem, vnicuique viro. Quare accedimus Coccejo doctiſſimo vertenti: *Aſinus aſinorum*, i. e. *qui pluris eſt quam multi aſini.* Autor cl. nihil contra Coccei ſententiam profert, quod mereatur reſponſionem.

§. XV.

Cantato epinicio Simſon ישלך הלחי מידו *proiecit maxillam de manu.* Vrunt haec verba Autorem cl. Quid enim Simſon, num integram cohortem e manibus procul abiecit. Sic ſecat nodum: Was dieſe Redens-Art anbelanget, ſo bedeutet dieſelbe nicht mehr, als, er ließ den auſſerwehlten Hauffen wieder von ſich ziehen, oder er gab ihnen Freyheit, daß ſie nicht mehr unter ſeiner Hand und Commando ſtunde, wie allen denenjenigen bekant, die die Mund-Art der Hebräer, und den Gebrauch der Worte שלך מיד nur ein klein wenig eingeſehen haben. Nonne, qui haec legit, per coelum & terram juraret, haec reuera ita ſe habere: cum nihil ſit a veritate magis alienum. Ego, qui multos literis Hebraicis annos impendi, nondum didici השלך מיד notare, *dimittere.* Cur vero Autor ſuae opinioni aſſerendae nulla exempla adduxit? Non quia ſuperflua iudicauit, ſed quia nulla aderant. *α*) Verbum שלך ex natura ſua, quae ex deriuatis innoteſcit, non poteſt indicare *dimittere.* Latius fatemur, aliquando extenditur, nec ad ſimplicem proiectionem ſemper adſtringitur; at quoties adiicitur vocabulum מיד *e manu*, aliam non patitur expoſitionem, quam e manibus *eiiciendi* aliquid, quod manibus tenebatur. Deut. IX, 15. *Prehendebam duas tabulas legis*, ואשליכם מעל שתי ידי &

PRO-

PROIECI *eas ex manibus me*. Num tabulas legis Moses sivit abire? An imperio solutas dimisit? Supervacaneum judico, in re clarissima testimonia accumulare. 2) Quid *proiecit* Heros? לחי, i. e. secundum mentem Aut. cl. ROBVR, *vim*, & *potentiam*. Hem *robur?* Quanam ratione Simson *robur* poterat manibus *explodere*, vel etiam si placet *dimittere?* Omnino dicendum fuisset scriptori sacro: וישלך את החמור *dimisit acervum*, i. e. *cohortem*, *turmam*. Absurdissime pronuntiatur: *potentiam imperio solutam abire & recedere permisit*. 3) At vt verum fateamur, securitas Autoris cl. qua certus est, שלך מיד indicare *dimittere* ex errore profluxit. Confudit nimirum verbum שלח *Schalach*, quod cum ח Cheth scribitur, cum שלך, quod Caph *possidet*. Illud scilicet notat *dimittere*, & *mittere*; Non hoc. Ingens hoc parorama fraudi fuit Aut. cl. Nam si differentiam horum verborum probe considerasset, fortean de noua huius loci versione, dicam, an peruersione, non cogitasset.

§. XVI.

Quod modo disseruimus, ex nomine loco, vbi Simson Philistaeorum mille confodit, indito, amplius confirmatur. Videlicet nuncupabatur ille רמת לחי RAMATH-LECHI, i. e. *proiectio maxillae*. Ne telo hoc clar. Autor feriretur, quia רמה indubie *proiicere*, *eiaculari* designat, affirmat LECHI antea habuisse id appellationis, cuius contrarium §. V. jam luculenter ostendimus. Instat: Wann Ramath-Lechi den Nahmen davon bekommen, weil der Simson den Kinnbacken dahin geworffen, so hätte es im

Hebräischen nicht heissen müssen וישלך, sondern וירמה, weil sonst keine ratio onomatologiae in Grund-Text vorhanden. Scilicet quia Ramath, non τῷ השליך, sed רמה ortum debet. Mira ratiocinatio. Scriptura tamen disertissimis verbis monet, *nomen accepisse locum* RAMATH LECHI, *quia illinc mandibulam asini Simson eiaculatus erat.* Quorsum effugia? Cepit locus denominationem non a verbo השליך, id nullibi memoratur, sed ab *actione* Simsonis. Tam vero רמה quam השליך eadem virtute gaudet. Perinde itaque, a qua radice nomen locus ille sortitus fuerit. Bene profertur: LUTETIA *ita dicitur a copia* COENI. Nec exempla sacro Codici desunt. נוח NOA hoc nomine venit dicente patre: *quia* זה ינחמנו *hic nos consolabitur.* Ad sensum scilicet respicitur: Nam *Noa* non a נחם Nacham, sed נוח *Nuach* descendit. Autor vero cl. iterum hic in errorem incidit, dum רמה in Hiphil proponit וירמה Vaiiarmeh, quod solum in Kal vsurpatur. Scribendum fuisset ירמה Iirmeh, non Iarmeh. Caetera verba textus sacri, vtpote ab aliis commentatoribus satis illustrata hic non excutiemus.

§. XVII.

Praegnantem in singulorum scrutinio verborum causam deteximus nullam, quae Autorem cl. induxerit, detorsione sacrorum verborum & *maxillam* eliminare, & *Simsonis robur* in ordinem redigere. Ad rem igitur paucis animum conuertamus, & discedendi nobis erit licentia. *Atheorum* risus & Antigraphorum cauillationes Autorem cl. ad pugnam prouocarunt. Iis scilicet *arma Simsoniana* cum *Sileni asino* comparantur, qui Gigantes rudendo turpem

pem in fugam coniecit. Id non erat aequo ferendum animo. At at nescio, num ea cura securos sollicitet Atheos. Potiora sunt, quae torquent Atheos, quam *Asinina maxilla*. Deus scelerum vindex, & immortalis essentia animae horrorem iniiciunt. Simsonem dudum templi Philistaeorum ruderibus obrutum non metuunt. Atheus oracula diuina omnia conculcat, quidni Simsonis robur floccipenderet, & fortitudinem? Quod si caetera scripta sacra pro diuinitus traditis suscipiat, sane de hac Simsonis historia nemini litem mouebit. Quid enim in illa stupesceret? *Maxillam*, & maxilla percussos mille viros! Hoccine peregrinum alicui sacra volumina peruoluenti & inauditum prorsus videri potest? At non similia desunt exempla. *Samgar* SEXCENTOS stimulo bouis *viros* perdidit Iud. III, 31. Ergone & *bouis stimulum* in copias militares Atheorum gratia transformabimus? *Iesabeam* OCTINGENTOS armatos vno praelio prostrauit, TRICENTOS Abisai; idemque Iesabeam Eleazaro & Samma comitatus maximum Philistaeorum exercitum non extimuit, 2. Sam. XXIII. Hae ergo historiae in posterum reformandae sunt, ne ab Atheis pro Graecorum fabulis habeantur. Μὴ γένοιτο. Nec enim a promissionibus diuinis abludunt. Leuit. XXVI, 9. *Centum e vobis persequentur* 10000. *& hostes vestros coram vobis gladio cadent.* Et Ios. XXIII, 10. *Vnus e vobis persequetur hostium mille viros; quia Dominus vester pro vobis pugnabit.*

§. XVIII.

Tandem apud ipsum SIMSONEM, Heroem incom-

comparabilem, pedem figamus. Hic vero, hoc in praelio, nihil a moribus suis alienum, aut virtute editius commisit. Antequam in lucem ederetur, hunc Deus T. O. M. gentis Israeliticae *Seruatorem* & defensorem designauerat: in eumque abundanter donum roboris & virium contulerat. Hinc in primis iuuentutis annis leonem rugientem, vt hoedulum lacerauit, solus Gazae vrbis munitissimae portas in humeros sustulit, funes & vincula creberrime vt fila tenuissima rupit. Eum solum, dormientem licet, Philistaeorum validae pertimescebant insidiae, solus denique immane aedificium, cuius tectum 3000. viros capiebat manibus prostrauerat. Talis Heros insolitine quid perpetrasset; mille viros occidendo, qui integram Philistaeorum gentem non reformidabat: sed plena die mediis in hostibus versabatur, & munitas ingrediebatur vrbes intrepidus, & illaesus. Iam ex opposito, quod si cum cohorte cohortem infestam profligasset, quid tandem sua potentia & robore dignum edidisset: quod non quiuis alius facere potuisset. Hoccine est aliquid mirabile *copiis copias* fundere? Nihil vulgarius. Frustra igitur canit Simson: *Vnica cohorte percussi mille viros*. Nihil inconcinnius. Id saepissime iam alii fecerant. Cui bono tot eximiae phrases: *Vincula fregerat, ut fila. Spiritu coelesti agitabatur.* Vociferabatur: *Dedisti per manum* SERVI TVI התשועה הגדלה הזאת, MAXIMAM, *ineffabilem* HANC LIBERATIONEM. Militum auxiliantium nullus hic respectus, nulla ratio.

Verbo monendum apud *Iosephum* historiam hanc exactissime relatam, vti in sacro volumine.

FINIS.

IN-

INDEX I.

Librorum, qui in V. Fasciculis vel recensentur, vel integri exhibentur.

FASCIC. I.

FASCIC. II.

V.

INDEX II. RERUM.

Numerus paginam notat, & solus quidem quatuor priorum Fasciculorum, sed adiunctam stellulam habens Fasciculi quinti & vltimi.

Bacchi-

 Bi-

Clar-

Gru-

 Iu,

De-

FINIS.